

De septem itineribus eternitatis

tes et potestate. Nihil enim aliud est altitudo quam singularitas et unica potestas. Pulchritudo filio propter veritatem et sapientiam. Nam sapientia multitudinem idearum. veritas autem equalitatem includit. Pulchritudo autem nihil aliud est quam equalitas numerosa. Dulcedo spiritus sancti propter bonitatem et voluntatem. Ubi cum summa bonitas est iuncta cum voluntate. ibi est summa charitas et summa dulcedo.

Est igitur in deo Altitudo terribilis. et hic est status erectionis. Pulchritudo mirabilis et hic est status preemplationis. Dulcedo desiderabilis. et hic est status glorificationis. Hec est igitur erectio per viam affirmationis. Sed alia est eminentior per viam negationis. Quoniam ut dicit Dionysius. Affirmationes incopacite sunt. Negationes vero licet minus videantur dicere. plus tamen dicunt. Et hic modus erectionis est per abnegationem trium. ita quod in negationibus illis sit ordo. incipiendo ab inferioribus usque superiora. Est etiam supereminens positio in clusio. Ut cum dicitur. deus non est quod sensibile sed supersensibile. nec imaginabile sed superimaginabile. nec intelligibile. sed superintelligibile. nec existens hoc vel hoc. sed super omne ens. Et tunc veritatis aspectus fertur in mentis caliginem. et altius eleuat. et profundius egreditur. per eo quod excedit se et omne creatum. Et hic est nobilissimus elevationis modus. Sed tamen ad hoc quod sit perfectus. pertinet alius. sicut perfectio illuminationem. et sicut negatio affirmationem. Dic autem modus ascendendi tanto est vigorosior. quanto vis ascendens est intimior. tanto fructuosior. quanto affectio proximior. Et ideo vtile valde est in illa exerceri. Ut ergo in hac elevatione veritatis aspectus se valeat exercere. nota quod in prima hierarchia veritas est advocata per gemitum et orationem. et hoc est angelorum. Audienda per studium et devotionem. et hoc est archangelorum. Annuntianda per exemplum et predicationem. et hoc est principatum. In secunda hierarchia veritas est aduocata per refugium et commissionem. et hoc est potestatum. Apprehendenda per zelum et emulationem. et hoc est virtutum. Associanda per sui contemptum et mortificationem. et hoc est dominationum. In tertia hierarchia veritas est adoranda per sacrificium et laudem. et hoc est thronorum. Admiranda per excessum et contemplationem. et hoc est cherubin. Amplexanda per osculum et dilectionem. et hoc est seraphin.

Nota diligenter predicta. quoniam in illis est fons vite.

Finit parvum bonum. vel regimen conscientie sancti Bonaventurę quod vocatur fons vite.

Incipit prologus in tractatum sancti Bonaventurę doctoris seraphici de septem itineribus eternitatis.

Quoniam qui venit ad me non erit foras. Job. vi. Sanctus Augustinus. de cognitione vite dicit in principio. Cum

christus veritas et vita dicat. Hec est vita eterna ut cognoscatur te verum deum solus. Constat perfecto naturam rationalem ad hoc solum esse factam ut factorum suum verum deum intelligat. intelligendo diligat. diligendo in eo quod est eterna vita eternaliter permaneat. et beate vivat. Ex quo concludit dei. Divinitatis est essentialiter rationabilem investigare ut est possibile. est ad vitam eternam festinare. Hanc est negligendo ignorare est vitiosum ad mortem indeficientem et inanis perire.

In his verbis ostendit beatus Augustinus. generaliter eternitatis esse duo maneria. Unum quod est vita eterna. Alterum quod est mors amarissima. Innuat etiam Augustinus. hic in his verbis istorum eternorum manerium duo itinera. quod ad primum pervenitur per rationabilem investigationem cum amore. Ad secundum per damnabilem omissionem cum dolore. Dominus autem iesus christus (quod est via in quam imus. veritas ad quam pervenimus. vita in qua permanebimus) in his verbis propositis ostendit specialiter et principaliter verum quod manerium et eorum itinera. Unum intrinsecum et quasi secretum et eternum in se. quia ipse est anime patria et habitatio. ut dicitur in libro de spiritu et anima. Aliud ostendit manerium extrinsecum et extra se. quod est eternum ante epulum in quo secundum Bartholomaeum est fletus et stridor dentium. Itinera autem ad primum manerium et intrinsecum dicit dominus esse secundum multiplicem accessum ad se. Itinera vero ad secundum manerium et extrinsecum dicit secundum multiplicem recessum a se. Unde Augustinus. in libro soliloquiorum primo dicit. Deus est a quo averti est cadere. in quem converti est surgere. in quem manere est consistere. De isto ergo intrinseco secreto et extrinseco manerio primo videndum est. postea

inieribus quibus accedit ad illud.
 Circa primū igit scz circa intrinsecū se/
 cretum z eternale manerū sunt septē p or/
 dinem notāda q̄ sunt necessaria ad dicen/
 dorū cognitionē. Notandū est igit pmo
 qd̄ illud intrinsecū secretū in christo dicat.
 Scdo q̄liter in illo intrinsecō secreto va/
 rie māfōes distinguant. Tercio fm̄ qd̄
 homo ad illud intrinsecū secretū admittat
 Quarto quibz pedibz spūs noster illud
 intrinsecū secretū ingrediat. Quinto q̄li/
 ter spirit⁹ noster in illo intrinsecō multipli/
 citer esse dicat. Sexto qualie spirit⁹ no/
 ster in illo intrinsecō stabilis et ppetuatur.
 Septimo que z q̄ sunt itinera p que ad
 illud intrinsecū puenit z intratur.

Distinctio prima.

Primo notan/
 dum est qd̄ sit illud intrinse/
 cū secretū z eternale mane/
 riū in christo. De quo sci/
 endū q̄ cū in christo sit duplex natura. hu/
 mana z diuina. Diuina autē sit om̄i creatu/
 re maxime intrinseca. vt ait **Aug. z Hugo**
 sup. vii. angelice hierarchie. Ideo intrinse/
 cū illud in christo est diuina psona in huma/
 nitate et abscondita. ita q̄ christi hūanitas
 est via ad diuinitatē. **Uñ August. exponēs**
 illud **Joh. xiiij.** Ego sum via dicit. Verbū
 assumēs humanitatē factū est via. Ambu/
 la per hoīem si vis venire ad humanitatē.
 z puenies ad deū scz psonā verbi. in q̄ sunt
 absconditi om̄es thesauri sapiētie z sciētie
 dei. Proculdubio si nō esset aliqd̄ intrinse/
 cū in christo secretū ad qd̄ intrandū inuita/
 ret nos. nō dixisset **Johis. x.** Ego sum inqt
 ostium zc. vsq̄ inueniet. **Ego sum ostiū sen**
 sui p corpale obiectū. **Videte inquit man⁹**
 meas et pedes meos. qz ego ip̄e sum **Luce**
xx. Ego sum ostiū intellectui p fidē refera/
 tum. **Uñ Jsaie. vii.** dicit. Nisi credideritis
 nō intelligetis. **Ego sum ostiūz volūtati per**
 charitatē apertū. **Caritas nō vult scire me**
 diū inter se z dilectū. imo vt dicit **Hugo su**
 per. vii. angelice hierarchie. **Amor siue cha**
 ritas suo acumie om̄ia penetrat donec ad
 dilectū veniat. Per me ergo ostiū si q̄s in/
 troitet p fidē z charitatē ad meā intrinse/
 cam z absconditā dīn. ratē saluabit. Quia
 siue ingrediat ad meā diuinitatē ptemplā/
 dam. siue egrediat ad meā humanitatē imi

randā pascua vtrobiqz inueniet eterne viri/
 ditatis z salutis. Et de pascuis hūanitatē in/
 tratur ad pascua diuinitatē. **Qd̄ oñdit Hu**
go bene in plogo suo sup angel. hierar. vbi
dicit sic. Propterea iesus carnē assumptaz
 in eduliū nobis pposuit. vt p cibum carnis
 inuitaret nos ad gustū diuinitatē. In his
 pascuis sponsa pstituta dicit. **Comedi fa**
uum cū melle meo. Canti. v. Fauū sicut di/
 cit **Origenes** est cera virginea oculis vel
 cellulis distincta q̄ sūt melle replete. **Quid**
ergo aliud est. Comedi fauū meū cuz mel/
 le meo nisi gustauī dulcissimā diuinitatē in
 cera virginee humanitatē absconditā cum
 ip̄o absconso. **De isto intrinsecō absconso**
Aug. loquēs sup Johem q̄si admirando
exclamar di. O magnū penetrabile z secre/
 tū dulce. O secretū sine tedio. sine amaritu/
 dine malarū cogitationū. sine interpolatio/
 ne tentationū z dolozū. **Hoc est gaudiū de**
quo dicit saluator. Intra in gaudiū domi/
 ni tui. **Hec Aug. Et sic p̄z intrinsecū do**
mini iesu christi.

Distinctio secūda.

Aecundo videndū est q̄liter in illo
 intrinsecō christi varie māfōnes vl/
 maneria distinguant. De q̄ notan/
 dū est q̄ p ostiū intrātes ad interiora dom⁹
 nō om̄es eq̄liter loquant. sed fm̄ maiora me/
 rita vl̄ minora psonaz. **Uñ Bern. ser. lv.**
Lanti. dicit. **Unaqueqz ania deuota inue**
niet sibi secretū cū sp̄so. vt dicat illd̄ Jsaie
Secretū meū mihi. secretū meuz mihi. q̄a
 nō om̄ibz vno loco dat frui grata z secreta
 sponsi p̄sentia. sed vt cuiqz paratū est a p̄ze.
Nō em̄ nos ip̄m elegim⁹ sed ip̄e nos elegit.
 z posuit nos. z vbi a deo vnusqzqz positus
 est. ibi est. **Hec Bern. Uñ notandū q̄ q̄**
dam ex ingredientibz intrinsecū secretū do
mini iesu recipiunt in domū sc̄rē cōpuncti
onis vt maria magdalena in domo simo
nis Luce. vii. In palaciū p̄rinue meditati/
 onis. vt dauid q̄ dicit. **Meditatio cordis**
mei in cōspectu tuo semp. In mēsam dulcē
 refectionis vt petr⁹. q̄ dicit. **Si tū gustastis**
qm̄ dulcē est dñs. De. i. ca. ij. c. In cubiculū
 solitarie p̄templatiōis vt **Johes** q̄scēs in
 pectore dñi. **Joh. xiiij.** In amplex⁹ amoro/
 se vnionis. vt sponso dicit. **Lanti. v.** **Leua**
er⁹ sub capite meo. z dextra illi⁹ amplexabi
tur me. Spūs tū sponse iā om̄es istas mā
fōnes visitauerat. Sed Bern. ser. lv. aliter

De septem itineribus eternitatis

distinguit istas mansiones. di. Deniq; vna mulier cōpuncta sec^o pedes dñi iesu sortita est locū hui^o secreti. sed altera sue deuotionis fructū sine secretū ad caput inuenit. si tamē altera. Porro **Thomas** in latere. **Jo** hānes in pectore. **Petr^o** in sinu patris. **Paulus** in tercio celo secreti hui^o gratiā sunt assecuti. Et sequit. **Prior** mulier strauit sibi in tuto hūilitatis. **Posterior** in solido spei. **Thomas** in solido fidei. **Johes** in lato caritatis. **Paul^o** in intimo sapiētie. **Petr^o** in veritatis luce. et sic apud spōsum mansiōes multe sunt. **Hec** sunt vba sancti **Bernardi** in euāgel. **Erāt** appropinquātes ad iesum. **Et Hugo** de scō victore libro. ij. de claustro anie. c. lx. videt has mansiones distinguere q̄si ad modū distinctionis angelicarū mansionū. **Uñ** sup primū angelice hierarchie dicit **Hugo**. **Scōm** illā nāq; portionē qua nūc dona gratiaz different p̄cipimus merito. postea vñ hic p̄ mentē p̄templationē. vel illic p̄ retributionē in numerū. i. in māsiōes transum^o angelozū. et etiā fm̄ differentiā p̄gressionū et incrementa illuminationū. et fm̄ gradus spūaliū p̄fectuum in nobis differentē trāsūm^o in numerū angelozū. **Et tā Grego. q̄ Hugo** in. uñ. libro. c. lx. hec exemplificāt dicentes. **Oportet** et in hac vita manētes p̄formare se celestibz mansionibz p̄ aliquā imitationē q̄ volunt ascendere ad illas. **Uñ** dicit vterq;. **Sunt** nōnulli q̄ parua capiūt. sed tñ illa pie fratribz nūciare nō desistunt. **Illi** itaq; in numerū. i. mansiones angelozū currūt. **Et** sunt nonnulli q̄ diuina largitate refectione. secretozū celestiuū summa cape valent et nūciare. quo q̄ isti nisi in angelozū māsiōes deputant. **Et** sunt alij q̄ mira faciūt signa valent opant. quo q̄ isti nisi ad supnarū virtutū sortē et mansionem cōgruūt. **Et** sunt nōnulli q̄ etiā de obsessis corpibz demones fugāt. et virtute oratiōis eijciunt. itaq; isti mansionē suā inter potestates sortiunt. **Et** sunt nōnulli q̄ acceptis virtutibz electozū hominuz merita trāscedūt. ideo electis fratribz p̄ncipant. vbi q̄ isti nisi in mansionibz p̄ncipū sortem accipiūt. **Et** sunt nōnulli q̄ sic in seipis cūctis vicijs et desiderijs dñant. vt ex vite mūdicia dñi inter homies vocent. quo q̄ isti nisi in dñationes currūt. **Et** sunt nōnulli q̄ dū sibi met ipis vigilāter dñantur. et se discutūt semp deo inberētes. h̄ in munere accipiūt vt re-

cte alios indicēt in his velut in throno deo residens cūcta mirabiliter examinat et dispensat. quid q̄ isti nisi throni cōditoris sui sunt. et ad supnarū sediū māsiōes ascribunt. **Et** sunt nōnulli q̄ plenitudinē sciētie accipiunt vt cherubin iure nominent. q̄a dilectione dei et primi pleni sunt. **Di** sortem māsiōis sue inter cherubin p̄cipiunt. **Et** sunt nōnulli q̄ superne p̄templatiōis facibus accensi in solo condito^o sui desiderio anhelant. nihil iā in hoc mūdo sapiunt sed solo eternitatē amore pascunt. terrena q̄q; abijciunt. cūcta temporalia mente transcendunt. amant et ardēt atq; in suo ardore requiescūt. amādo ardēt. loquēdo alios accendunt. et q̄s loquēdo tangūt ardere prius in dei amore faciūt. quid q̄ istos nisi seraphin dixerim. et q̄ nisi inter seraphin māsiōis sue sortem accipiūt. **Sequitur**. **Ad** hos ergo vicos vt in eis sine fine p̄maneāt venient. qui modū quē predixim^o in h̄ seculo p̄ posse suo tenēt. **Hec** ille. **Et** bis cōcordat **Hieronym^o** q̄ dicit. **Parate** sunt in celo diuerse māsiōes diuersis virtutibz. q̄a nō p̄sone acceptant sed opa rē.

Distinctio tertia.

Tercio videndū est fm̄ quid homo in illud intrinsecū et secretū domini admittat et introducat vel intromitatur. **Circa** quod notandū q̄ cū in homine sit corpus et anima et spiritus vt dicit **Dionysius** sup **Lanti**. **Oportet** videre fm̄ qd̄ illorum triū homo ad illud intrinsecū admittat et introducat. **De** quo sciendū q̄ cum christ^o dicat vt legit **Johis. ca. iij.** Spiritus est deus. et q̄ adorat eum in spiritu et veritate. id est. in deuotione et cognitione oportet adorare. **Hec** autē cōueniūt spiritui humano. ergo fm̄ spiritū oportet adorare et intrare. **Item** cū deo maxime assimilēmur fm̄ spiritū. fm̄ quē etiā sum^o ad imaginē et similitudinē dei. et fm̄ hoc sumus capaces dei. vt dicit **August. xij.** de trinitate. ergo fm̄ spiritū ingredimur. q̄ est supremū et optimū in homie. **Item** fm̄ corp^o nō possumus ingredi illud intrinsecū. cū corpus nō possit locari nisi in loco corporali. **Item** cū anima vt corpus animet necessario insit ei vt forma. nec sic possit se extendere extra corpus ad eterna. cū **Ap̄tus** ad **Philip. dicit. ca. iij.** **Nostra** cōuersatio in celis est. non fm̄ corpus sed fm̄ mentē. nec fm̄ aiām vt animat

corpus. ut patet ex glo. ideo necesse est ut p
 spm nrm canōs oprimū i nob accedam⁹ ad
 illud speciale intrinsecū secretū domini ie/
 su. q̄a ipse misit spiritū suū vt spiritū nostrū
 leuaret post ipm. vt ait **Richar.** in plogo li/
 bri de trini. 7 q̄a **Richar.** in libro de exter/
 minatione mali. ca. vltimo dicit. oportet an
 reū introire liceat in illud intimū secretū
 quietē 7 supme trāquillitatis archanz vt
 fiat ista valde mirabilis diuisio. nō corpo/
 ris 7 anie dissolutio. sed alia hac multo mi/
 rabilior multoq̄ gloriofior diuisio. videli/
 cet anie 7 spiritū quā in nobis operari solet
 sicut testat **Ap̄lus** ad **Hebr.** iiii. **Uiuus** ē
 sermo dei efficiat. 7 omī gladio ancipiti pe/
 netrabilior 7 ptingens vsq̄ ad diuisionem
 anie 7 spiritū. **Hec ille.** **Ex** quo oportet vi/
 dere q̄liter iste spiritū ab ania diuidatur. vt
 ab omīb; exonerat⁹ ascēdat ad illud intrin/
 secum 7 secretū quietis. **De** q̄ notat **Richar.**
 in libro de exterminatione mali. ca. vltimo.
 7 auctoz libri de spiritu 7 ania. vbi vterq̄
 exponēs predictū verbū **Ap̄l** ad **Hebr.**
 iiii. dicent. q̄ sermo dei ptingit vsq̄ ad di/
 uisionē spiritū 7 anie. cōcordant p omīa. di/
 centes sic. **Nihil** in creatur hac diuisione
 mirabil⁹ cernit. vbi illud q̄d essentialiter
 vnū est atq̄ indiuidū in seipō quandā di/
 uisionem pariat. neq̄ in homie vno alia est
 essentia eius spiritū atq̄ eius anie. sed vna
 eadēq̄ substātia intelligit. sed tamē ad di/
 stinctionē ponit gemina nōmīatio eius de
 essentia. **Ania** supior per spiritū. alia inferi/
 or distinguitur. 7 hoc per animā. **Sequit.**
In hac itaq̄ diuisione ania 7 quod aniale
 est in imo remanet. **Spiritū** autē 7 quod
 spirituale est ad suprema euolat. et ab infi/
 mis diuidit vt ad suprema eleuet. ab ania
 scinditur vt domio iungat. quonīa qui ad/
 beret domio vnus spiritū est. **Q̄s** felix di/
 uisio 7 mirabilis separatio. vt quod corpus
 lentū est 7 feculentū deorsum remanet. q̄d
 spirituale 7 subtile est vsq̄ ad speculationē
 diuine glorie sublimat. 7 in eandēq̄ imagi/
 nem transformat. pars inferior cōponitur
 ad summā pacē 7 tranquillitatē. dum pars
 superior sublimat ad glīam 7 iocunditatē.
Hic vterq̄ ponit. **Ex** quo apparere potest
 q̄ quāto spiritū noster ab omīb; temporalib;
 7 etiā ab ipa anima vel etiā a seipō diuidit
 q̄ ranto facilius 7 perfect⁹ illud spirituale
 intrinsecū 7 eternale maneriū pfectius ac/

cedit 7 ingredit. **Et** ideo notandus est q̄
 spiritū noster aliquādo in tantū a corpore
 ania diuidit vt spiritū in spiritu esse asserat
 7 quādoq̄ vt spiritū supra spiritū esse dicat
 7 quādoq̄ spiritū sine spiritu credat. **Prī**
 mo dico q̄ spiritū humanū quādoq̄ a cor/
 pore in tantū alienat 7 ab ania distrabitur
 vel diuidit vt spiritū merito in spiritu eē di/
 catur. **Quod** ostēdit **Richar.** libro. v. de cō/
 templa. ca. xv. loquēs de **Johāne** euange/
 lista dicit sic. **Nōne** spiritū in spiritu eē tunc
 recte asserit quādo exterior omnū obliui/
 scitur. pariter 7 ignar⁹ est omnū eoz que ī
 corpore corporaliter agunt. 7 illa solū intelli/
 git p memoriā vel intellectū que in spiritu
 7 circa spiritū attractant. **Quare** **Johes** in
Apocalip. benedicit. **Fui** in spiritu in do/
 minico die. **Vel** sicut dicit **ibides Rich.**
An hoc est spiritū in spiritu esse. semetipm
 intrare 7 intra semetipm toruz colligere. et
 ea que cōtra carnē seu etiā in carne gerunt
 interim penit⁹ ignorare. **Sed** **Harmon** su/
 per **Apocalip.** sic exponit dicēs. **Johes** sic
 fuit in spiritu q̄ tamē ipam carnē funditus
 nō deseruit. sed spiritui eternitatis adhesit
 mens ei⁹. 7 a spiritu docēte assumptus fuit
 spiritū docend⁹. ideo tā mirabilia et pfun/
 da vidit. **Secūdo** dico q̄ spiritū huma/
 nus quādoq̄ in tantū amoris feruore sup
 se rapit vt merito spiritū supra spiritū esse
 dicat. **Unde** **Hugo** super. vij. angelice hie/
 rarchie dicit. **Acumen** amoris est cum omīa
 trāscendendo despicit. **Superuidū** autē
 amoris est cū etiā semetipm ptemnēdo re/
 linquit. 7 in cōparatione dilecti se despicit.
 et modo miro fit vt p dilectiōis ignē in il/
 lum sustollat qui est sup se. 7 per vim amo/
 ris expellatur 7 exeat etiā a se. nec se cogitet
 dum deū solū amat. **Hec ille.** **Hoc** modo
Petrus fertur rap⁹ fuisse supra se. quare ī
Acti. dicit. xij. caplo. 7 petrus ad se reuert⁹
 dicit rē. **Quod** **Richar.** exponēs libro. v. de
 ptempla. ca. xij. dicit. **Hoc** sane non impu/
 denter dicit q̄ petrus longe sup hoīem fu/
 it. quia longe a semetipō 7 supra semetipm
 recessit. alioquin nō erat a quo ad se reuer/
 teretur. **Tercio** dico q̄ spiritū humanus
 in tantū a seipō quasi diuidit. vt spiritū sine
 spiritu esse dicat. **Unde** iij. **Regū.** x. legitur
Q̄ videns regina saba sapientiā salomo/
 nis et domū 7 habitacula rē nō habebat vt
 tra spiritū. **Quod** exponēs **Richardus**

De septem itineribus eternitatis

libro. v. de templo. ca. xxiij. dicit. **N**ōne re/cre dicit spiritū semetipm nō habere qm̄ in/cipit a semetipso om̄ino deficere. et a suo esse in supmundanū quendaz et vere plusq̄ mūdanum vel humanū statum transire. et mirabili transfiguratiōe spirit⁹ ille ab humano videatur in diuinū deficere. ita vt ipse iā nō ipse. eo dumtaxat tempe quo incipit do/mino altius inherere. qui autē adheret do/vnus spirit⁹ est. et sic totus illud diuinitas archanum intrat. clamans cū **Psalmista.** Defecit in salutare tuum anima mea. **Dec** ille.

Distinctio quarta.

Quarto videndū est quib⁹ pedib⁹ et gressibus spirit⁹ noster in illud in/trinsecum secretuz et spirituale ma/neriū ingrediat. De quo notanduz q̄ si/cut dicit **Uercelleñ. sup Lanti.** Pedes no/strī spirit⁹ sunt intellect⁹ et affect⁹. quib⁹ fre/quenter anīa deuota carpit itinera eternita/tis. Ratio autē hui⁹ est. q̄ spirit⁹ noster p̄ in/tellectū et affectum se ad eterna extendit. et ea attingit aliq̄liter. **Unde Hugo** libro p̄/mo de archa **Noe** dicit. Hoc est ad deū ten/dere et ad ipm̄ p̄tingere. semp̄ eum per de/sideriū querere. p̄ cogitationē inuenire. et p̄ gustum tangere. et cōmentator **Hugo** sup viij. angeli. hierar d. **Ventes** celestes siue spirit⁹ rationales ad interiora mētis cogi/tione et dilectione accedunt et proximi fiunt fm̄ excellentissimā collocationē quam ha/bent iuxta deū vbi est intrinsecū spirit⁹ no/strī vt supra dictū est. **Sed** notanduz q̄ pedes spirit⁹ nostri oportet esse mundos et puros quia nihil inquinatū intrabit intra secretum domini iesu. et cū pedes spiritus humani quādoq̄ tangāt terram mediāte sensualitate. et etiā ne puluis terrenus eis adhaereat. ideo indigent frequēti lotionē et mūdationē. vt ostendit domin⁹ quādo dixit illud **Johis** xiiij. **Qui** lot⁹ est non indiget nisi vt pedes lauet. id est. q̄ sine peccato mor/tali est. nō indiget capitis lotionē. **Cui⁹** ra/tio est. quia caput nostri spirit⁹ est intelligē/tia que in viris sanctis imediate cōiungitur deo. vt dicit beat⁹ **Aug⁹.** in suo libro de spi/ritu et anīa. ideo lotionē nō indiget. **Hec** ta/les indigent lotionē manū. qz opera eoz munda sunt p̄pter mundiciā capitis ea in deum ordinātis. sed indigent lotionē pedū **Cui⁹** ratio est fm̄ **Augusti.** et **Orige.** Quia

impossibile est hoīem aliquādo nō peccare venialiter. et nō habere aliquā inordinatio/nem in sua sensualitate p̄pter cōtinuā con/versationē in terris. ex qua p̄trabit aliqua macula impuritatis in affectu. et hoc ru/ga obscuritatis in intellectu. **Unde Origē.** dicit. **Ego** impossibile puto nō contamina/ri extrema anīe et infima eius. q̄ q̄ quis p̄fectus quo ad homines reputet. ideo chari/simi discipuli dñi sunt qui solū peduz in di/gent lotionē. **Hos** pedes bene lotos timu/it coinquinari sponsa quādo dixit **Lanti.** **v. Laui** pedes meos. **Glosa.** i. cogitationes meas. quib⁹ aliquādo terraz tangere sole/bam. quos secretis sterib⁹ cōpunctiōis ab/lui vt intrare merear celestē patriā. **Quō** ergo iterū coinquinabo illos. **Uercelleñ** dicit. **Quomō** coinquinabo illos iter vni/bz et imaginib⁹ temporalū cū etiā intelle/ctuales opationes et forme in hoc loco i su/p̄rintellectuali exercitio reputent macule et offendicula. **Dec** ille. **Secūdo** notan/dū est. q̄ q̄a multa offendicula et diuersa in istis itinerib⁹ eternitatis sunt quib⁹ spirit⁹ noster impedit et retardatur ab ingressu il/lius intrinseci secreti. ideo oportet vt spiri/tus noster nō solū habeat pedes ab imun/dicijs lotos sed etiā ad ambulandū exerci/tatos et agilitate veloces. **Uñ Dionys⁹.** iij. angelice hierarchie. dicit. **Q** pedes in scri/ptura significāt virtutē motiūā acute pene/trantē et velocem. i. semp̄ tendentē in diuīa. et sequit. p̄pter quod alaros theologia **Isaie** v. figurauit pedes sanctorū intellectuū. qd̄ significat reductiūā velocitatem et supernis inuectiūā ab omni terrestri deprimentem. **Hec** **Dionys⁹.** **Horū** pedū velocē agilita/tem habuit p̄pheta **dauid** cū dixit. **Qui** p̄se/cit pedes meos q̄si ceruozū. **Quō** **Bregō.** ex/ponens. xxvj. moralū. dicit. **Leruus** cū iu/ga montiū ascendit. queq̄ aspera et obiecta transgred. f̄ donec ad supiora eleuet. nō so/lum currit sed etiā saltat. ita etiā electozum mentes quecūq̄ sibi obuia respiciūt **Stem** plationis saltu trāscendūt donec se ad su/perna euehūt. **Tercio** notandū q̄ oportet q̄ pedes spirit⁹ nostri nō solū ad ambu/landū sint expediti sed etiā p̄ amorē ad pe/netrandū acuti. vt spirit⁹ potent om̄ia trā/sire possit. di. cū **Ps.** et i deo meo trāgrediat/murū. **Quō** **Bregō.** exponens. xxvj. mora. di/cit. **Durus** est omne quod. itineri nostro

obicitur cū ad dilectum transit. quē trans-
gredimur cū pre amore supne patrie om-
nia huius mundi obiecta calcamus. **Decille.**
Et sicut dicit Augustinus in epla ad mace-
doniū. Ire ad deum tanto nobis melius est
quāto magis ad illū imus quo nihil meli-
us est. Imus autē non ambulādo s; amā-
do. quē tanto habebimus p̄sentiorē quāto
amorem quo in eū tendim⁹ habebim⁹ pu-
riorē. **Dec Augustinus.** Bressus ḡmenta
les ⁊ pedes spirit⁹ nō sunt corporales sed spi-
rituales. **Et ideo Gregorius** moral. dicit.
Ad se quippe venire p̄cipit deus nō gressi-
bus corporis sed p̄fectib⁹ amoris ⁊ spirit⁹.
veritate dicente **Matth. xj.** Venite ad me
omnes qui laboratis. **Et Augustinus** sup **Psal.**
lxxv. Irer tuum volūtas tua est. amando
ascendis. negligendo descendis. stans ī ter-
ra in celo es. si diligis deū. ⁊ sic patet de pe-
dibus spiritus.

Distinctio quinta.

Quinto videndū est qualis spiritus
n̄ in illo intrinseco manerio multi-
pliciter esse dicat. Circa quod no-
randū est. q̄ cū **Aplius** ad **Collof. ij.** dicat.
q̄ in domo iesu sunt omnes thesauri sapien-
tie ⁊ scientie dei absconditi. quis potest in-
uestigare ⁊ enarrare magnitudinē ⁊ multi-
tudinem diuitiarū ⁊ deliciarū istius intrin-
seci ⁊ secreti cubiculi nisi quantus quilbet
per fidē illuminat⁹. ⁊ per charitatē inflam-
matus in illo habitare consueverit. ⁊ p̄ ali-
quam experientia didicerit. **Unde dicit**
Bern. in sermo. xxj. sup Cant. sic. In **Bar-**
chanum. in hoc sanctuariū dei. si quem for-
te vestri aliqua hora sic rapti. ⁊ sic abscon-
di contigerit. vt nemo eū noceat vel auocet
aut perturbet. vel sensus egēs. v̄ cura pun-
gens. vel culpa mordens. vel ea certe q̄ dif-
ficilius amouent irruentia imaginum cor-
poralium fantasinata. poterit quidem bic
cū ad nos reducitur gloriari dicēs. **Intro-**
ducite me rex in cubiculū suum. **Et ibidem**
quali admirando exclamat dicens. **O vere**
quietus locus est quem nō inerito nomie
cubiculi censuerim. in quo de⁹ non turba-
tus ira. nec velut distract⁹ cura p̄spicit. sed
p̄batur voluntas ei⁹ bona ⁊ beneplacens
⁊ p̄fecta. **Visio** ista nō terret sed mulcet. in-
quietā curiositatez nō excitat sed sedat. nec
fatigat sensus sed trāquillat. hic vere quie-
tus domin⁹ quiescit. deus trāquillus qui

tranquillat omnia. ⁊ q̄erū aspiciere quiescere
est. **Dec Bern.** **Di** q̄ secreta istius cubiculi
ingredunt. siue gazophilaci⁹ secretū inha-
bitant p̄ veram fidē ⁊ charitatē magni sunt
q̄a magna audiunt. ⁊ percipiūt magna in-
troducti in plenitudinē eternoz ⁊ diuino-
rū thesaurorū in illo absconditorū. **Et ideo**
Bern. sermo. xxxj. sup Cant. dicit. **Qui** q̄
magni sunt fide ⁊ charitate. digni iueniun-
tur vt inducant in omnē plenitudinē dei.
nec in omib⁹ apothecis sapientie aliquos
deus scientiaz domin⁹ arcendos censet cu-
pidos veritatis nō conscios vanitatis. **Et**
infra sic dicit. **Istiusmodi** sapiētib⁹ spiriti-
bus magn⁹ occurrit sponsus. ⁊ magnifica-
bit facere cū eis. emittens lucē suam ⁊ veri-
tatē suam. eosq; adducens et deducens in
montē sanctuz suum ⁊ in tabernacula sua.
Regem in decore suo videbunt p̄euntez se
ad speciosa deserti. ad flores rosarū. ad li-
lia cōuallium. ad amena hortorū. ad irri-
gua fontū ⁊ ad delicias cellariorū. ad odo-
ramenta aromati. postremo ad ip̄a secre-
ta cubiculi. **Isti** sunt thesauri sapiētie ⁊ sci-
entie dei absconditi penes sp̄suz. **Dec sūp**
pascua vite p̄parata in refectionē animarū
sanctarū. **beat⁹ vir** qui implet desiderū
suum ex ip̄is. **Dec Bern.** **Sed** p̄culdubio
si spirit⁹ humanus quasi ab ania diuisus. ⁊
corpore q̄nq; illud intrinsecū lucis mane-
rium ingrediat solus. ⁊ intus recipiat redi-
ens de regione lucis illi⁹ intrinseci ad aīaz ⁊ cor-
pus. ip̄e enarret quales diuitias acceperit.
qualia p̄ba audiuerit. ⁊ quales delicias gu-
stauerit. si tamē enarrare potest. q̄a **Greg.**
libro. xv. moral. dicit. **Sepe** amant⁹ anim⁹
tante p̄templatiōis munere implet vt vide-
re valeat qd̄ omnino loqui nō valeat. **Si** au-
tē enarrare nō poterit. saltem vt alter moy-
ses descendens a cōsortio dñi in aīa ⁊ cor-
pore aliqua signa ⁊ testimonia secū ferat te-
stificantiā q̄ in regione lucis fuerat. **Dicit**
em̄ **Hugo** in libro de trib⁹ dietis sic circa
finem. **Ecce** dū de illo diuino interne con-
templationis secreto reuertimur quid no-
biscum afferre poterim⁹ nisi lucem. **Lucez**
de regione lucis venientes portam⁹. **Hoc**
em̄ decens ⁊ necessariū est. vt cū a lucis re-
gione venim⁹ ad fugandas n̄ras tenebras
nobiscū lucem apporrem⁹. **Et** q̄s scire pote-
rit q̄ ibi fuerim⁹ si illuminati nō redimus.
Sed si vidim⁹ patris potentia. apporrem⁹

De septem itineribus eternitatis

lucem diuini timoris. Si vidim⁹ fili⁹ sapi-
entia⁹ appoztem⁹ lucē veritatis. Si vidim⁹
spū sancti clemētia⁹, appoztemus lucē dile-
ctionis. Potētia corripentes excitet ad timo-
rem. Sapiētia ignorantie tenebris excecā-
tos illuminet. Clemētia calore caritat⁹ fri-
gidos inflāmet. **Hec ille.**

Distinctio sexta.

Hecro videndū est q̄liter spirit⁹ no-
ster cū in illud intrinsecū manerū
eternale fuerit introduc⁹ in illo sta-
bilisat⁹ z ppetuef. ita tñ q̄ ad imperiū regis
egrediat⁹ z ingrediat⁹ ad naturā humanaz
imitandā z ptemplandaz diuinā. De q̄
sciendū est q̄ spirit⁹ noster in illo archano
secreto p veram fidē collocat⁹ z stabilizur. z
p sanctā charitatē in eodē ppetuat⁹. De fi-
dei collocatione z stabilitate dicit Dionisi-
us de diuinis nomib⁹. ca. vii. **Q** circa veri-
tatem vere existentē z nō errantēz versat⁹ fi-
des diuina. q̄ est stabil⁹ collocatio credentiū
collocans illos in veritate. z firmās simpli-
cem veritatē intransmutabili ydēpitate in
ipsis credētib⁹ habētib⁹ cognitionē veritat⁹.
z ideo credentēz in veritate nihil mouebit.
teste scriptura **Roma. viii.** **N**ihil mouebit
a leticia que est fm veram fidē. sed habebit
in ea pmanentiā imobilis z intrāsmutabil⁹
ydēpitat⁹. **Sequit⁹.** Qui em̄ veritati vnī-
tus est ex ipā vnione bñ nouit qd bene fen-
tit. q̄uis multi corripiat ipm tanq̄ mentis
excessum passuz siue furiosum. ipē tñ bene
nouit seipm nō furentē vt errātes ei impo-
nunt. sed p simplicē veritatē semp eandēz
eodē modo se habentē liberatū ab instabi-
li z variabili diuisione cōtra errorem. **Hec**
Dionisius. **E**x his apparere potest quomō-
fides spiritū nostrū in illo intrinsecō mane-
rio iesu collocat⁹ z stabilitat. **Isa. vii.** **S**i nō
credideritis nō pmanebitis. scz in deo. **E**t
Eusebi⁹ in glo. sup illud **Luce. xii.** vbi the-
saurus v⁹ est ibi z cor vestruz erit. dicit sic.
Qui mentē applicauerit ad celestia ibi men-
tem habebit. vt videat solo corpe cū homi-
nib⁹ cōuersari. anio vero iam sit aggressus
mansiōes celestes. **Hec ille.** **D**e charita-
tis autē ppetuatione. id est. qualiter spiritus
noster in intrinsecō dñi iesu ppetuef. **R**o-
tandū q̄ cū **Joh.** in pma ca. c. iij. dicat. **D**e⁹
charitas est. z q̄ manet in charitate in deo
manet. q̄ q̄diu spūs manet in charitate. tā-
diu manet in deo siue i intrinsecō dñi iesu.

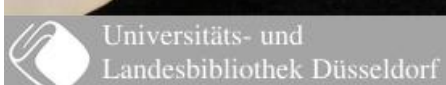
sed spūs n̄ in eternū pōt in charitate ma-
nere cū adiutorio dei q̄ in eternū pōt mane-
re in deo. **U**n in libro de spū et ania d⁹. **Q**
ania habet in se amorē quo semp pōt stare
cū deo. **Q** autē spūs n̄ in eternum possit
stare cū deo z manere in charitate ostendit
apl⁹s ad **Rom. viii.** vbi dicit. **Q**uis pōt nos
separare a charitate christi. q̄ dicat. **N**emo.
imo nulla creatura sicut ipē postea pbat. q̄
nulla creatura pōt nos eijcere ab illo intrin-
seco. nec ipē de⁹ vult eijcere. vt ipē dicit **Joh.**
vi. **Q**diu em̄ sum⁹ charitate vestri licz nos
ipos p pctm̄ eijcere possim⁹. nō tamē distā-
tia locali cū deus sit vbicq̄ sed distātia disti-
militudinis. **D**icit em̄ **Aug⁹.** s. de trini. **N**ō
locoz interuallis sed similitudine accedit ad
deū. z dissimilitudine discedit ab eo. **Q**antes
nulla creatura possit nos separare a charita-
te dei q̄ nob in christo dat. ostendit apl⁹s ibidē
di. **L**ert⁹ sum q̄ neq̄ mors. s. quaz minant⁹
sepabit nos a charitate dei. **C**ui⁹ rōnē assi-
gnat **Aug⁹.** de morib⁹ ecclie. d. **L**icet corp⁹
n̄ fm possit mori. tñ ipm q̄ diligim⁹ deus scz
ania mori nō pōt. nisi dū nō diligit deū. cui
mors est nō diligere deū. q̄ nihil aliud ē q̄
ei in diligēdo aliqd pponere. **A**lia ē rō fm
Amb. **Q**uia mors erat scis occasio eundi
ad pmiū pmissuz z q̄si ianua. q̄ mors nō pōt
nos separare a charitate xpi. q̄ nō p̄ abijcere
ab eo. **S**ecō neq̄ vita inq̄t apl⁹s. s. p̄mis-
sa p̄t nos separare a caritate. **C**ui⁹ rōnē assi-
gnat **Aug⁹.** in libro de morib⁹ ecclie. d. **Q**uia de-
us est fons vite. sicut q̄ nemo separat a fon-
te aque p̄mittendo aquā. ita nemo separat
a fonte vite p̄mittēdo vitā. **U**n dñs dicit
Joh. v. **Q**ui credit in me habebit vitā eter-
nā. **T**ercio inq̄t apl⁹s. **N**eq̄ angeli neq̄
pncipat⁹. neq̄ stutes. neq̄ inferiores. neq̄
medij. neq̄ superiores poterūt nos separare a
caritate dei. **C**ui⁹ rō est fm **Aug⁹.** qz ange-
li cū inherem⁹ deo nō sūt mente n̄ra potē-
ozes. imo toto mūdo supior est mens inbe-
rens deo. vt ait **Aug.** de morib⁹ ecclie. **Q**uō-
ergo sepabūt nos a charitate xpi. ad quam
nos etiā hortant⁹. q̄ nec nos eijciēt. **Q**uar-
to inquit apl⁹s. **N**eq̄ instātia. i. instātes mo-
lestie nos a deo sepabūt. **C**ui⁹ rō est fm **Aug⁹.**
de morib⁹ ecclie. **Q**uia coipo eas leuior
res sentim⁹ q̄ ei a q̄ nos separare moliant⁹.
tius inherem⁹. caritas em̄ oia sustinet. z est
vita morientū. ait **Aug⁹.** de laude caritat⁹.
q̄ nō sepat s; vnit. **Q**uito inq̄t apl⁹s. **N**eq̄

futura. i. pmissio futuroz nos a caritate se-
parabit. **Cui** rō est fm Aug. de moribus
eccle. Quia qd boni futuroz est certi p
mittit de. z nihil est ipso deo meli. q pfecte
inheret sibi iā pns est. g nec talia separāt
a caritate. g nec eijciūt a deo. **Sexto** in-
q ap'is. **Neq** fornicudo. i. violētia aliē po-
terit nos separe a caritate dei. neq altitu-
do. i. pspitas. neq p'fūdū. i. adūfitas potest
nos separe a caritate xpi. neq alia creatu-
ra. **Cui** rōne innuit apls in eodē ca. d. **Or**
bonis omnia coopant in bonū. g nō separent
mī nos velim. p caritatē g q (vt dic apls
i. Cor. xij.) oia pōt. oia sustinet. z nūq ex-
cider spūs nī in illo intrinseco vbi est sōns
vite. z caritas pōt manere semp. marie cuz
charitas volūtatē nras ad deū qsi ad cen-
trum suū p'p'ū inclinēt. z nos sibi incorpo-
ret. z voluntas pfecte z cordet. que maxime
amantiū refectionē sūmunt z pperuant
Uñ **Johis. vi.** dicit dñs **Eū** qvenit ad me
nō eijciam foras. **Uñ** **Aug.** exponit d. **Ue-**
niamus ad deū. utrem? ad deū. z incorpo-
remur ei. vt nos nō faciam? voluntatē no-
strā sed voluntatē dei. z non eijciat nos fo-
ras scz in exilium tenebrarū eternarū. sed
sive ingrediamur sive egrediamur pasqua
inueniemus nostrā nutriencia charitatez.
que nos pperuat i christo. quia qui manet
in charitate in deo manet. **J. Johis. iij.**

Distincio septima.

Primo postqz visum est quid sit il-
lud intrinsecū secretū z eternale ma-
nerium in christo. z qualē in illo in-
trinseco varie mansiōes distinguuntur. et
fm quid homo in illud intrinsecū. **Uñ**
etiā quid spūs in hoie dicat. z quibz pedibz
illud intrinsecū ingrediat. z q'liter human?
spūs in illo dicat. stabilis z pperuat. **Uñ**
dū est q z quot sunt itinera p q ad illud in-
trinsecū secretū et eternale manerium spirit?
humanus accedat z ingrediat. **E**t circa qd
sciendū est q (sicut dicit in lib. de spū et ania)
duo sunt loca inter q spūs human? existēs
ad verūq se mouere pōt sive itinerare. **D**e
us em est in sūmo. mūd? vero in imo. **A**lle
scz de? in eodē statu eternitatis sive immobilis
existit. ideo ipse solus est eternitate mēsurā-
bilis. **Cui** rō est. qz sic **Boeci** in de solā-
tione dicit. **E**tternitas est intermiabil vite
tota sū pfecta possessio. q nllī creature cō-

uenit. sed soli deo. vt p'z cōsiderati h? diffi-
nitiōis ptes. **I**te aut mūd? cursu mutabi-
litas sive sp instabil' fuit. z iō tpe mēsurat.
qz tps est mēsurā mor? mutabiliū rez. nō
pmanentiū. sed succedentiū vt sic. z iō talia
dicunt t'palia. **R**ōnalis aut spūs qī in qdaz
medio est cōstitut? sed mediū oportet p'ci-
pare naturā extremoz ppter cōnexionē vni-
uersi. z iō oportet q spūs nī in aliq cōueni-
at cū eternis. z in aliq cū t'pali. **C**um eter-
nis puenit in h q fm substantiā oīno ē sta-
bilis pperuo. in eternū manens. z iō q ad h
nō mēsurat tpe trāseunte. qz illo corrupti-
bilia mēsurant. nec mēsurat eternitate. qz il-
la soli deo puenit. g necessario mēsurat mē-
surā mediā. s. euo qd est qdā p'cipatio eter-
nitatis. **Uñ** **Dioni.** de di. no. dicit. q eūū dz
qeta et tota sū vita. **E**t **Dami.** li. iij. c. f. dicit q
eūū nō est temp? nec p' t'p'is. sed qd sū p'cē-
dit cū eternis scz fm p'p'etuationē. **Uñ** i. li.
de spū z ania dz. **S**pūs human? qdā cōdi-
tionis sive excellētia huic mutabilitati que
deoz sum ē sapeminet. qsi creat? in orizon-
te eternitatis. z iō ad illā q est apud deū im-
mutabilitatē nōdū puenit. qzuis p'ingere pos-
sit cū angel. **S**pūs ei nī cōuenit cū t'pali
in hoc q fm opatiōes aliquas est mutabi-
lis. z in eis successiones patit. **Uñ** in lib. de
spū z ania dicit. **S**i spūs noster in his qui
deoz sum transeūt se p cupiditatē immerse-
rit. statim p infinitas distractiones sive iti-
nera rapiet. z a seipso quodā modo diuisus
dissipabit. et ideo quo ad istas opationes
tempalis efficiat. qz tpe mēsurat. **D**e hac in-
stabilitate z mutabilitate dicit **Hugo** d ar-
cha noe sic. **D**ū cor nī sive spūs nī p desi-
deria fluere cepit qsi in tot diuisum est quot
sunt ea que concupiscit. **D**inc nascitur mo-
tus sine stabilitate. labor sine requie. cursus
sine p'uentione. ita vt semper sit inquietus
spiritus noster donec illic inherere ceperit
vbi desiderio suo nihil deesse gaudeat. z ea
que diligit semper mansura confidat z cre-
dat. **H**ec ille. **E**x quo concluditur q neces-
se est q spiritus humanus habeat aliquas
operationes que maneāt fm suā substantiā.
licet vna alteri succedat. qd a accidit vbi sūt
operationes intrinsece intellect? z affect?
marie qn in etnis figunt. qz opatiōes exer-
cere possz spūs būan? etiā si celū staret. vt sū
nullū esset tps. vtz p **Aug.** nec mirū cum sic
spūs būan? sup tps existens in carne t'pali.

De septem itineribus eternitatis

Dicit enim Grego. mora. Subleuata mens id est spiritus extra terminos temporum ducit etiam cum a carne in tempe tenet. et in libro de spiritu et anima. Si spiritus humanus ab hac infima distractione que deorsum est ereperit se. et hec infima deserens atque paulatim se in unum colligens secum esse didicerit. tanto amplius in unum colligetur. quanto magis desiderio et cognitione sursum eleuabit. donec tandem omnino immutabilis sit. et ad illam veram et unicam que apud deum est immutabilitatem perueniat ut perpetuo sine omni mutabilitate uicissitudine requiescat. iam in intrinseco domini perfecte collocat. **Hec ille.** Ex his patet quod si cur spiritus humanus ex inordinato amore temporalium aggrauatus ascendit ab eternis per aliquam itinera iniquitatis deorsum ad temporalia. sic spiritus humanus ex ordinato amore eternorum alleuiatur ascendit sursum per itinera recte equitatis ad eterna. et sicut ille per seprem itinera obliqua descendit ad temporalia. ita iste per septem itinera recta ascendit ad eterna. propter quod itinera eternitatis nuncupantur. **Itinera ergo eternitatis ducuntur ad intrinsecum secretum et eternale manerium domini sunt hec scilicet Eternorum recta intentio. Eternorum studio. scilicet meditatio. Eternorum limpida contemplatio. Eternorum charitatiua affectio. Eternorum secreta reuelatio. Eternorum experimetalis per gustatio. Eternorum deiformis operatio.** Ad itinerandum autem in his septem itineribus eternitatis dominus amorose inuitat spiritum humanum ostendens et promittens ei septem amunicula cooperantia ad ambulandum in itineribus eternitatis. **Ista autem inuitatione mens humana diligenter aduertat. Quia sicut dicit Vercellen. super Lanti. Nihil est quod ad continuos sponse perfectus eam promoueat efficacius quam deum imitari. et ab eo inuitari effectiue. Hoc quidem exercitio continuo uniuersimiliter proficiunt celestes substantie que non cessant post spiritum ingredi. Totus enim cursus amoris in assiduam continuam huiusmodi inuitatione consistit. ut in fine libri Lanti. pater. dicit **g. v. Surge. propera amica mea. columba mea. formosa mea et ueni. Amica. quia amans et amata. Ego enim diligo diligentes me. Pro uer. viij. Columba mea. quia spiritu simplicitate. **Barth. x. Estote simplices sicut colubæ. Formosa mea. quia ad imaginem et similitudinem dei facta. **Gene. i. Surge igitur a temporalibus ad eterna tendendo. et propera. eterna in uesti-********

gando. et ueni. eternitatem meam ingrediendo. **Qui?** petitionis redditus causa. **di. Surge propera amica mea et ueni.** quia iam est itinerandum oportunitas temporanea. quia iam hinc transitus peccati infirmitatis et itinera ambulanti obliqua. **Quia iam est itinerum operata facilitas.** quia iam imber abiit et recessit cura distrabentis et itinerantes impediens. **Quia iam est itinerantium amena iocunditas.** quia iam flores apparuerunt in terra nostra. **Quia iam tempus vernale uenit ex presentia diuini solis in terra nostre carnis.** **Quia iam est per ambulantiu alleuiata agilitas.** quia iam tempus putationis aduenit. quo spiritus noster exoneratur ab omnibus superfluis et uanis. **Quia iam est uiarum reuelata ueritas.** quia uocaturis audita est in terra nostra uerbi incarnationi omnem ueritatem docentis. **Quia iam est uarietatis desiderati satietas.** quia ficus prulit grossos suos. sed pater fons dulcedinis filium panem omnis suauitatis. et spiritum sanctum portum sobye ebrietatis. **Quia iam est medij odorifera suauitas.** quia uince florentes odoriferum suum dederunt. i. poterit fecundum dederunt odores bone fame ex operibus odoriferis. quia bonus odor christi sunt. **ij. Corinth. ij. Igitur surge. propera amica mea et ueni.** Unde dicit Origenes. **Quis iam non surget. quod non pereret. aut quod non ueniret ubi tot utilitatum insignia concurrunt.** Singula istorum amuniculorum applicabit singulis itineribus patebit ista. et hec itinera ab se condita sunt a sapientibus et prudentibus mundi. et reuelata sunt paruulis. **i. humilibus. **Ubi abacuc iij. Incuruati sunt colles mundi. i. sapientes ab itineribus eternitatis eius. i. obliqua sunt uisus rectus eterni dei. quia quia a recta uia declinat. quanto plus uadit tanto plus a termino recte uie recedit. et quanto plus se sapientes mundi ab eterna ueritate auertunt. tanto plus stulti facti in temporalibus euauerunt dicentes. Sol intelligere non est oris nobis. lassari sumus in uia iniquitatis. uia domini ignorauimus. **Sap. v. **Luce et Aug. xliij. et xv. de tridicat. quod spiritus noster ad imaginem similitudinem dei eterni creatus sit. et ex his eternitatis capax sit. et ex his sortiat quondam iam participationem dei etiam secundum substantiam et secundum aliquas operationes intrinsecas sit supra tempus. quia in euo quod est quodam eternitatis participatio. ut super dictum est. id est spiritus noster humiliter et contritus et a deo amorose inuitatus ad ueniendum per itinera eternitatis ad suum intrinsecum secretum et eternale manerium secure et gaudens cum **Psalmista perat.**********

De septem itineribus eternitatis

ordo includit bonitatē esse in actu que sibi debet ex obiecto debito et ex forma debita. que est charitas. et ex circūstantia et ex debito fine. Deficiente autē altero istorū actū viciosus est. Ex q̄ patet q̄ etiā actus indifferens p̄ ordinationē debitā. et debitū finez sit meritorius. q̄a intentio recta si sit actualiter a voluntate elicitā mediāte gratia addit aliquā bonitatē supra habitū cui debet premiū substantiale. Per actū em̄ volūtaris elicitōs ex gr̄a meremur vitā eternam. Ex his etiā patet q̄ intentio actualis est p̄fectior et magis meritoria habituali q̄ addit aliquā bonitatē supra habitū. **Uñ Greg.** xviij. moral. dicit. Sicut lucerna corporis est oculus carnalis lucens toti corpī. ita per radiū intentionis illustrant itinera actōis. et **Luce. xi.** dicit dñs. Intentio sicut lucerna fulgoris illuminabit te.

Distinctio tertia.

Tercio videndū est q̄liter intentio rectificet. et ex hoc deiformis et quasi eterna efficiat. De quo notandū est q̄ sic dicit **Hugo** lib. p̄mo de archa noe. Cor hominis q̄d prius amore diuino stabile et fixū in eternitate p̄sistit. q̄a vnū amando. vnū p̄mansit. postq̄ autē p̄ desideria terrena defluere cepit q̄si in tot diuisus est quot ea sunt q̄ cōcupiscit. ergo fm̄ diuersitatem cōcupiscētie siue amoris erit diuersitas intentionis. **Uñ Bern.** sup̄ **Lanti.** sermo. xl. ostendit. q̄ si amās turpia appetit. etiā intentio turpis erit et sedans faciē anie vel spūs et si honesta etiā intentio recta erit. **Unde Bern.** ibidē describit diuersas intentiones fm̄ diuersas affectiōes. **Primo** ergo fm̄ **Bern.** est quedā intentio p̄uersa et iniqua. vt illa que p̄cedit ex volūtaris affectata carnaliter. siue ex amore carnali tendēs ad finez q̄ cōtrariū est vltimo fini et eterno. vt est intentio illoz qui terrena sapiūt. quoz de^o venter est. q̄ intendūt gule. vt magis possint exercere actū luxurie. Talis intentio est obstinatioz et temporalis. **Uñ Bern.** ibidē dicit. Tendere nō in deū sed in seculū. secularis anie est. vt dictū est. et habet talē faciē fetidissimā fetore peccati. **Secundo** est intentio quedā ficta et falsa. vt q̄ p̄cedit ex voluntate affectata mēdaciter. tendēs in deum apparentē et false et nō vere. q̄a p̄pter fauorē hominū. de qua dicit **Bern.** ibidē. Tendere q̄si in deum sed nō p̄pter deūz hypocrite plane

anie est. omnē decorē anie exterminantis. et totam illā sedans p̄pter turpitudines hypocritis. **Tercio** intentio quedā est obliqua et mercenaria. vt que p̄cedit ex voluntate affectata pusillanimitē tendēs in deūz nō p̄pter deū sed p̄sentis vite necessaria. et qua recuruat ad se. **Uñ mercenaria** est. q̄a veris filijs nō cōuenit. vt patet p̄ **ambro.** q̄ dicit in glo. **Luce. iij.** sic. Filius q̄ habz sancti spiritū pignus in seclari corde mercedis lucra nō querit. sed seruat ius heredis. De hac intentione dicit **Bern.** ibidē sermo. xli. sic. Si autē intentio solū vel maxime obverte p̄sentis necessaria se ad deūz cōuertit. nō quidē fece hypocritis fetidā. pusillanimitatis tamē vicio dicim^o obscurā et min^o acceptam. eo q̄ nō querit deū p̄pter se. ideo p̄dicta itinera sunt obliqua et temporalia nō eterna. **Quarto** quedā intentio est recta q̄ est et p̄pter deū p̄ncipaliter et p̄pter ipm̄ directa. que est actū bonoz. et hec p̄cedit ex voluntate affectata spūaliter. i. est diuini amoris calefacta. q̄ voluntas sic est uas intentionē ad p̄secutionē eterni finis desiderati operando impellit. liq̄faciendo in deū dirigit. nec eā sistere nisi in deo eterno sinit. **Unde Orige.** **Lant. ca. v.** dicit. Qui scō desiderio intus estuat ad q̄dlibet opus bonū ab illis inuenit. quia nihil duri in corde. i. in intentione portat q̄d nō seruoze estuat desiderij in deū liquecat. **Hec Orige.** Hec tamē intentio p̄fectū decorē nō habet p̄ omnia. q̄a adhuc circa multa est occupata. licet propter deum. **Unde Bern.** vbi supra dicit. Porro in aliud tendere q̄ in deū. et tamen p̄pter deum nō oclū marie. sed maris benegocium est. Absit autē vt que huiusmodi est quicq̄ dixerim illā habere deformē. nec tamen ad p̄fectū affirmauerim puenisse de coris. quippe que adhuc sollicita est et turbatur erga plurima. et nō potest terrenoz actuum vel tenui puluere nō aspergi. quez tamē facile citoq̄ deterget in hora scō deuotionis vel dormitionis casta intentio et bone cōscientie interrogatio ad deūz. **Hec Bernard^o** sermo. xli. sup̄ **Lanti.** **Quinto** intentio quedam est recta simplex et magis imediata et odore finis eterni dulciter allecta. que est cōtemplatiuozum. et illa p̄cedit ex volūtaris finis eterni affectiua experimentaliter. **Experimentalis** enim odore vltimi finis omnia alia aliq̄ mō p̄temerē

De septem itineribus eternitatis

videndū est de signis interioribus recte simplicis intentionis. De h̄ nota q̄ Bern̄. libro de p̄cep. z dispen. dicit sic. Interior oculus intentionis vere sit simplex. duo arbitror illi necessaria esse. scz charitatē in intentione. z veritatē in electione. P̄mo necessaria est charitas in intentione. Cui⁹ rō est. qz caritas intentionē ad omnia illa q̄ ad finē sunt principalit̄ intenta dirigit z extēdit. et p̄ h̄ artius vn̄it. cū in oibz vnū intendit z ad vnū rēdit z omnia q̄ntū p̄t cū illo vnire q̄rit. Un̄ Grego. in pestora. di. Caritas diuisa vnire conseruit. cor iusti diuidi p̄ multa cōpellit. qd̄ tanto arri⁹ in deo colligit q̄nto illud lati⁹ p̄ sc̄ta desideria spargit. Sc̄do ad h̄ q̄ oculus intentionis sit rect⁹ z vere simplex requiritur veritas i electione. qz illa nō sinit errare circa finē intentū. Un̄ Bern̄. ibidē dicit. Quō deniqz simplex erit oculus intentionalis. cū ignorantia veritatē etiā q̄ bonū diligit et malū nescius agit. Sed illi⁹ nō imerito oculū simplicē dixerim cui neutriū bonū desit. qz ista duo oculū intentionis faciūt simplicē. scz amor boni z cognitio veri. **Hec Bern̄.** Sic igit nec charitas intentionē sinit ante finē intentū stare. nec veritas sinit eā circa finē errare. Veritas em̄ nō amat angulos nec ei diuersoria placēt. ait Bern̄. Igit op⁹ p̄ intentionē bonā agit qm̄ illa charitate z veritate munit. sp̄m̄ igit rectū innoua in visceribus meis.

Distinctio quinta.

Quinto videndū est quomodo p̄ intentionē rectā z simplicatā sp̄s humanus intrinsecū z eternale manerū dñi i se su accedat z ingrediat. De h̄ nota q̄ cum recta z simplex intentio sit q̄dā tendētia sine obliquitate. z simplex sine admixtione in eternitate a voluntate desideratā. z a rōe dictata. p̄sequēs est q̄ intentionis tendētia cōtinua est eternitatis. p̄siderate approximatō et attingentia p̄tinua. Un̄ Hugo h̄mo. li. de archa noe. dicit sic. Hoc est ad deū tendere sp̄eū p̄ desiderū q̄rere. p̄ cognitionē inuenire z p̄ gustū tangere. Intentio charitate z veritate munita oia tp̄alia derelinquat. et ad eterna redeat donec intentio. tentio fiat. vt dicere possit. Inueni quē diligit anīa mea. tenui euz nec dimittā. donec eū introducā in oēs mentis capacitates tā cōmunes q̄ singulares. vbi intentio oibz inferioribus superferat. extra mūdū p̄stituit. in eternis collocaur z quietat. Un̄ Grego. xxv. mox. dicit sic

Si semel in appetitione celestis patrie foret stabilitate anim⁹ per intentionē figurat. minus rerū temporalium p̄turbatione vexatur. **A**ctus quippe exterioribus motibus eandē intentionē suā quasi quendā secretū secessū petit. ibiqz incōmutabili inherēs z mirabilia cūcta transcendens. iā ip̄a tranquillitate quiet⁹ sue in domo scz in mūdo extra mūdū est. Excedit quippe omnia ima intentionē summorum. z cunctis rebus quas nō appetit. libertate quadā superesse se sentit. nec tempestatē rerū temporalium in⁹ sustinet. quam intuef̄ foris. q̄a terrena omnia q̄ concupita opprimere mentē poterāt. despecta subp̄iacent. Unde p̄phetā dicit. Statue tibi speculam. qz dū quisqz speculat summa superminent infima. **Hec Grego.** Si igit spiritus n̄r in se bene ordinat⁹ cū omnibus actionibus in vnū se colligat. sursum ad eterna tendat. z licet q̄ ad aliq̄ instabilis p̄maneat. intentione tamē in eternitate stabilis p̄sistit. que nō nisi in eternis stabilis. **Dicit Grego. z Hugo libro. iij. de archa noe.** Quid bono ordinē sue nature tenuit q̄uis p̄ actionem variaret. inter⁹ tamē p̄ intentiones et amorē stabilis p̄mansit qz vnū intendebat z p̄pter vnū omnia faciebat. vnū diligebat et omnium voluntatū atqz actionū suarū fines ad vnū referebat creatorē suū. q̄ solus sufficiebat. **Hec ille. Et Basili⁹ exponens illud Luce. x.** Porro vnū est necessarium. dicit. Uniformis est vita christiana. ad vnā tendens intentionē. scz gloriā dei. multiformis vero z varia est vita eorū que deforis sunt p̄ libitu suo variata.

Distinctio sexta.

Sexto videndū est quomodo sp̄s adueniendū p̄ iter recte z simplicis intentionis ad eternū intrinsecū dñi i se. dulcit ab eo inuitat. dicere. ij. c. Lati. **O** amica mea. p̄pter intentionis tue simplicitatē. **Nā tā in q̄te interioris p̄tēplariōis q̄ in exercitio exterioris actionis. z in p̄solatōe angelice allocutionis me solū intēdebas. cum me in lectulo quesisti. ciuitates circuisisti. viros pambulasti. custodes angelicos sustinuisisti. Cantu. iij. quare p̄rāsitis his omnibus singularis me singularit̄ inuenisti z tenuisti. Surge. si em̄ amica mea es. surgendum est tibi. p̄ tue intentionis stabilitatē ad me incessantē tendēdo. qz z si me vt amicum inuenisti. nondūz tñ ad plenus cognouisti.**

Quere ergo facie mea semper cum **ps.**
 Quia qui sine fine est amādu sine fine est
 querēdu. **Ait Aug.** in glosa. **O** columba
 mea ppter intentionis simplicitatē z unitatē.
Una em̄ est colūba mea **Lanci. vi.** q̄ vt dicit
Uercellē. ibidē. vnica simplice habēs in-
 tuitū. vnde signat p̄rā intelligentiā p̄rem/
 plans diuinā simplice essentiā. et quo sim/
 plificata magis fuit **Barth. x.** Estote sim/
 plices sicut columbe. **Propera** ppter inten-
 tionis tue agilitatē mibi trinitue appropimā/
 do. q̄a p̄ r̄inuā desiderati finis intentionē
 p̄leq̄ris r̄inuā appropimatiōē ad me qui
 sum d̄ncipitū z finis **Apoal. xxi.** Principiū
 te libera it̄ creans. finis te finalit̄ quierās.
O formosa mea ppter intentionis tue deifor-
 mitatē. **I**ta em̄ int̄tio ait d̄ns **Luce. xi.** q̄st
 lucerna fulgoris illuminabit te. vt iā nihil
 p̄p̄it in te reliquer̄. q̄d in te amozose nō or-
 dinaueris. ppter q̄d tora pulchra es amica
 mea. z macula nō est in te. **Lanci. iij.** **Veni**
 igit̄ ad meā diuinitatē. qz intentionis tue tē-
 denzia non quiescit nisi in mea eternitate. q̄
 est secretū meū intrinsecū z eternale mane-
 riū. **Veni** autē. quia iā est itinerādī tempo-
 ranea oportunitas. q̄a iam hiems trāsijt.
Quod **Uercellē** exponēs ait. **Diems** mul-
 tiplica insep̄erie itinerātes p̄pedit. **Barth.**
xxiij. **Q**uare ne fuga v̄ra fiat hieme vel sab-
 baro. **Diems** igit̄ noie inq̄t **Uercellē.** in-
 telligunt̄ q̄libet impedimēta vel offendicu-
 la itinerū eternitatē. **Horz** autē itinez offen-
 dicula sunt d̄cupisec̄tia carnis. z d̄cupisec̄-
 tia oculoꝝ. z sup̄bia vite. cū om̄ibz familijs
 suis. sed hec om̄ia iā sunt diminuta. qz iam
 hiems trāsijt. **Decille.** **E**t estas solis eter-
 ni incarnati v̄bi iā in terra n̄ra apparuit. et
 ideo iā tēporanea itinerādī ē oportunitas.
 ideo dicit **Uercellē.** **Dec** itinera sibi car-
 pit spona p̄ torā seriē canticoz sponso vo-
 cante. illum n̄are. adiunāte. supportate z am-
 plectante. celestibz paranimphis obseq̄a sua
 impendentibz. **Dec** ille. **O** d̄ne de⁹ veni er-
 go amica mea. qz iā hiems p̄cti int̄ctōis tue
 ascensum retrahens trāsijt. **Veni** colūba
 mea. qz iā hiems peccati intentionis tue agi-
 litatē retardans abijt. **Veni** formosa mea
 qz iā hiems p̄cti int̄ctōnē pulchritudinis
 tue deturpans recessit. **Veni** autem amica
 mea p̄ intentionis tue singularitatem. vt me
 eternalit̄ ampleveris. **Veni** colūba mea p̄
 intentionis tue deiformitatē. vt me eterna-

liter fruatur. **E**go em̄ p̄petua dilectiōe dilex-
 te. **Die.** xxxj. ad quam fruitionē eternam
 nos p̄ducatur qui in eternum regnat etern⁹
 deus in eternū b̄ndict⁹. Amen.

Secūdu iter eter-
 nitatis p̄ q̄d sp̄s human⁹ tē-
 dit ad intrinsecū secretū z eter-
 nale maneriū d̄ni iesu. i. ad et-
 nā eius diuinitatē est eternoꝝ studiosa me-
 ditatio. **De** q̄ itinere sunt septē p̄ ordinē
 notanda. **Primū** est q̄re iter studiose me-
 ditatiōis imediate iter recte int̄ctōis seq̄-
 tur. **Secūm** est q̄d sit meditatio. z q̄liter
 a cogitatiōe distinguat. **Terciu** est q̄lit̄
 in itinere meditatiōis de⁹ sp̄m h̄uanū illu-
 minat z p̄fabulet. **Quartū** est q̄liter sp̄s
 human⁹ in itinere meditatiōis deū alloq̄-
 tur. **Quintū** est q̄lit̄ allocutio d̄na intrin-
 seca a n̄ra meditatiōe distinguat. **Sextū**
 est qualit̄ sp̄s human⁹ p̄ iter meditatiōis
 eternitatē iesu ingrediat. **Septimū** ē q̄lit̄
 ter sp̄s h̄uan⁹ adueniendū p̄ iter medita-
 tiōis ad eternitatē a iesu inuitat.

Distinctio prima.

Primo igit̄ norādū est q̄lit̄ iter studē-
 ose meditatiōis iter recte int̄ctōis
 sequat. z q̄ istū itinerē sit necessitas.

De quo norādū est q̄ cū radius recte z
 simplicis intentionis spiritui humano eter-
 num z beatificū finē om̄is p̄solatiōis v̄l co-
 summationis q̄i speculariue p̄ostendar. **Q**uod
 necessariū est. q̄a nisi spiritus human⁹ finē
 illum aliq̄liter p̄cognosceret. nesciret q̄ ten-
 deret vel v̄bi quiesceret. z nisi illū finem ali-
 qualit̄ desideraret z inueniret nunq̄m q̄rere
 curaret. sed vagus z p̄fugus sup̄ terram vt
 alter cayn a facie domini. piectus nūq̄m sta-
 bilis p̄maneret. vt dicit **Hugo** libro p̄mo
 de archa **Foe.** meditatio studiosa p̄ omnia
 discurredo ad hunc finē intentū inuestigā-
 do q̄si p̄actice quierat z inueniat. z spiritus
 ad illū cū animi rōne z exultatione nō desi-
 stat adducere. ideo rōnabiliter imo necessa-
 rio iter meditatiōis imediate sequit̄ iter in-
 tentionis. **Uñ** **Richar.** libro p̄mo de archa
 mystica dicit sic ca. iij. **M**editatiōis studi-
 um est semp̄ quouis industrie labore qua-
 libet animi difficultate ardua q̄q̄ ap̄phen-
 dere. obscura irrūpere. occulta penetrare.
 donec veritatē diu quesitā inueniat. z aim
 siue spiritū ad veritatē p̄templationē cū ad-

De septem itineribus eternitatis

miratione et exultatione adducat. **Dec** ille. **Dec** etiā duo itinera mutuo se iuuāt. **In** tentiōi duo sūt necessaria. scilicet amor boni et cognitio veri. vt sup̄ dictū ē. scilicet meditatio hec duo augmētat et confortat suo feruore. qz fin **Ps.** **In** meditatiōe mea exardescet ignis. qz intētiōē ad cognitionē veri illūiat. et q̄ ad desiderii boni finis inflāmat. et q̄ intētiō meditatiōē in finē intētiū et desideratiū recti⁹ dirigit et vehemētē impellit. **Itē** intētiō finē itineris ostēdit. meditatio vero viā ad sūmā et eterna pādū. et q̄ sint necessaria itinēri. p̄uide dīponit. ait **Bern.** in ser. de scō andrea. **Ex** his p̄z q̄re iter meditatiōis sc̄q̄tur iter intētiōis. et ei⁹ necessitas.

Distinctio secunda.

Secūdo vidēdū est qd sit cogitatio. **ne** spūs hūan⁹ p̄ viā cogitatiōis p̄ viā meditatiōis iter arripiat. **O**por tet scire qd sit cogitatio. et qd meditatio et q̄ licet inter se distinguant. **De** q̄ nota q̄ **Rich.** li. i. de archa mystica. c. iij. dicit sic. **Sci** endū q̄ vnā eandēqz materiā hūmā alit̄ p̄ cogitatiōē intuent. alit̄ p̄ meditatiōē ru minant. **V**ultū ei a se inuicē differūt hec. **Q**uis q̄qz in materia pueniāt. **Et** iō dicit **Rich.** ibidē. q̄ cogitatio est ip̄i⁹ anī aspect⁹. ad euagationē p̄nus. **I**ta em̄ singul⁹ pene momentē p̄uenit se ad incepta et friuola relaxare. et sine v̄llo discretiōis freno ad oīa se ingerere vel p̄cipitē dare. **M**editatio vero vt dicit idē est studiosa mētis intētiō ad inuestigandū diligētē intēdēs. et est puid⁹ animi intētiō ad vitas inq̄sitiōē vehemētē occupat. **Ex** his p̄z multiplex istoz dif ferētia. vt ostēdit **Rich.** ibidē. c. iij. d. **C**ogitatio p̄ diuersa queqz lento pede gradit sine respectu pueniōis passim huc illucqz va gat. **M**editatio vero sepe p̄ ardua et aspera ad directiōis finē cū magna ani industria puenire nitit̄. **S**ecūdo differūt. qz cogitatio serpit. meditatio incedit. et vt plimū currit.

Tercio differūt. qz cogitatio est sine la bore et fructu. meditatio vero cum labore et fructu. **Q**uarto differūt. qz cogitatio sp̄ vagis motibz de vno in aliud trāit. medi tatio autē sp̄ circa vnū aliqd̄ incessant incedit. **Q**uinto differūt. qz cogitatio orit̄ ex imaginatione. et ideo q̄qz est sine rōne. **A**d cui⁹ intellectū nota q̄ sicut dicit **Rich.** in li. de beniamin. c. xvij. duplex est imaginatio. **V**na est bestialis. alia rōnalis. **B**estial⁹ sine

utilitate et deliberatiōe huc illucqz discurr̄ rit. qd et bestia facere p̄d̄. **R**ōnalis autē est illa q̄ imaginamur diuersa cōponēdo et di uidendo. put̄ volum⁹. qd bruta nō possunt sic facere. **M**editatio em̄ orit̄ ex rōne. **U**n̄ q̄qz transit in contemplatiōē p̄ admiratiōem et exultatiōē. **Dec** ille. **Et** sic apparet qd sit cogitatio. et qd meditatio. et q̄liter in se dif ferunt et pueniunt. vnū tñ p̄ altero frequēter ponit. quia cogitatio in meditatiōē p̄uertitur dicit **Rich.** libro. i. c. iij.

Distinctio tertia.

Tercio qz allocutio diuina illūinans mirabiliter a motibz eternis mētē hoim ad ambulandū ad eterna inducit et alleviat viā. **Et** ideo notādū est q̄ liter in itinere meditatiōis de⁹ sp̄m hūmā nū alloquat. et de eternis q̄qz q̄si p̄fabulatur. ne sicut dicit **Bern.** itinerātes laboribz fatigēnt. sermonibz delectati. **D**icit namqz **Bern.** ser. xxxi. sup̄ **Lanci.** sic. **D**eus q̄si viator quispiā itinerātibz sese associās. iocundis p̄fabulatiōibz suis a labore vie omnem hoim releuat et cōmurat. ita vt eo discedēte loquant. **N**ōne cor nostrū ardens erati nobis. duz loqueret nobis in via. **Dec** ille. **P**rimo q̄ vidēdū est q̄liter de⁹ in meditatiōibz n̄ris cū sp̄u nostro loquat et p̄fabulatur. **De** quo notādū q̄ **Dionis.** in p̄ncipio angelice hierar. dicit. **P̄** etern⁹ lumē generat simplicissimū in essentia et ip̄m vn̄ uersale lumē ab ip̄o p̄e p̄diens ad cōmuni candū sui cognitiōē et participatiōē non solū admittit celestes mentes sed et ad nos p̄ distributionē bonitatis sue venit. vt nos ab infimis sepatos suscitaret ad sui desiderium et cognitiōē. et remota mētis distractiōne cōuertit nos ad p̄gregant̄ p̄ris visiōnē eternā. **Dec** ille. **Et** h̄c est lumē qd illūinat oēm hoim venientē in hunc mundū. q̄ntuz in se est. **Joh.** i. sed diuina illūinatio ē inspirata dei locutio. **U**n̄ **Grego.** ij. moral. dicit. **Q**uasi in audiētibz dicit qd vidētibz inspirat. **Et** **Aug.** de triplici habitacō di cit sic. **D**eī locutio ē occulta inspiratio. qua mentibz suā voluntatē et suā veritatē ostēdit visibilibz. **S**ic et **Grego.** p̄mo mor. ostēdit qd de⁹ nos alloquit p̄ inspiratiōē mētē in trīnsecā. **U**n̄ et xxx. mor. dicit sic. **L**oquitur q̄ppe deus intrinsec⁹ silentē sonans inuisibili lingua cōpunctiōis. et q̄nto plen⁹ in⁹ au ditur. tāto ab exterioroz desiderioz strepitū

lectus audire avertit. vt cuz ppha dauid
 dicat. Audia qd loquat in me dñs deo zc.
 In his qd uertunt ad cor. i. mentē in qd de
 rangē in imagine sua habitare dignat. quō
 aut ibi habitaret etern⁹ z nō loqrēt de eter
 nis. Sed nora qd hāc dñā allocutionē
 audiat. Ad h rñdet dñs in **Matth. xj. di.**
 Qui bz aures audiēdi audiat. **Et Apoc. ij.**
 Qui bz aures audiēdi audiat qd spūs di
 cat ecclesijs. **Qd exponēs Rich. ibidē dicit**
 Aures audiēdi bz ille qd spm̄ habet intelli
 gendi. z affectū diligēdi z pmerēdi ea qd di
 cunt vel pmitrunt. **Un dñs loquēs iudeis**
 surdis qñtū ad auditū interiorē siue sensū
 spūalem dicit. **Quare nō cognoscis loqlaz**
 meā. qz nō porellis audire sermonē meuz.
 qz ex deo n̄ estis. s; ex pte diabolo estis. qñ
 veritate nō stertis. z iō mēdar est. sed qd ex dō
 est vba dei audit. z si qd sermonē meū sua
 uerit mortē nō gustabit in etnū. sed qd viuūt
 habz sensus interiores spūales viuaces. s; z
 nō oñs hnt eos exercitatos z aptos ad
 audiēdū vba dei. **Nisi em̄ sensus audit⁹ z i**
 terior excitet z a iesu apiat. spūs n̄ surdus
 z mut⁹ ad audiēdū efficiat. vt de talibz dica
 tur illud ps. **Aures hnt z nō audiēt deū in**
 tus loquentē. neq; em̄ est spūs in ore iporū
 ad deū alloquēdū. **Dis pcorat Greg. xv.**
vij. mox. vbi dicit sic. Vox dñi audit⁹ qd gē
 tius aspiratio mēte cōcipit. cū sensualitas
 occulte n̄e surditat. rumpit. tūc audit⁹ re
 parat. **De h nota infra. vj. itinere. dist. iij.**
Sed qlie sensus interiores reparant z ex
citant docet apls ad Ro. viij. vbi dicit. Si
spū facta carnis mortificauerit. viuet. scz
fm̄ spm̄. Qui aut fm̄ spm̄ viuūt qd spūs sūt
sentit. i. spūalia ei⁹ sapiūt. Cur⁹ rō est. qz vi
nificatio spūaliū canē z sensus spūs vt i spi
ritualibz exercitent z delectent in eis. scz in
spūalibz. qd nō solū vez ē de sensu interiori
ri audit⁹ sed etiā de oibz sensibz interioribz.
Qd etiā pbat in lib. de spū z ania. vbi dicit sic.
Et exterior sensus carnis bono suo vtit.
Interior sensus qñ obdormit. Nō ei cogno
scit bona interiorz sensus qd iocūditate exte
riorū bonoz capif. Nā qui in carne viuūt. i
carne sentit. z dolozes carnis fugit qñtum
pōt. z solatiōes qrit carnis. sed tal vulne
ra anie prozsus ignorat. iō nec medicinā q
rit eis. Cū aut mortuus fuerit sensus anie
q̄ viuūt in carne. tūc viuificare incipiet sens⁹
interior q̄ sentit semetipm. vt tūc sciet dolo

res suos spūs. z sentire incipiet sua vulne
 ra. z etiā oblectamēta sua. z tanto pfect⁹ qñ
 to intimius. **Hec ille. Tales ḡ cuz iam hnt**
 interiorē auditū aptū audiūt deuz in se lo
 quentē. vt dicāt illud ps. **Ignitū eloquiu**
 tuū vehement. z fuis tu⁹ dilexit illud. **Ho**
 ta de h infra itinere. vj. di. iij. **Etiā nota qd si**
 cut puz p **Greg. ij. mox. De⁹ non oēs eq̄lit**
 alloquit in meditatioibz suis. nec vnūquē
 qd hoiez oī tpe eq̄lit alloq̄t. sed put vnūquē
 opus est. **Quare z dñs discipul⁹ dicit Joh.**
xvj. Multa habeo vob dicere sed nō pote
stis portare mō. Item sciendū est qd dñs
 multipliciter loquit nob. s. acriter arguēdo.
Apoc. iij. Quos amo arguo et castigo. Qd
Rich. z Haymo exponētes dicūt vt ad illō
 qd dñs suadet nos pducatur. pponit arguere
 z castigare qd amat. iō libentē tolerāda sunt
 eius vba z vbera. **Terribilis cōtinādo**
Joh. xv. Si qd in me nō māserit mittere fo
 ras sicut palmes z arefces. z in ignē mittet
 z ardet. **Prudent docēdo Joh. xv. Vos**
 dixi amicos. **Quare. qz oia qd a pte meo au**
 diui nota feci vob. s. qd necessaria ad saluzē
 fuerūt. ait **Criso. Matt. v. Aperies os su**
 um docebat eos. di. **Beati paupes spū. qñ**
 ipoz est regnū celoz. **Utilit suadendo.**
Apoc. iij. Suadeo tibi emere aurū ignituz
pbatū vt locuples fias. Per auruz vt dicit
Rich. ibidē. signat charitas. que vt aurum
 fulget. que dilectiōe seruet. qd in tribulatiōe
 fornacem examinatiois sustinet. **Hec ille.**
Veraciter pmitēdo. Joh. xiiij. Qui dil
 liget me sermonē meū seruabit. z p̄ me⁹ di
 liget eū. z ad eū veniem⁹. z mansionez apud
 eū faciem⁹. **Hic tria pmittit. scz dilectionē.**
visitationē z mansionez. Quid matus bis.
Dulciter solando. Cant. v. Comedite
amici mei. z inebriamini charissimi. Come
dite corpus meū. bibite sanguinē meum z
inebriamini diuinitate mea. Verbu3 caro
factū est vt cibz angeloz fieret cibz hoim. ait
Grego. Familiariter susurrando. Joh
iiij. Porro dictū est ad me verbū absconditū
 z quasi furtiue suscepit auris mea venas su
 rurrū eius. **Qd Grego. exponēs. v. moral.**
 dicit qd p verbuz absconditū allocutio intē
 me aspirationis intelligit. que mentez siue
 spiritū ptingens subleuat. z tempales cogi
 tationes depzimens hanc eternis deside
 rijs inflāmat. vt nihil nisi supna cogitare li
 beat z cūcta inferiora ptemnat. **Abcondi**

ff

De septem itineribus eternitatis

tum igitur spiritus audire est locutiones sancti spiritus in corde percipere, quae mundi audire non potest, quia spiritus sanctus accipere non potest, quod ad diligenda inuisibilia non affurgit. **Hec Gregorius.** Et sequitur. Et qui furtive suscipit auris mea venas susurrum eius, ubi dicit **Gregorius.** Susurrum oculi verbi est ipsa locutio aspiratio interne. Vene autem susurrum dicunt eorum cogitationes, quibus hec ipsa aspiratio ad mentem ducit. Venas igitur superni susurrum auris cordis furtive suscipit, quoniam subtilitate locutionis intime affata mens rapit et occulte cognoscit. Nisi enim ab exterioribus desiderijs se abscondat, interna non penetrat et occultat ut audiat, et audit ut occultet. **Hec ille.** Verba beati domini susurrum quibus sic se abscondita et occulta ut in intimis audita extra dici non possunt. Unde dicit **Gregorius, xv. moral.** Riui spirituum donorum et amantium mentis de celestibus subtiliter currunt, ut per os carnis explicari non possunt. **Hec ergo nemo scit nisi qui accipit.** Apoc. v. ubi dicit **Haymo,** qui ad hoc predestinatus est. Vel ut dicit **Augustinus, ibidem.** Qui accepit per experientiam vel per reuelationem. Sic igitur apparet qualiter deus spiritus nostrum in meditationibus alloquitur. **Distinctio quarta.**

Quarto videndum est qualiter spiritus noster siue mens nostra in meditationibus suis deum se alloquente alloquitur. Cum enim deus ut iam supra dictum est spiritum siue mentem nostram in meditationibus quibus tam amicabilem et dulcem alloquitur ut spiritus noster quasi amirado cum propheta clamet. **O dulcia faucibus meis eloquia tua, super mel osi meo, cõdecens et necesse est ut spiritus noster deum alloquente se humiliet et dulcem cum reuerentia et cum gratulatione alloquitur.** De hac allocutione dicit **Bernardus, ser. xviii. super Cantica, sic.** Sicut quando moyses quasi amicus ad amicum cum domino loquebatur, et dominus respondebat, ita et nunc in verbum et animam ac si in duos vicinos familiariter admodum celebrat allocutio. **Hec mirum.** Ex vno enim fonte amoris vnicuique influit diligere inuicem et profueri pater, dulciora ergo melle volant hinc inde totum in se verba suauitatis et mutui serunt aspectus, sancti indices amoris, cum dicat alter in **Cantica.** Ecce tu pulchra es amica mea, et statim altera dicat. **Ecce tu pulcher es dilecte mi.** **Ibidem.** **Leclusus noster floridus.** **Hec ille.** Primo igitur de ista locutione notandum est quod deus summe affabilis ut spiritum siue animam ad hanc allocutionem animet et incitet ipse per alloquitur eam dulciter inuitado ad se alloquendum dicitur **Cant.**

ti. v. **Sonet vox tua in auribus meis, id est desiderium tuum.** Et reddit illi rationem dicens. **Vox enim tua dulcis, quia procedit a fonte dulcedinis inspirate charitatis, et ex fonte candide et fide veritatis, ideo in spiritu et veritate sonent in auribus meis.** Et quia verba tua exteriora dulcescunt ex dulcedine verborum interiorum, ideo fauus distillas sunt labia tua. **Cantica, iiii.** quantum ad verba exteriora, quia mel dulcis charitatis, et lac candens veritatis sub lingua tua abscondita sunt, quantum ad verba interiora, ideo eloquium tuum dulce. **Cantica, v.**

Secundo de ista allocutione nota quod sit oratione vel spiritus, quod lingua quibus deum alloquitur. **Gregorius, xv. moral.** dicit. **Os cordis, id est anime est meditatio siue cogitatio, alias propheta non diceret.** Labia dolosa in corde et corde locuti sunt. **Ex habundantia enim cordis os loquitur tam spirituale quam corpale, siue bonum siue malum.** **Lingua vero spiritus siue anime quid sit, ostendit Bernardus, ser. iiii. super Cantica dicens.** Verbum dei est spiritus, et anima est spiritus, et habet linguas suas quibus sibi se alterum alloquant, presentem se indicent. **Et verbi diuini lingua est fauor dignationis.** **Anime vero lingua est sermo deuotionis.** Et sequitur ibidem. **Linguis est anima atque infans qui banc non habet, et nullatenus potest illi esse simocinatio cum verbo dei, ideo cum verbum huiusmodi lingua mouet, volens ad animam loqui, non potest anima non scire vel sentire et sermonem.** **Unius est enim sermo dei et efficit et penetrabilior omni gladio accipit, principis usque ad diuisionem spiritus et anime.** **Et rursum cum sua verba mouet anima, spiritus dei multo minus potest latere, non potest hoc quod vbius sensus, sed magis propter hoc quod nisi ipso stimula te deuotionis lingua mitem ad loquendum mouetur.** **Hec omnia Bernardus et Gregorius.** **Tercio necessarium puto circa istam allocutionem spirituale scire quid sint verba spiritus et anime, et qualiter diuini si modo deum alloquitur anima.** **De hoc dicit Gregorius, v. moral. sic.** **Aniarum verba sunt ipsa desideria.** **Na si desiderium sermo non est, propheta non diceret.** **Desiderium cordis eorum audiuit auris tua.** **Magnus desiderius est magnus clamor.** **Tanto ergo minus clamat quis quanto minus desiderat, et tanto maiores vocem in aure incircumscripti spiritus exprimit, quanto se in eius desiderio plenius fundit.** **Unde dicit Augustinus, i. lib. p. s. Et nota quod verbum corpale in spirituali allocutione imaginatur**

De septem itineribus eternitatis

sideriorū extaticorū in diuinū radiū exten/
torū incessant exerceri semp in supnis. id/
cundādo in intima dei allocutiōe. **Ibi au-**
dit verba archana q̄ non licet homi loq̄. ait
Dugo sup. vii. angel. hierarchie.

Distinctio quinta.

Quinto qz simillima sūt cogitata no/
stre mentis sermonibus veritatē. ideo
necesse est vt arbitror scire qualiter
allocutio diuina a nostra meditatiōe z cogi/
tatione distinguat. De q̄ norandū est qz
cū fm **Aug.** de triplici habitaculo. allocu/
tio dei sit diuina inspiratio qua mētibz nris
suā voluntatē z suā veritatē inuisibilis ostē
dit. Meditatio autē humana sit studiosa
mentis intentio ad inuestigandū veritates.
diligēter insistens cū labore. ait **Richard.**
planū est qz meditatio humana ab allocuti
one diuina multipliciter distinguit. **Primo**
distinguuntur hec. qz allocutio diuina p̄cedit
z inchoat meditationē humanā. **Dicit em̄**
ap̄ls. ij. ad **Corinth. ij.** qz nō sum⁹ sufficien
tes cogitare aliqd̄ et nob̄ tanq̄ ex nob̄. qn̄/
to min⁹ sumus sufficiētes aliquid medita
ri et nobis tanq̄ ex nob̄. cū meditatio p̄fe
ctior sit cogitatiōe. sicut dicit **Richar. lib. j.**
ca. iij. Sufficiētia autē nra ex deo est. **Unde**
Ecc. xxxiij. Cor hominis fantasias parit nisi
ab omnipotēte inueſt z illustret. **Nisi ḡ allo**
cutio diuina siue inspiratio mēte ad me
ditandū excitet z inspiret spiritui qd̄. quali
ter z quādo de diuinis sit meditandū. hu
mana meditatio vana et inutilis remanet.
qz in ea nō exardefcit ignis deuorōnis. sed
ignis vanitatē et cupiditatē. **Secūdo di**
stinguunt. qz allocutio diuina meditationē
humanā instruit z verificat. Allocutio enim
diuina ex inspiratiōe diuina p̄cedit. a verita
te infallibili docens loqui z meditari cele
stia. z supnaturalia ostēdit vt supra dictū ē.
Meditatio autē orit̄ ex rōne hūana. vt dicit
Richar. li. j. ca. iij. Qualit̄ ergo rō medi
tationē de celestibus instruet vel verificabit
cū ip̄a sine inspiratiōe z vnctiōe que de om
nibus docet vt dicit **Joh. ij. ca. nō** possit se ex
tendere ad supnaturales veritates. z iō cir
ca talia ceca z muta est. **Qui em̄ de terra est**
de terra loquit̄. **Joh. ij. vbi dicit Augus.** qz
homini fm se p̄siderato nō uenit loq̄ nisi
terrena. **Talis em̄ ex p̄rijs loquit̄. z a talis**
homo nō p̄cipit ea q̄ dei sunt. **Talis iniqui**
tatē meditat⁹ est in cubili suo. ait **p̄s. id. in**

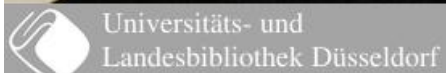
corde suo. de q̄ exeunt furta. homicidia zc.
diuina autē allocutiōe adueniēte z audita i
interiori inspiratiōe tota meditatio instrui
tur z verificat. **In inspiratiōe em̄ idē est di**
cere z illuminare. audire z videre. **Quia si**
cut dicit **Breg. ij. moral.** q̄si audiri dicit qd̄
videntibus inspirat. **Loquēdo veritas doce**
tur. illuminādo veritas videt̄. **Decille.** Ex
perientia p̄dictorū p̄t. **Quia cū ex habūdā**
tia cordis os loquit̄. tam cordis q̄ corporis.
De corde sic inspirato nō exeūt cogitatiōes
male. furta. homicidiaz cetera talia. sed me
ditatiōes odorifere. verba dulcia. vt talis
ania dicere possit illud **Lanti. j.** Fascicul⁹
mirrbe dilect⁹ mens mihi. inē ybera mea
cōmorabit. **Dilect⁹ inter ybera. i. in mea me**
morā ait glosa cōmorat̄ p̄ cōtinuā medita
tionē. vt fascicul⁹ mirrbe q̄ corpa a putre
dine cōseruat. z vermes mortificat ait **Ver**
cellen. z iō fascicul⁹ mirrbe signat inuāsi
mā fragrantia sanctorū meditationū de do.
que mēte a putredine z corruptiōe morta
liū p̄seruat. z vermes. i. offendicula medita
tionū mortificat. **Talis meditatiōis eloq̄**
um est dulce. **Lanti. iij.** **Tercio pater di**
stinctio inter allocutiōem diuinā z medita
tionē. qz allocutio diuina meditationē hūanā
p̄ficit z p̄summat. **Dicit nāq̄ Diony. in p̄**
cipio angel. hierar. **Q̄ bona naturalia p̄fi**
ciunt p̄ bona supnaturalia. **De bonis autē**
naturalibus aīe dicit glo. sup̄ p̄cipiū **Lant. sic.**
Oīnes anie motōnes vniverſitatē cōditōz
creauit ad bonū. scz eternū. ad qd̄ tñ p̄ se p̄
uenire nō poterāt nisi supnaturalibus p̄fici
rent. **Unde dicit ibidē.** **Disce mor⁹ anie tue z**
naturalis amoris incēdiū ad meliores trās
ferre. scz ad supnaturales p̄fectiōes. **Bo**
tus em̄ anie tā intellectuales q̄ affectuales
iter deū z aīam in meditatiōibus q̄ qd̄ā nun
cū discurrūt. q̄ inutiles z indigni erūt in cō
spectu dei. nisi lumie veritatē z seruoze cari
tatis p̄ diuinū alloquūz p̄ueniant. alioqd̄
si homo ex p̄rijs loquat̄ mendax inuenit̄.
Hec em̄ dona supnaturalia faciūt motus
mentis tā intellectuales q̄ affectuales di
gnos z acceptos in p̄spectu dei tāq̄ filios
iude z hierlm. **De istis nūcijs loquens Ri**
char. li. iij. de t̄temp. ca. xij. dicit sic. **Quo**
tidie nisi fallor q̄ meditatiōi z locutiōi inſi
stis dei nūcios suscipit̄. **Quotiens em̄ ex**
abditis scripture recessibus nouos intellectu
erūim⁹ quid aliud q̄ quosdā dilecti nostri

nuncios recipim⁹. hūc sane negotio subf/it om̄is sacra lectio. sagaxq; meditatio. **A**lij nanq; legētib; alij meditātib; diuinoꝝ secretor; internunciū occurrūt q̄ dilecti noſtri ad nos mādara pferunt ⁊ de ſingul' inſtruunt. **N**ō em̄ decet amātes mutua ſtudia magis in alterutrū deſideria neſcire. neq; ſufficit eſtuanti anie. ardentiq; deſiderio ſemel audire. **O**bscuro ḡ manda remanda. **F**unci⁹ medius inter nos diſcurrat. q̄ me de ſingulis inſtruat. doceat me nō ſolū ſup ſtatum meuz. ſed ⁊ de ſtatu tuo. doceat quō apud te ſit. vel qd̄ tibi de me placuerit. **H**ec ille. **S**ed qual' differētia inter nuncios veroꝝ falſos ſit. ⁊ quō cognoſcamus docet **R**ich. lib. v. ca. ij. di. ſic. **D**iuin⁹ nunci⁹ pculdubio eſt p̄ quē diuine volūtatis bene placitū cognoſcin⁹. p̄ quē ad eternoꝝ cognitionē illumiamur. p̄ quē ad eternoꝝ deſideriū inſāmamur. **H**ec ille. **E**x q̄ p̄z iſtoꝝ nuncioꝝ differētia. **F**unciātes em̄ nob̄ q̄ ſunt cōtra dei voluntatē vel de mūdānis vel de h̄is q̄ ſunt carnis ſunt falſi nunciū q̄ carnis ſunt ſentietes. qz caro ⁊ ſanguis reuelauit eis. **A**lij vero ſapiūt q̄ dei ſunt. quia pater reuelauit eis. ḡ ex fructib; eoz cognoſcetis eos. **P**rouerb. xxy. **A**qua frigida aie ſtienti bon⁹ nunci⁹ de terra longinq;. **S**z **B**erū. ſup. xxxij. ſup. **L**anci. alit' diſtinguit inter allocutionē diuinā ⁊ meditationē humanā di. ſic. **S**unt quedaz ſba n̄ri ſponſi ad nos noſtre meditātōes de ip̄o ⁊ de eius gl̄a. elegātia. potētia ⁊ maiestate. ⁊ non ſolū hec ſed ⁊ cū ver ſam⁹ auida mēte testi monia eius ⁊ iudicia oris ei⁹. ⁊ in lege eius me dicamur die ac nocte. ſciam⁹ p̄certo ad eſſe ſponſuz. atq; alloqui nos. vt nō fatigemur laborib; ſermonib; delectati. **T**u ergo cuz tibi talia volui anio ſeruis. nō tuā putes cogitationē ſed illū agnoſce loquentē q̄ apud p̄phētā dicit. **E**go q̄ loquor iuſticiā. **S**equitur. **S**i ſilia em̄ ſunt cogitata n̄re mentis ſermonib; veritat; in nobis loquentis. nec facile q̄s diſcernit qd̄ intus cor ſuū portat. qd̄ ve intus audiat. niſi q̄ prudent' aduerſitē d̄n̄m in euāgelio loquentē. **Q**uia de cor de erunt cogitatōes male. ⁊ illud. **Q**uid cogitatis mala in cordib; veſtris. ⁊ loquit' mēdaciū qui de p̄p̄ijs loquit'. **A**p̄l's aut'. **N**on ſumus ſufficiētes inquit cogitare aliqd̄ ex nobis tanq; ex nobis. ſubaudis. bonū ſed ſufficiētia n̄ra ex deo eſt. **S**equit'. **E**ū ergo

mala in corde verſam⁹. n̄ra cogitatio eſt. ſi bona. ſermo dei eſt. **I**lla cor noſtruz dicit. hec audit ſi bona ſunt. **A**udiā ait. p̄phēta qd̄ loquat' in me domin⁹ de⁹. qm̄ lo. pa. in p̄le. ſuam. **T**raḡ pacē. pietatē. iuſticiā; deus in nobis loq̄tur. nec talia nos cogitamus ex nobis. ſed in nobis audim⁹. **L**eterū homicidia. adulteria. furta. blaſphemias. et h̄is ſilia de corde exeunt. nec illa audim⁹ ſed ea dicimus. **S**equitur. **S**iunt tamē q̄nq; i cor dib; immiſſiones p̄ angelos malos. vt in corde inde miſit diabol⁹ ⁊c. nec talia de corde exeunt ſed ei immittunt'. **Q**uid autē in his tribuat cordi. v' quid hoſti. ⁊ quando. incertū eſt mihi. ſed h̄ quidē ſine periculo ē **S**ed ſane aliud eſt vbi piculoſe imo dāna biliter errat. atq; vbi certa regula p̄figit. ne qd̄ dei eſt in nobis. dem⁹ nobis. putantes verbi uisitacionē. noſtrā cogitationē. **Q**uā tū ergo diſtat bonū a malo. tācuz diſtat iſta duo a ſe. q̄niā nec de verbo malū. nec de corde erit bonū. niſi forte qd̄ prius de ſbo cōcepit. **S**ciant em̄ inimici gr̄e abſq; gratis. nec ad cogitandū bonū ſufficere cor humanū. ſed ſufficiētia ei⁹ ex deo eſt. **E**t ſciāt q̄ cogitant bonū vocē dei eſſe. nō cordis prolez exiſtere. **V**ide autē q̄niā verbū dei qd̄ egreditur de ore d̄i nō reuertit' ad eū vacuū. ſed p̄ſperatur. et facit om̄ia ad q̄ miſit illud. vt dicere poſſis. ⁊ tu gr̄a dei in me vacua non fuiſti. **S**equit'. **F**elix mens cui indiuidu⁹ comes vbiq; ſe affabile p̄bet. cui⁹ indefinēter oblectata ſuauitate facundie. a carnis moleſtijs ⁊ vicijs ſeſe vendicat. omni hora redimēdo temp⁹ a dieb; malis. quonia; talis nō turbabit' ſicut dicit ſc̄ptura q̄cquid acciderit ei. **H**ec oia **B**erū.

Diſtinctio ſexta.

Hereto videndū eſt qualit' ſpirit⁹ noſter in itinere ſtudioſe meditaciōis intrinſecū ſecretū. eternū maneruz d̄n̄i ieſu ingredi conatur. **C**irca qd̄ no tandū eſt q̄ cū verbū eternū ſe ſpiritui n̄ro in meditaciōe ſua q̄ſi quendā viatorē iocū diſſimis p̄fabulationib; aſſociet. ip̄m de tēporalib; abſtrahendo. de eternis inſtruen do. ad eterna inuitando. vt ex p̄dictis pate re poteſt. ideo neceſſe eſt vt ſpūs noſter tēporalia fugiat. qz ex hoc eternis appropinquat. ⁊ ad interiora deſerti cū moyſe itrat. vt de eternis audiat. in ſolitudine meditatiōis aſſidue p̄maneat. in eterna inuocac

De septem itineribus eternitatis

z cū aplo paulo cōuersatōez in celis habeat. vt cū **Ps.** dicere possit. **Ecce elōgani fugiens. z māsi in solitudine.** Qd̄ verbum exponēs **Berū.** sup **Lantiē.** dicit sic. **Nō** fuit ptentus exire nisi et longe se faceret vt q̄scere posset. z si trāsiliisti carnis oblectamenta vt minime iā obedias cōcupiscētijs ei⁹. nec tenearis illecebris z curis. p̄fecisti z separasti te. sed nōdū te elongasti. nisi z irruentia vndiq̄ fantasinata corporeaz similitudinū trāsnuolare mentis puritate p̄ualeas. **Ducusq̄** noli tibi promittere requiem. **Erras** si circa te inuenire estimas locuz secretū quietis z solitudinis. sereniū luminis z habitaculū pacis. **Nec Berū.** Sed nota q̄ hec solitudo meditatiōis in mente est humana. vt dicit **Grego.** iij. moral. vbi dicit sic. **In solitudine manere est a secreto cordis terrenozū desideriozū tumult⁹ expellere. z in vna intentiōe eterne patrie amozes intime quietis anhelare.** Sequit̄. **A** tumultu rerū temporalū magnū quendaz secessum petierat. quietā mentē. in qua tanto verius deū cerneret. quāto hunc cū se solo solū inueniret. **Decille.** **Uñ Ps.** manens in solitudine illa ait. **Expectabā eum q̄ saluū me fecit a pusillanimitate spūs et tempestate.** In q̄bus s̄bis dicit se p̄pheta a duobz malis liberatū in solitudine. q̄ cōsueuerūt impedire ambulātes in tenebris eternitatis. scz a pusillanimitate spiritus z tempestate. **Prīmū** est interi⁹. scdm̄ est exteri⁹. **Prīmū** scz pusillanimitas ē ex defectu fidei ex quo om̄ia interiora impedimēta oriunt̄. qz spūs sine fide infirm⁹ est vsq̄ ad mortem. **Ab** hac pusillanimitate in solitudine tm̄ saluatus fuit. vt dicat. **Quoniā** in te eripiar a temptatiōe. z in deo meo trāsgrediar murū. **Qd̄ Grego.** exponens. xvj. moral. dicit. **Durus** est om̄e qd̄ itineri n̄ro obijciat. sed murū trāsgredimur. cū p̄ amore illius obiecta om̄ia in mūdo calcam⁹. **Scdm̄** scz tempestas est ex defectu charitatis. ex q̄ oriunt̄ impedimēta itinerantiuz ab exteriori. qz om̄is tempestas exterior frequēter generat interiorē nisi assit charitas q̄ oia suffert. **Ab** hac tempestate in solitudine ps. tm̄ liberat⁹ fuit vt diceret. qm̄ in solitudine expectabam p̄fecit pedes meos tanq̄ ceruozū. **Qd̄ Grego.** xxvij. moz. exponēs dicit. **Electozū** mentes cerui dicunt̄. dū queq̄ q̄ in s̄ mūdo obuiantia oblistere sibi p̄spiciūt. cō-

templatiōis saltu trāscendūt. z moze ceruozū despectis terrenarū rerū sentibo in superna. i. eterna se euebunt. **Decille.** **Igit̄** hac meditatiōe solitaria sola cū solo secure manet a spalibz abscondita eternis veritatibz meditatiōe fidei z charitatis seruoze viuificata z stabilita. **Qd̄** etiā **Hugo** lib. iij. de archa **Noe** oñdit dicens. **Si** p̄ studiū meditatiōis assidue cor nostrū inhabitare ceperimus. iā quodā mō tempales esse desistim⁹. z q̄si mortui mūdo facti. intus cū deo viuimus. tūc quicqd̄ fortuna extra molit facile p̄temnim⁹. qz ibi fixū est nostrū desiderium. vbi mutabilitati nō subiaccim⁹. **Ecce** iā studiosa mentis meditatio intantū se exercuit p̄fecit q̄ in p̄templationē trāsuiit. **Et** hoc ē qd̄ dicit **Richar.** lib. f. ca. iij. sic. **Veritates** p̄ meditatiōe diu quesitā tandē inuentam mens solet cum auiditate suscipere. mirariq̄ cū exultatiōe. eiusdē quoq̄ admiratiōi diutius inherere. z h̄ est iā meditādo meditatiōe excedere. z p̄ meditatiōe in p̄templatiōe transire. sicut etiā cogitatio q̄is in meditatiōe trāsit. **Decille.** **Ex** his apparere pōt quō spirit⁹ human⁹ p̄ meditatiōe eternozū a temporalibz recedit z eternis inheret. vt dicat cū aplo. **Alia** p̄uersatio in celis est. ad **Phillip.** iij. z cū **Ps.** **Transiim⁹** p̄ ignes z aquā. z eduxisti nos in refrigeriū.

Distinctio septima.

Primo videndū est qualis spirit⁹ human⁹ ad venienduz p̄ iter studiose meditatiōis ad intrinsecū z eternū dñi iesu secretū. ab ip̄o dulciter inuitat. dicente **Lanti.** ij. **Surge** p̄era amica mea colūba mea. formosa mea z veni. **Quo** inuitationis subiūgit allectiuuz di. **Veni.** q̄a iā est itinerādū optata facilitas. **Jā** em̄ imber cure temporalis distrahens z impediens ambulātes in itinere meditatiōis abijt z recessit. z qz pluuia estivalis descēdit. z venit in vellus virginēū. colligēdo dispersiōnes meditatiōum. ad cōgregant̄ patrio vnitate. z simplicatā eternitate. **Dicit** ergo aiā inuitādo **D**amica mea p̄pter meditatiōis tue amozosaz assiduitatē q̄ est incerta amozs. qz in ea exardescit ignis. ait ps. **Qd̄ Hugo** li. iij. de archa noe exponēs dicit. **Sicut** ligna ignē nutriūt. sic cogitatio nes siue meditatiōes desideria pascūt. qz

De septem itineribus eternitatis

ordine sunt notanda. **P**rimū que sit istius itineris necessitas. et quare iter meditatiois immediate sequitur. **S**ecundū est quod sit cōtemplatio. et qualiter descriptio eius intelligatur.

Tercium est qualiter cōtemplatio a meditatione speculatione et intuitiva visione distinguitur.

Quartū est qualiter iter cōtemplatio finem diuersos gradus diuersimode a diuersis diuidat.

Quintū est quantum iocunditate spiritus humanus in itinere cōtemplatiois experiatur.

Sextū est qualiter per iter cōtemplatiois spiritus eternū manerit iesu ingrediat.

Septimū est qualiter spiritus humanus ad veniendū per iter cōtemplatiois ad secretū iesu inuitatur.

Distinctio prima.

Primo igitur videndū est quod sit necessitas istius itineris. scilicet cōtemplatiois eternorum. et quare immediate iter meditationis sequatur. De hoc sciendū quod cū meditatio eternorum sit quedā inuestigatio et inquisitio cū magna animi industria veritatis eternorum. nec ab inquisitione desistat donec quod querit inueniat quantum potest. planū est quod spiritus humanus per ipsam meditationem in eternis non figitur. nec quietatur donec per cōtemplationem ei ostendatur quod per meditationem querebatur. sed quanto quesitū inuenitur et spiritus illi quasi acquiescendo cū admiratione inherere cepit. tacito meditatione esse desinit et in cōtemplationem transiit. ait **Rich.** l. b. j. de archa mystica. cap. iij. vbi dicit sic. Per meditationem veritatem diu que sit tandemque inuentā mens solet cū aviditate suscipere. mirari cū exultatione. eiusdem quoque admirationi diuini inherere. et hoc est iam meditationem meditatio excedere. et per meditationem in cōtemplationem transire. Proprius est enim cōtemplationi iocunditas sue spectaculo cū admiratione inherere. Meditationi vero propriū est sua promotione semper in vltiora tendere. **Hec** ille. **Ex** his igitur patere potest istius itineris necessitas. quod motus et inuestigatio meditationis imperfecta et minus utilis permaneret sine termino et quiete cōtemplatiois. cū meditatio finitur et transeat in cōtemplationem tantum in illud quod perfectum est. **Ex** his etiam patet ordo istius itineris cōtemplatiois ad iter meditationis. ex quo studio meditationis spiritus humanus surgit in iter cōtemplatiois. ut ait **Rich.** et per veritatem cōtemplationem homo peruenit ad iusticiam et summam ad gloriam. et sic patet primū.

Distinctio secunda.

Secundo videndū est quod est cōtemplatio.

et qualiter descriptio eius intelligatur. De quo notandū est quod cōtemplatio finem potissimum statū est actus intellectus non impediti. gratia sanati. in eterna spectacula directi. et admiratione suspēsi. Sic videtur **Rich.** cōtemplatio non describere li. j. de archa mystica. c. iij. vbi dicit sic. Cōtemplatio est libera mentis perspicua in sapientia spectacula cū admiratione suspensa. In hac descriptioe innuunt quatuor que cōtemplationibus sunt necessaria. **P**rimū est liberare cōtemplationis motus ab omnibus exonerari. et in nullo impediti. ut **Rich.** ibidem dicit. Cōtemplatio libero quodam motu finem spontaneū nuntū huc illucque circumfert. et nullo difficultatis obstaculo a discursu suo impetu impeditur. quoniam cōtemplatio cōtemplationem quatuor potest. **Ex** hoc apparet quod spiritus cōtemplationis deesse sine peccato. quod quod peccat serui est peccati. et vinculum eius liberare a desiderio et cura temporalium. quod sunt iuga dure seruitutis. **Liber** autem spiritus dimittit quasi calcatis frenis desiderijs ab appetitione temporalium in securitate mentis exoneratur. **Hec** **Breg.** iij. mox. **S**ecundū quod necessarium est cōtemplationibus quod hic ponitur in descriptioe est quod oculi cōtemplationis sit perspicua. i. gratia sanata. **Dicit** enim **Hugo** commentator super angel. hierar. quod triplex est oculus. **Est** enim oculus carnis quo videt homo ea que sunt extra se. et oculi rationis quo videt homo ea que sunt intra se. et oculi cōtemplationis quo videt homo ea que sunt supra se. **Oculus** carnis aperitur. **Oculus** rationis lippus. et oculus cōtemplationis clausus est. **Hec** ille. **Igitur** necesse est ut oculus cōtemplationis perspicua sit et sanus. oportet igitur scire quatuor. **Primo** quid oculus cōtemplationis dicatur. **Secundo** qualiter oculus sanatur. **tercio** quod sit aspectus eius. **quarto** quod sit visio eius. **Hec** quatuor dicit **Aug.** libro de spiritu et anima. omni anime necessaria esse. et ostendit quodlibet eorum dicens. **Spiritus** dicitur mens rationalis. vbi est quedam scintilla tantus oculus anime ad quem pertinet imago et cognitio dei. **Sequitur.** **Oculus** ergo anime est mens. et hec ab omni labe corporis debet esse pura. et tunc est sana. **Deus** autem aspectus est rationis intellectus vero visio. **Hec** omni anime necessaria sunt. id est. ut oculos habeat. et sanos ut aspiciat. et ut videat. **Sequitur.** **Sanos** oculos habere ab amore talium cupiditatum purgata est atque remota. scilicet ab imaginibus. **Aspicit** cū in dei lumine oculos figit. scilicet videt cū in

ista contemplatio cōspicit quanta sint gau/ dia. quāta leticia. quāta serenitas. quāta iocunditas. **S**anitas facit illaz securā. aspe/ ctus rectam. visio beatā. que est finis aspe/ ctus. **H**ec ille. **I**ste est ocul⁹ contemplationis de q̄ dicit sponsus **L**anticoz. iij. **V**ulnera sti cor meū in vno oculoꝝ tuozū. id ē tua in/ telligentia simplicata penetrasti omnia. p/ ringēdo ad cor meū. 2 p̄ te vulneratus fu it ex amore intimo quo dilexi te. **T**ercū quod ponit in descriptioe cōtemplationis est q̄ oculus contemplatiōis in spectacula sa pientie eterne sit direct⁹. qd̄ notat p̄ hoc q̄ dicit in sapiētie spectacula. **E**x hoc autē pa tet q̄ **R**ichar. hic nō accipit contemplationē vt est actus intellect⁹ precise sed etiaz vt sa porosam dilectionē includit. **N**ā sapiētia a sapore dicit. vt dicit **B**erū. 2 obiectū sapiē tie p̄ncipale 2 primariū est ipse deus sub ra tione q̄ verū epicitatiū voluntatis ad eius saporosaz dilectionē. 2 actus sapiētie est cō templari deū. nō quocūq̄ modo sed ex di/ lectione cū quadā experimētali suauitate in affectu. **I**git̄ spectacula sapiētie sunt co/ gnitiō veri 2 amor siue sapor boni. **D**icit ei **L**inconien. sup. vij. angel. hierar. **Q** sapiē tia oritur ex amore que p̄cipit in lumē co/ gnitionis 2 sapore gustationis. sicut ex ca/ lore p̄cipit lux et flāma. **H**ec ille. **A**ctus igit̄ cōtemplatiōis duo includit. scz cogni tione 2 saporosaz dilectione. 2 dilectio ad/ suauit cognitiōe. **U**n̄ fm̄ mensurā dilectio nis dispensat 2 modus manifestatiōis. ait **R**ichard⁹. iij. de contemplatione ca. xvij.

Quarta qd̄ ponit in descriptioe cōtem/ plationis est mentalis suspensio ex amira tione causata. 2 notat in hoc q̄ dicit amira tione suspensa. **D**e hac amiratiōe dicit **R**ichardus lib. v. de archa mystica. cap. ix. **E**x nonitate rei que est sup̄ nostrā estimatiōe oritur amiratio. ex amiratione autē accre/ scit attentio. et ex attentione cognitiō. et ex his mentis suspensio. qz sicut dicit ibidez. **D**ū hūana intelligētia diuino lumie irra/ diara intelligibiliū contemplatiōe suspendit. dum in eozū admiratiōe ad modū aurore distendit. quāto semp̄ ad altiora vel ad mi/ rabiliora ducit. tanto ampli⁹ tantoq̄ copi/ osius ad modū aurore dilatat. **U**nde qn/ to ab infimis fit remotior. tāto a semetipa purior. et ad sublimia subtilior inuenitur. **E**x quo sequit̄ q̄ tanto in supioribz diuit⁹

suspenditur. quāto a retrahentibz dilatat 2 elongatur. **D**e hoc suspendio dicit **J**ob. **S**uspendiū elegit ania mea. **Q**d **V**er cel len⁹ exponēs dicit sic. **S**uspendium illud est extensio mentis in eterna spectacula. vt cū fieri potest nunq̄ ex intentiōe vo' unta/ ris sed sola interpellatione necessitatis act es ment⁹ inde flectat vt dicit p̄s. **O**culi mei semp̄ ad dominū.

Distinctio tertia.

Tercio videndū est qualit̄ contempla tio differat a cogitiōe meditatiōis speculariōe. 2 ab intuitiua cogitiō ne. **H**ec em̄ quendā ordinē 2 gradū habēt inter se. **N**ā cogitatio que orit̄ ex imaginatiōe transit 2 terminat̄ in speculationem. **S**peculatio q̄a partim orit̄ ex rōne 2 partim ex intelligētia trāsit 2 terminat̄ in con/ templationē. **C**ontemplatio autē que orit̄ ex intelligētia transit 2 consummat̄ in in/ tuitiuam cogitiōe. **H**ec em̄ omnia in hoc cōueniunt cū fuerint ordinata q̄ dirigunt in diuinū aspectū. sed tamē differūt. et hec differētia predictorū q̄tuor a cōtemplati/ one potest cognosci per q̄tuor que in con/ templationis diffinitione ponunt. quaz **R**ichard⁹ ponit in lib. ij. ca. iij. **P**rimo dis/ fert cōtemplatio a cogitatiōe p̄ hoc. q̄ in de/ scriptione contemplatiōis ponit̄ q̄ sit libera. **U**nde **R**ichard. libro. j. de archa mystica ca. iij. dicit sic **C**ōtemplatio libero volatu. quo cunq̄ eā fert imper⁹ mira agilitate circūfer tur. **C**ogitatio autē p̄ deuia atq̄ lento pe/ de siue respectu puentiōis passim huc illuc vagatur. **E**t q̄a cogitatio ex imaginatione orit̄ ideo qnq̄ sine ratiōe mouetur. vt dicit **R**ichard⁹. 2 ideo min⁹ libera est q̄ contem platio. q̄ ex intelligētia pcedit 2 oritur. imo cogitatio ratiōi subijcit que ē infra intelli/ gentiā. et per eaz regit̄. **U**nde **G**rego. lib. j. moral. sic dicit. **C**ogitatiōes ad modū an/ cillarū ratiōi subijciunt̄. quia si a domo mē tis ad momentum quasi absente domina. cogitationū se clamor velut ancillarū tur/ ba multiplicat. vt autē ratio ad mentez re/ dierit mox se confusio tumultuosa compe/ scit. et quasi ancille ad iniunctum opus se tacite reprimumt. dum cogitationes proti/ nus se causis proprijs ad vtilitatem sub/ dunt. **H**ec **G**regori⁹. **E**t sic **R**ichard⁹ li. j. ca. iij. dicit. **S**i cogitatio qnq̄ rōe moueat̄ vt ad cognoscendū aliquid ambiatur. 2 ad

De septem itineribus eternitatis

hoc vehemēter et fortiter insistat iā nō est cogitatio sed modū cogitatiois cogitatio excedit. et cogitatio in meditationem transit.

Secundo igitur sciendū est quod contemplatio etiam differt a meditatione per hoc quod in descriptione contemplationis ponitur quod ipsa est mentis perspicacia. De qua sciendū est quod perspicacia est actus intelligentie. Intelligentia autem ut dicitur auctoritatis libri de spiritu et anima est ea vis anime que superponitur deo immediate qua de diuinis quantum homini possibile est cognoscitur. Sed sicut dicit Richardus de archa mystica libro primo. capitulo primo. Ex intelligentia oritur contemplatio. ex ratione autem oritur meditatio. ex hoc ipse ostendit quantum contemplatio excedat meditationem. ex quo patet etiam differentia eorum. Unde Richardus dicit sic. Ecce tria. imaginatio. ratio. intelligentia. Inter hec intelligentia obtinet supremū locū. imaginatio infimū. ratio mediū. et omnia que subiacent sensui inferiori necesse est ea subiacere sensui superiori. sed non e converso. Unde constat quod cuncta que imaginatio vel ratio comprehendit sub intelligentia cadunt. et etiam illa que nec imaginatio vel ratio comprehendit. Sequitur. Vide quod late contemplationis radius se expandat que omnia lustrat. et quod contemplatio sub uno visionis radio ad infinitum se extendit. Sequitur. Per intelligentiam siquidem sinus mentis in infinitum expanditur. et contemplationis animi acies acuitur. ut capax sit ad multa comprehendenda. et perspicax ad subtilia penetranda. Nec ille. Et propter hoc dicit Richardus ibidem. Quod meditatio in contemplationem. contemplatio in meditationem transit tanquam in illud quod perfectum est. id est aliquem gradum contemplationis. qui dicitur speculatio. que non est perfectus gradus contemplationis. licet unum passo ponatur. ut patet. Tertio sciendū est quod contemplatio differt a speculatione per hoc. quia in descriptione contemplationis ponitur quod fertur in sapientie spectaculo. De qua nota quod secundum Augustinum libro 20. de trinitate. Speculatio dicitur cum aliquid non in se sed per imaginationem suam videtur. et in enigmate. id est obscure. Richardus libro 5. de archa mystica dicit. Quis contemplatio et speculatio per inuicem soleant poni. et in hoc sepe scripture sententie proprietate obnubilent et inuoluant. apertius tamen et expressius quam veritate sine aliquo inuolucro umbrarumque velamine in sui puritate videtur. Ex quo apparet quod contemplatio in speculationem sapientie clarioris aspectum ha-

bet quam speculatio et gustus sapidiores. Unde Richardus ibidem exponens illud psalmi. Montes exultauerunt ut arietes. et colles sicut agni ouium. dicit. Colles ad agnorum similitudinem exultant quam immensa illa incense solentur tripudia eos usque supra semetipsos leuat. ut celestium secretorum archana saltem per speculatum in enigmate videre valeant. motus vero qui ad instar arietum exultant quam maiores in iocunditate sue excessibus in pura et simplici veritate vident. et minores ut iam dictum est vit per speculum in enigmate videre valent. Nec ille. Expediit etiam scire quod Lincon. commentator Dionysii loquens de speculis spiritualibus super iij. angelicis hierarchiis dicit. Quod specula spiritualia pura. clara et plana spiritualiter primo recipiunt radios solares sibi incidentes immediate a fonte luminis. et tale dicitur lumen contemplationis contemplatum tamen in oculo contemplantis. ut infra patebit. et secundario lumen receptum specula refundunt in eos que luminis sunt capaces. non tamen secundum claritatem illam qua ipsi recipiunt. sed secundum cuiuslibet capacitatem. et hoc dicitur lumen speculationis. quod mediante speculo spirituali recipitur. vel per scripturam. vel doctrinam. vel per exempla ab illuminatis speculanda. que ad modum speculorum materiale primo a lucido suscipit radios sibi incidentes. que reflectit in oculos perspicentium. que oculos tanquam sibi iam mediante speculo proportionatos recipit. que tamen in fonte luminis per nitidiam refugitiam oculi debili immediate videre non potuit. ut patet ad sensum. nec lumen speculare ita efficaciter representat lucidum oculum videntem sicut lumen immediate receptum a lucido. ut patet in prospectiva. et in epistola Jacobi ubi dicitur capitulo primo. Considerans vultum suum in speculo statim oblitus est etc. Quarto sciendū est quod contemplatio differt ab intuitiva cognitione per hoc quod in descriptione contemplationis ponitur admiratio suspensa. Suspendio enim dicitur quasi quandoque violenta eleuatione. dum anima nature sue possibilitatis supgradit terminos. Unde Richardus libro 5. de archa mystica. c. xiiij. dicit sic. Proculdubio cum anima sancta de interno quod tripudij sui applausu a semetipsa excutitur. dum supra semetipsam mentis alienatione vigetur. dum in celestibus tota suspenditur. dum angelicis spectaculis tota immergitur nature possibilitatis terminos supgressa videtur. propter quod anima contemplativa frequenter ad inferiora dilabitur. Unde sequitur ibidem. Nonne velut terra

a terra suspēdit qñ homo sup hoïem duci
 tur. cui p exprobrationē a dño dicit. **Ter-**
 ra es z in terrā ibis. **Sequit.** Terra recte
 dici pot qñ dñi luteas inhabitat domos. et
 terrenū hz fundamētū. **Sed Greg. x. mo-**
 ral. dicit sic. **Ania** a p̄tēplatiua vīta infirmī
 tatis sic vīta pondere lassatur. z tanto ce-
 lerius labit qnto carnis claustra trāsgredi
 ens supra semetīpam ire conat. sed aīa in-
 tuitiue cognoscēs deū nunq̄ ad inferiora
 relabit sed sine intermissiōe z fatigatiōe de-
 um in eternū dulcē intuet. qd̄ in corpe cor-
 ruptibili fieri non pōt. **De quo plen⁹ nota**
 qnto itinere. **Un̄ dicit Dion. v. angel. bīe-**
 rarchie fm̄ cōmentatoriē. **De⁹** qui semp vni
 formiter z eq̄līter bon⁹ z pulcher est z quia
 habz in se simplicissime oēm specīē deside-
 rabīlē. z fm̄ om̄ia est tot⁹ desiderabilis. iō
 plenarie intīme z irreuocabīlī in se trahit
 oīm suoz cōprehensoz desideria. **Decille.**
Oīes igit̄ iste differētie sunt fm̄ clariores
 z minus clarū aspectū ad deū. z qd̄libet p̄-
 dīctozū terminat̄ in sequēs se tanq̄ i p̄fecti⁹
 sic etiā p̄tēplatiō p̄ficiēdo terminat̄ in in-
 tuitiua cognitiōe tanq̄ in suā p̄fectionēz.
Un̄ glos Luce. x. dicit. vīta p̄tēplatiua hīc
 incipit. et in celesti patria p̄ficiat. qz amor est
 ignis q̄ hīc ardere incipit. sed cū ipm̄ quez
 amat videbit. ampl⁹ in amore ignescit. **Et**
Grego. in mora. exponēs illud luce. x. **Da-**
 ria oprīmā partē elegit q̄ nō auferet ab ea.
 dicit. **Actiue** vīte opa cū corpore trāscunt.
 p̄tēplatiue autē vīte gaudia melius ex fine
 cōualescunt. z sic p̄z differētia p̄dīctozū.

Distinctio q̄rta. Articulus p̄mus.

Quarto videndū est q̄līe p̄tēplati-
 onis iter p̄ diuersos grad⁹ vel mo-
 dos fm̄ varias p̄sideratiōes sc̄tōrū
 z diuersas traditiōes doctorū distinguat̄.
 v̄p̄ hoc verius. breui⁹. securi⁹ iter p̄tēplati-
 onis eligam⁹. z p̄ hoc ad eternū intrinsecū
 dñi iesu veri⁹ pueniam⁹. **Sed** ad intelle-
 ctū istoz hoc p̄notādū est. **Aliud** sūt gra-
 dus p̄tēplatiōis. z aliud sunt grad⁹ pue-
 niendi p̄ diuersas dispositiōes ad p̄tēplati-
 onē. **Gradus** p̄tēplatiōis sunt quidā p̄gres-
 sus z p̄fecti⁹ intellectual cognitiōis z sapor
 rose dilectiōis ad p̄tēplādū deū sub rōne
 veri z boni. **Un̄ Grego. xii. moral. dicit.**
Gradus dicunt̄ mēsure crescentiū virtutū
Tales autē gradus p̄fectiū sunt inūerabi-
 les. **Gradus** autē ad p̄tēplatiōē dīspo-

hētes sunt illa q̄ adiunāt z disponūt grada-
 tim intellectū z affectū ad p̄tēplandūz. et
 sic oīnis creatura est q̄si quedā scala p̄ quā
 gradatim ascendit ad p̄tēplandū deum.
 cū creature sint create p̄pter electos. **Loq̄n-**
 do tamē fm̄ cōsuetū modū grad⁹ p̄tēpla-
 tionis dicunt̄ illa incremēta p̄tēplatiōis. z
 ille dispositiōes q̄ magis intellectū et affe-
 ctum coadiunāt ad p̄tēplandū. z q̄ distincta
 sunt z tradita a sanctis doctoribz. **Un̄ Gre-**
go. xii. mora. dicit. **Gradus** vocant̄ incre-
 mēta virtutū distincte tradita a sanctis. **Ne-**
cessitatē autē istoz gradū p̄tēplatiōis
 oñdit **Grego. xii. mor. dicit** sic **Nemo** in-
 firma deserēs repente fit summ⁹. qz ad obti-
 nendū p̄fectionis meritū oportet vt mens
 q̄tidie in altū q̄si q̄busdā ascēsiōis gradi-
 bus pueniat. **Un̄ z recte P̄s. dicit.** **Ibunt**
 de virtute in virtute. donec videat̄ de⁹ deo
 rū in syon. **Et** idēz. **Deus** in gradibz ei⁹ cog-
 noscet. scz p̄tēplatiōis. cū suscipiet eam
 cōtēplator. **Similit̄ Lincoln. sup angel.**
 hierar. ostendit necessitatē istoz gradū p̄-
 exemplū dicit sic. **Sicut** oculi carnis infir-
 miores pus suscipiūt lumē solis obscuruz
 et magis coloribz supfusum. **Deinde** magis
 p̄fortati suscipiūt illud a coloratis medijs
 coloribz. z postea visu roborato plus susci-
 piūt illud supfulgidū coloribz albis. dein-
 de vero plus aucta sanitate suscipiūt illud
 fulgentibz coloribz supfusuz vt speculis. et
 tandē oculis p̄fecte sanatis suscipiūt solarē
 radiū. nō autē alicui supfusum sed in se pu-
 rū ipm̄ soles in ipso puro solari lumine irre-
 uerberate cōspicientes. **Sic** etiā oportet
 mētis oculū infirmiores pus assuefieri ad
 cōspiciendū lumē sol̄ intelligētie in grossio-
 ribz. deinde in subtilioribz. donec tandē ex
 ipa luminis datiōe multū multiplicat̄ supfu-
 sa extēdamur z restituamur in simplicē ipi⁹
 radiū. **Decille.** **Ex** p̄dīctis apparet q̄ t̄m ra-
 dioso lumē p̄tēplatiōis speculatiue q̄si sa-
 poroso gustu p̄tēplatiōis p̄actice oz paula-
 tim et gdatim p̄ficiēdo ascēdere. z ascēden-
 do clar⁹ cognoscere deū. qz sicut dicit **Hu-**
go sup angel. hierar. Quāto magis crescit
 ascēsiō. tanto magis crescit cognitio. do-
 nec oculus intellectualis magis ac magis
 illuminet̄ et confortetur. et affectus menta-
 lis magis purificetur et inflāmetur. et to-
 tus homo exterior et interior in deum oz-
 dinetur. z hoc verius z p̄fecti⁹ videtur fieri

secundum
 a terra
 tur. cui
 ra es z
 dici pot
 terrenū
 tal. dicit
 Ania a
 tatis sic
 terius lab
 ens supra
 tuitiue cog
 relabit sed
 um in eternū
 ruptibili fieri
 De quo plen⁹
 qnto itinere.
 Un̄ dicit
 rarchie fm̄
 De⁹ qui semp
 formiter z
 habz in se
 rabīlē. z fm̄
 plenarie intī
 oīm suoz cō
 Desideria.
 Decille.
 Oīes igit̄
 z minus clarū
 aspectū ad
 deū. z qd̄libet
 p̄-
 dīctozū terminat̄
 in sequēs se
 tanq̄ i p̄fecti⁹
 sic etiā p̄tēplatiō
 p̄ficiēdo terminat̄
 in in-
 tuitiua cognitiōe
 tanq̄ in suā
 p̄fectionēz.
 Un̄ glos
 Luce. x. dicit.
 vīta p̄tēplatiua
 hīc incipit.
 et in celesti
 patria p̄ficiat.
 qz amor est
 ignis q̄ hīc
 ardere incipit.
 sed cū ipm̄
 quez amat
 videbit. ampl⁹
 in amore
 ignescit.
 Et Grego.
 in mora.
 exponēs
 illud luce. x.
 Daria oprīmā
 partē elegit
 q̄ nō auferet
 ab ea. dicit.
 Actiue vīte
 opa cū corpore
 trāscunt.
 p̄tēplatiue
 autē vīte
 gaudia melius
 ex fine
 cōualescunt.
 z sic p̄z
 differētia
 p̄dīctozū.
 Distinctio
 q̄rta. Articulus
 p̄mus.
 Quarto
 videndū est
 q̄līe p̄tēplati-
 onis iter
 p̄ diuersos
 grad⁹ vel
 modos fm̄
 varias p̄sideratiōes
 sc̄tōrū z
 diuersas
 traditiōes
 doctorū
 distinguat̄.
 v̄p̄ hoc
 verius. breui⁹.
 securi⁹ iter
 p̄tēplati-
 onis eligam⁹.
 z p̄ hoc
 ad eternū
 intrinsecū
 dñi iesu
 veri⁹ pueniam⁹.
 Sed ad
 intelle-
 ctū istoz
 hoc p̄notādū
 est. Aliud
 sūt gradus
 p̄tēplatiōis.
 z aliud
 sunt grad⁹
 pueniendi
 p̄ diuersas
 dispositiōes
 ad p̄tēplati-
 onē. Gradus
 p̄tēplatiōis
 sunt quidā
 p̄gressus
 z p̄fecti⁹
 intellectual
 cognitiōis
 z saporose
 dilectiōis
 ad p̄tēplādū
 deū sub
 rōne veri
 z boni. Un̄
 Grego. xii.
 moral. dicit.
 Gradus
 dicunt̄
 mēsure
 crescentiū
 virtutū
 Tales autē
 gradus
 p̄fectiū
 sunt inūerabi-
 les. Gradus
 autē ad
 p̄tēplatiōē
 dīspo-

De septem itineribus eternitatis

p gradus illos q̄ mentē ad similitudinē celestis hierarchie purgāt. illumināt z pficiūt. **Ait em̄ Hugo cōmētator sup. iij. angel. hierarchie.** q̄ oportet q̄ mens q̄ deū vult p̄tēplari primū purgāt. postea illuminet. z deinde pficiat. q̄ nisi p̄cederet purgatio nō sequerēt illuminatio. z nisi esset illuminatio nō veniret p̄sumptio siue p̄fectio. z tales magis appropinquāt diuinitati. **Quāto autē magis appropinquāt tanto verū p̄tēplant.** Tales autē grad⁹ **Diony.** in angeli. hierar. dicit esse tam in mēte angelica q̄ in mēte hūana bene ordinata. **Un̄ fm̄ cōmētatorē linconicū. z Hugo. z Uercelleū. dicit Diony.** Ad daz ego z ex habundāti nō incōuenient q̄ vna/queq; mens angelica vel hūana bñ ordinata h̄z in sua singulari p̄sona p̄mas. medias z vltimas ordinationes z frutes z sursum actiōes hierarchiaz illuminatiōes manifeste distinctas. **Hec Diony. Hec vba expo/nens cōmētator Uercelleū. sup. vi. c. Iste z in p̄logo sup. Lanti. dicit sic.** Qualiter in singul. mētibus hierarchie disponant tres hierarchie. z in singul. ear. tres ordines iuxta angelicā dispositionē. videlicet i infima angeli. archangeli z p̄ncipat⁹ videndū est. **Per hos em̄ mens bñ ordinat⁹ ad exteriora vel respectu exterior. In media mentis hierarchia sunt p̄tates. vtutes z dñatiōes. p̄ hos ordinat⁹ respectu interior. In sūma mentis hierarchia sunt throni cherubin z seraphin. p̄ hos ordinat⁹ respectu superior. Et has nouē ordinationes vocat Uercelleū. nō nē grad⁹ p̄templatiōis quibz reducimur i diuinā monadē. Et p̄sequit̄ ibi de singulis gradibus. p̄mittēs q̄ infima mētis hierarchia cōsistit in ei⁹ natura. media i industria. ter/cia in gr̄a. q̄ incōparabiliter excedit vtrāq;. **In prima opat̄ natura. in sūma sola gr̄a. in media industria z gr̄a. Et sequit̄. Infimus ordo infime hierarchie q̄ dicitur angelic⁹ continet p̄mas z simplices app̄hensiōes naturales tam intellect⁹ q̄ affect⁹ sine aliq̄ dictatione cōmodi vl̄ incōmodi. q̄ tanq̄ angeli. s. nunciū aliq̄d simplicit̄ annūciāt. Ecce Uercelleū. subtilit̄ incipit ab infimo gradu intellectuales opatiōis z affectiōis. q̄ sunt prime z simplices app̄hensiōes. z ascendit paulatim z gradatim p̄ cacumia colliū eternozū vsq; ad sūmos apices intellect⁹ z affect⁹ vt patebit infra. **Medius ordo infime hierarchie p̄tinet naturales dictatiōes appre-******

bensoz vtrū videant̄ cōmoda vl̄ incōmoda. ex his sit amiratio p̄ncipalior q̄ sit p̄ma **Terci⁹ ordo vl̄ grad⁹ infime hierarchie p̄tinet appetit⁹ vel fugas app̄hensoz fm̄ dictationes cōmodi vl̄ incōmodi. Fuga autē est mali. z appetit⁹ boni. z ita iste ordo p̄bet ducātū inferioribus in diuina. q̄d signat̄ noie p̄ncipatū. **Hec Uercelleū. Ecce p̄ hos tres ordines z grad⁹ infime hierarchie mentis hūane sit hō bene ordinat⁹ respectu exteriorū. dñi p̄mi z infimi grad⁹ intellect⁹ et affectus fuerit bñ ordinat⁹. q̄d sit dñi sibi obiecta simplicit̄ app̄hendūt discretiue discernūt. sincere bona appetūt z mala fugiūt. **Un̄ Berni sup. Lanti. dicit. Beata mēs quārotā sibi vendicat̄ sapor boni z odium mali. hoc est reformari ad sapiam. **Quare⁹ ordo vl̄ grad⁹ qui est infimus in media hierarchia mētis. p̄tinet voluntarios mot⁹ intellect⁹ et affect⁹ a libero arbitrio iā exceptos distantia boni z mali cū deliberatiōe rōnis examinat⁹ z ordinat⁹ mētē q̄ntū est in ip̄is p̄ diffinitiuā sententiā ad petendū z q̄rendū totis visceribus intellect⁹ z affect⁹ sūmū bonum. z ad repellendū oīa obstacula. **Rōnē autē p̄tatis signat̄ ordinē fm̄ Dionysium. **Quint⁹ ordo q̄ est med⁹ medie hierarchie mentis. p̄tinet robora p̄tūtū. valida naturalium z gratuitaz ad exequendū fortit̄ q̄d a p̄tibus recte decretū est. q̄d notat̄ nomie virtutū. **Sextus qui summ⁹ est i media hierarchia mētis. p̄tinet autētica impia liberi arbitriū. q̄b; apices intellect⁹ z affectus tota frute suspendunt̄ ad suscipiendū diuinus supaduent⁹ q̄ntū possibile est libero arbitrio adiuto a gr̄a. **Et h̄mōi suspēdij z imperij ac libertatis sublimitas vocat̄ nomie dñationū. **In isto autē ordine mens ad huc sobria extendit̄ ad radiū superiorū vsq; summos nature r̄minos. **Et infra. **Dens itaq; p̄tēplatiua decursis seriatim q̄nq; gradibus p̄templatiōis p̄dicit̄ in culmen secreti acie figens in ordine dñationū mentis nitit̄ in theoreticos excessus. cupiēs i ordinē thronozū mentis assumi. **Hec Uercelleū. **Ecce p̄ hos tres grad⁹ medie hierarchie mentis hūane sit hō bene ordinat⁹ respectu interiorū. i. ad seipm̄. ita vt totū regnū anie pacificet̄ dñi primo p̄ gradū infimū potestatiue ordinata virilit̄ repellunt̄ oīa offendicula mētis bene ordinate. z deo p̄formit̄ operatē vt sine vlla ordis p̄fusiōe z p̄turbanē**************************

tendat ad finē ultimū ad quem creata est. z
dū scdo p gradū mediū mens in frute vali
da z incōcussa crequit omnes opatōes intel
lectus z volūtatis siue affect^o. deo z formif
opante ad deū seu finē intentū psequndum
quātū pōt iuxta grām z virtutes a deo ac
ceptas. z dū tercio p gradū summū medie
hierarchie plena libertate z in nullo impe
dita. z deo z formif opante vt possibile ē in
tellect^o z affect^o cū omī familia sua liberi in
eterna extendunt gordinatio interior^o ho
minis est necessaria. qz sicut dicit **Hugo** sup
sū ange. hierar. Sicut sine grā oparivanū
est. ita pter ordinez opari ac ptra ordinē p
uersum est. Et qz sic dicit **Lincōn.** ibidem.
Dico dī prās a deo tradita ad disponēdū
sacra omīa prāti sue subiecta. iō hō interi
or ordinat^o p istos tres grad^o fit etiā ordi
nat^o respectu interiorū. **Septim^o** ordo
q̄ est infim^o in supma vel sūma hierarchia
mentis p mētis excessuz susceptiū^o est diui
ni supaduent^o. **Un^o** thronoz nomie censet.
z quot sunt sinus mētis siue capacitates il
lius supsubstantial^o solaris radij supsimpli
cis in essentia z multiplicis in efficacia. tot
sunt throni mētis. Throni aut^o inconcussi
collocant^o stabiliē z sunt susceptiui diui su
peraduent^o. z sunt deiformes et familiariter
apti ad deū in se suscipiēdū. **Hec Uercellē.**
Hugo pō idē dicit. Subsellia dei. i. sedilia
subleuant^o p dignitatē collocant^o p stabilita
tē deū aduenientē in se suscipiūt z ferūt. qz
sunt ad susceptiōes apti. **Hec ille.** **Octa
uus** ordo siue grad^o q̄ est medi^o in summa
hierarchia mētis. sic dicit **Uercellē.** cōrinet
oimodā cognitionē intellect^o z affect^o. itel
lectus attracti diuina dignatione. q̄ nō valet
ascēdere p se. z attracti affect^o. affectionē tū
z summitatē intellect^o attracti nō extendē
tis. simul em̄ attrahunt z q̄si coambulant
ipe affect^o z intellect^o vsqz ad nouissimū de
fectū intellect^o. q̄ est in sūmitate h^o ordinis
cherubin. quē intellect^o etiā attract^o nō ex
cedit. sed ibi h^o sue cognitionis z sui lumis
psūmationē. **Un^o** ordo siue gradus ille che
rubin vocat^o. **Hec ille.** Et sup ange. hierar.
ca. viij. dicit sic. **Q** manifestatio interpretōis
hui^o nois cherubin. signat qz substācie hui^o
ordinis siue grad^o hnt virtutē excellentē co
gnitiuam z diuioz misterioz inspectiuā. et
supme insuitiōis luminū diuioz post sera
pbm susceptiūā pncipaliter. z ptemplatiuā

diuine pulchritudinis. quā etiā cōscant in
feriozibz. **H**onus ordo siue grad^o qui est
summ^o in sūma hierarchia mētis. continet
pncipalia in deū suspiria supintellectuales
exrēsiōes z immisiōes. seruidos fulgores.
z fulgidos seruozeos. ad q̄ruz oim sublimes
excessus z excedētes sublimitates intelligē
tia trahi nō pōt. sed solus affect^o pncipalis
deo vnib^ois. **Sequit^o.** In h^o ordine offerū
tur deo ozones castissime. q̄bz deo assimila
mur. **I**ste ordo spōsum amplectat. et sponsi
amplexibz admittit. speculum nescit. marie
partē pcpit q̄ nō auferet ab ea. **Luc^o x.** De
isto ordine siue gradū pteplatiuō in inferi
ores ordines z gradus seriatim. i. ordinate
fluit diuini lumis inundatio. **Hec ille.** Ec
ce p hos tres grad^o supne hierarchie men
tis hūane fit hō creat^o et bene ordinat^o re
spectu supnoz. scz respectu dei. dū primo p
gradū infimū oēs throni siue mētis capa
citates deo aperiunt^o. z ab ipō inhabitant^o.
Et dū scdo p mediū gradū omīs intellectu
ales actiōes ad deū ptemplādū intime q̄n
tū possibile est z veracit^o dirigunt^o. z dū ter
cio p supmū gradū omīs volūtatis affectio
nes ad deū diligendū totalit^o z finalit^o redu
cunt^o. vt deū in omībz z oia in deo ordi
nare diligāt. In h^o gradu fuit ania pteplatiua cō
stituta q̄n dicit ipa **Lanti. v.** Ordinavit in
me charitates. **Q** exponēs **Uercellē.** dicit.
Per ordinē seraphicū oēs inferiores ordi
nes siue grad^o participāt lumina diuina. z bie
rarchie disponunt^o. i. inferiora z exteriora p
media inferiora reducunt^o ad supiora. scz i
deuz ordinata charitate. **Unde bene dicit.**
Ordinavit in me charitatē.

Articulus secundus.

Richardus aut^o in li. de ptemplatio
ne li. f. c. viij. ponit sex grad^o vl^o species
ptemplatiōis q̄si quasdā dispositio
nes z itinera ad eternitatē. Et sic cōmenta
tor **Diony.** infimū gradū intellectual^o et af
fectualis opatiōis q̄ sunt simplices apphē
siones incipit z instituit. z ascēdere grada
tim docet p cacumina colliz eternoz vsqz
ad sūmos apices intellect^o z affect^o. vt sup
patuit. ita **Richar.** ponēdo sex grad^o ptem
platiōis instituit p mū gradū z infimum in
imaginariōe. q̄ nō est aliqz gradus intelle
ctualis opatiōis. sed longe inferior est in
tellectu z affectu. z ab illa ascēdit gradatim
vsqz ad cognitionē increate pītatis. omnez

De septem itineribus eternitatis

humanū intellectū excedens. et etiā vsq; ad excessum hūane mētis. **Uñ Rich. li. iij. c. v.** dicit sic. Nos debem⁹ a nouissimis incipere scientie nre p̄motionē paulatim subleuare et p̄ exteriorū noticiā ad inuisibilū cognitionē ascendere. **Cū** em̄ exteriorū sciam apprehender⁹ et in eoz doctrina exercitatos sensus habuer⁹ debes ad altiora ascendere. et spūaliū creaturaz sciam cōparare. **Hec** ille **Primū** ḡ gradū siue infimū **Rich. dicit** esse imaginationē. et fm solā imaginationē. **Uñ Lanti. vi. dicit** sic. Tūc p̄tēplatio nra ī gradu imaginatiōis versat. et fm solā imaginatiōē format qñ nihil arguēdo q̄rim⁹. et ratiocinādo iuestigam⁹. sed libere mens nra huc illucq; discurrit q̄ eā in h̄ genere speculationiōis amiratio rapit. q̄ orit ex his q̄ sensu corporeo hauriunt. dū imaginamur q̄ sūt multa et varia et pulchra et iocūda. Taliū ei forma et imaginatio in p̄siderationē adducta inferūt stuporēz amirationē. sed necessariū est h̄ scire q̄ duplex est imaginatio. vtrū dictū est. **Dicit** nāq; **Rich. in lib. qui dicitur beniamin. c. xviij.** Imaginatio alia est bestialis. vt illa qñ circa ea q̄ ante vidimus vlt fecim⁹ sine vtilitate et absq; omī deliberatione huc illucq; vaga mente discurrimus. **Utrūq;** hec bestialis est. et iō ad p̄tēplationē nō p̄inet. **Alia** ē imaginatio rōnalis. vt qñ aliqua imaginamur rōnabiliū ex his q̄ videmus. et illis sepe vtimur in p̄tēplatiōe. **Hec** ille. **Et** licet imaginatio nō sit aliq̄s grad⁹ intellect⁹. est tñ ordinata dispositio ad intellectū. q̄a sicut dicit **Rich.** imaginatio rōni famulat. et ideo aliq̄līe grad⁹ p̄tēplatiōis dī.

Secūsus grad⁹ p̄tēplatiōis fm **Rich.** est q̄ in imaginatiōe cōsistit tñ fm rōnem format atq; p̄cedit rōcinādo circa ea q̄ imaginationi p̄sentant. qd̄ sit qñ ea q̄ in imaginatiōne versant⁹ et ad p̄mū gradū p̄tēplatiōis p̄tinent rōne querim⁹. et inuenim⁹ et inuēta in p̄siderationē cū amiratione adducim⁹. **In** p̄mo itaq; gradu res istas imagiamur. **In** scōdo autē gradu rerū vtilitatē. rōnē et ordinem et ceteras p̄ditiones rimamur. speculamur et miramur. **Hec** itaq; p̄tēplatio ī imaginatiōe p̄sistit fm talē rōnem. q̄a circa ea rōcinādo p̄cedit. **Hec** ille. **Hic** grad⁹ est superior p̄cedēti gradu. eo q̄ ratio in eo opaf. licet cū imaginatiōe q̄ rōni subijct. **Dicit** em̄ in li. de spū et anīa q̄ imaginatio ad rōnem nō ascendit sed infra remanēs eā aliq̄lī

ter deducere pōt. et q̄si a longe q̄das ostēdit ad que nō pōt puenire. et iō bene ponit gradus p̄tēplatiōis. qz p̄ eū spūs humanus magis appropinquat et ascendit ad cognitōem vere p̄tēplatiōis q̄ p̄cedēs grad⁹. **Unita** em̄ rō p̄cludit ex imaginatiōe. actione assumpta. q̄ cōtinue assitit rōni famulando. et iaz sensu absente siue q̄scente. **Tercē** grad⁹ p̄tēplatiōis vt dicit **Rich.** est q̄ in rōne fm imaginatiōē format. **Isto** autē gradu p̄tēplatiōis tūc veracit⁹ vtimur vt inquit **Rich.** qñ rez v̄sibiliū silitudine. in rerū inuisibiliū speculationem subleuamur. **Sequit.** **Hec** p̄o speculatione in rōne p̄sistit. qz his solū que imaginatiōē excedūt p̄ intentionē et iuestigatiōē insitit. vt q̄ sunt inuisibilia. **Dicit** autē iō fm imaginatiōes formati. qz ex rerū v̄sibiliū imaginatiōes in hac speculatione silitudo trahit vnde in rerū inuisibiliū iuestigatiōe anim⁹ adiunetur. **Et** hic grad⁹ p̄fectior est p̄cedentibz. ex eo q̄ iste se extendit ad p̄tēplatiōē inuisibiliū et spūaliū. licet ex imaginatiōe v̄sibiliū silitudine trahet in sui adiutoriū. **Uñ** **Rich. li. de beniamin. c. v.** dicit sic. **Cū** scriptū sit qz inuisibilia dei a creatura mūdi p̄ ea que facta sunt intellecta sp̄ciant. manifeste ex h̄ colligi pōt q̄ ad inuisibiliū cognitōē nūq; rō p̄surgit nisi ei ancilla sua vide licet imaginatio rōni v̄sibiliū formā representaret. **Per** rez em̄ v̄sibiliū specie surgit ratio ad rez inuisibiliū cognitōē. **Quis** his adiuta illa trahit ad quādā silitudine. **Sed** p̄stat qz sine imaginatiōe cogere nō stiret sine q̄rū cognitōe ad celestū cognitōē vel p̄tēplatiōē nō ascēderet. **Quartus** grad⁹ fm **Rich.** est q̄ in rōne et fm rōne format. qd̄ vtiq; fit cū semoto oī officio imaginatiōis solū alijs anim⁹ intendit. q̄ imaginatio nō nouit. sed q̄ mens ex rōcinatiōe colligit. vel p̄ rōnē dephendit. **Tali** em̄ speculatione tunc insitit qñ inuisibilia nra q̄ p̄ experientiā nouim⁹ et ex intelligētia capimus in p̄siderationē ducim⁹. et ex eoz cōsideratiōe in celestū anioz et supmūdanotū intellectū p̄tēplatiōē assurgim⁹. **Sequit.** **Hec** autē p̄tēplatio in rōne p̄sistit. qz sensibiliū semoz solū itelligibilitibz intēdit. **Et** hec qd̄ p̄tēplatio ab illis vtrūq; inuisibilitibz videt̄ inicitū sumere et fundamētū cape que hūanū animū p̄stat p̄ experientiā intellectūalē nosse. et p̄ cōem intelligētiā p̄tēplatiōis

cōprehēdere. sed tñ p hac pte her p̄tēplatio
 enā in rōne recte d̄r p̄sistere. qz ipa inuisibi
 lia nra a rōne cōphēdunt. z in eoiō rōcina
 tionis modū mime supgreditur. **Hec ille.**
Dic grad⁹ p̄tēplatiōis p̄fectior est p̄cedēti-
bus. eo q̄ tā a corp̄alib⁹ q̄ t̄palib⁹ mag⁹ elō
gat. z spūs magis in eo purificat. z eternis
vnit. An Rich. ibidē dicit. q̄ in hac p̄tēpla
tiōne anim⁹ hūan⁹ p̄mūz pura intelligētia
vnit. q̄ semoro oīs imaginatiōis officio ipa
intelligētia nra in h̄ p̄mū negocio seipam p
seipam ingerere videt. Hec em̄ p seipaz o-
perat. z q̄ p specē p̄tēplatur. Hec ille.
Quint⁹ grad⁹ p̄tēplatiōis esse d̄r q̄ est su
pra rōnē. sed nō p̄ter rōnē. In hac autē p̄tē-
platiōis speculatiōe mētis subleuatiōe
ascendim⁹. q̄n ea ex d̄na reuelatiōe cogno-
scim⁹ q̄ nulla rōne hūana plene cōphēde
re valeat. z nulla rōcinatiōe nra intellige-
re z inuestigare sufficim⁹. Talia sunt illa q̄
de diuinitatis natura in ulla simplici essentia
credim⁹. z scripturaz diuinaz auctoritate ap-
probam⁹. Sequit. Ergo p̄tēplatiō nra tūc
veracit̄ sup rōem ascendit q̄n id anim⁹ p mē
tis subleuatiōe credit qd hūane capacita
tis metas trāscēdit. Et sup rōem nec tñ p̄
rōnē censenda est. q̄n ei qd p intelligētie aci
em cernit̄ humana rō p̄ire nō p̄t. q̄n potius
facile acquiescit. z sua attestatiōe alludit. Hec
ille. Et h̄ grad⁹ est p̄fectior z sublimior p̄ce-
denti⁹ q̄ d̄t. eo q̄ ista p̄tēplatiō ē sup rōnē
Circa qd nora q̄ sic d̄c Rich. li. iij. de p̄tē-
platiōe. c. ij. Quedā sūt infra rōnē. vt q̄ sen-
su corporeo percipim⁹. Quedā sūt solā rōnez
sunt. vt q̄ rōne inuestigam⁹. Quedā sup rō
nē sunt. vt q̄ vel p reuelatiōe v̄l q̄ null⁹ sen
sus corporeus p̄r attingere. z nulla rō hūa
na penetrare. sed tñ veracit̄ ea esse credim⁹
licet nec experimēto nec intellectu cōphēn-
dere possim⁹. Sext⁹ grad⁹ p̄tēplatiōis ē
q̄ in bis d̄fat. q̄ sunt sup rōnē. z vident̄ esse
p̄ter rōnē seu etiā p̄tra rōnem. In hac vtiqz
sup̄ma oīqz dignissima p̄tēplatiōis specu-
la tūcanim⁹ veracit̄ exultat atqz tripudiat
q̄n illa ex diuini lumis irradiatione cogno-
scit atqz p̄siderat. q̄b̄ omis hūana rō recla-
mat. Talia sūt pene oīa q̄ de p̄sonaz trini-
eate credere iubemur. de q̄b̄ cuz hūana rō
p̄sulit̄ nihil aliud q̄ p̄ire videt. Iste grad⁹
p̄tēplatiōis p̄fectior est oīb⁹ p̄cedētib⁹. eo q̄
in eo pura intelligētia opat̄ q̄ ad p̄tēplatiō
nē d̄ne maiestatis admittit. An Rich. li. iij.

ca. v. dicit sic. Quātū q̄so est qd intelligētia
 hūana q̄tidie ad illos sup̄celestiū aīoz the-
 oricos excessus nitit̄. z q̄nqz etiā p diuīe di-
 gnationis b̄nplacito ad illa sūme maiesta-
 tis magnalia p̄tēplādo subleuat̄. **Hec autē**
subleuatiō q̄ q̄nqz extendit vsqz ad mentis
elevationē fit ex trib⁹. q̄nqz ex magnitudie
deuotiōis. q̄nqz ex magnitudie admiratio-
nis. q̄nqz ex magnitudie exultatiōis. vt se-
metipam oīno nō capiat. sed sup̄ semetipaz
elevata in alienationē trāseat. Magnitudi-
ne deuotiōis mens sup̄ semetipam eleuat̄
q̄n tanto celest̄ desiderij igne succendit̄. vt
amoris intimi flāma vltra hūanū modum
excrescat. q̄ aīam hūanā ad cere similitudinē
liquefactā a p̄stino statu penitus resolnat. z
ad instar fumi attenuata in sup̄na eleuet. z
ad summa emittat. Magnitudie admira-
tionis aīa hūana sup̄ semetipam ducit̄ q̄n
diuīo lumie irradiata z sūmi sūme pulchri-
tudinis admiratiōe suspensa tā vehementi
stupore cōcutit̄. vt a suo statu fundit̄ cōcu-
tia. z in modū fulgoris choruscant̄ ex de
spectu sui in se ad ima deiciat̄. z tāto subli-
mius z celer⁹ p summoz desiderij reuer-
berata z sup̄ semetipam rapta in sublimia
eleuat̄. Magnitudine h̄o exultatiōis z io-
cunditatis mens hūana sup̄ semetipam ra-
pit̄ z a se alienat̄ q̄n intima illa eterne suani-
tatis habundātia potata. imo plene inebri-
ata. qd sit. qd fuerit penit̄ obliuiscit̄. z i alie-
nationis excessu tripudij sui nimietate tra-
ducit̄. z in sup̄mūdanū affectū quēdāz sub-
quodā mire felicitat̄ statu raptim trāffor-
mat. Hi sunt igit grad⁹ p̄tēplatiōis s̄m Ri-
chardum. Articulus terci⁹.

Ad auctor libri de spū z ania consi-
 derans qd etiā Diony. dicit in epla
 ad Titū. q̄ h̄o ex duab⁹ natur⁹ con-
 stat. ania scz z corpe. Ania rōnali q̄ simplex
 est in essentia. et ex corpe cōposito. vt iuxta
 vtriusqz nature p̄prietatē illuminet̄ diuinis
 cognitiōib⁹. vt mens ei⁹ puras z simplices
 z intimas sensibiliū signozū intelligentias
 segregantes ab ip̄is signis conspiciat. et vt
 sensualitas eius dē p nature p̄prietatez coo-
 peret̄ mentali cognitiōi. vt sic ad diuīa ex-
 tendat̄. z ideo p̄tēplatiōe oportet vti sen-
 sibiliū formis. in quib⁹ diuīa inuisibilia im-
 mundis. i. carnalib⁹ abscondant̄ z spūalib⁹
 manifestent̄. Ideo auctor p̄dicit̄ p̄mū gra-
 dum ascendēdi in deū dicit̄ esse in sententiis
 777

De septem itineribus eternitatis

opatione. p. qua recipiunt res corporales. Secundum in imaginatio. p. qua recipiunt corporaliu similitudines. Tertium in ratione. p. qua recipiunt res nature siue rationes. Quartum in intellectu p. qua recipiunt spiritus creati. Quintum in intelligentia p. qua recipit spiritus increatus. Sextum in sapientia. p. qua aperit spiritualis gustus. Et auctor predictus addit ibidem. Quicquid sensus recipit. imaginatio representat. ratio inuestigat. intellectus iudicat. memoria seruat intelligentia comprehendit. id ad contemplationem adducit. sed sapientia gustare facit. Sequitur. Sic fit ascensus ab inferioribus ad superiora. et a summis descendit imago. et cum ab inferioribus ad superiora. i. temporalibus ad eterna ascendere volumus. prius occurrat nobis sensus tamquam primum iter. deinde imaginatio. postea ratio. intellectus. intelligentia. et in summo est sapientia. Et statim subdit diffinitiones predictorum dicens. Sensus est ea vis anime que res corporaliu corporeas recipit formas partiales. que varie et multipliciter ostendunt suum creatorem. Unde Bernardus super Cantuariensis sermo. xxxv. dicit sic. Quid est quod hic est tanta formarum varietas atque numerositas specierum in rebus predictis. nisi quidam radius diuinitatis. monstrat. quidemque vere est a quo sunt. non tamen quod sit priorum diffinites. Itaque de ipso vero verum vides sed non ipsum verum unde Bernardus genitum videndi commune est. in promptu enim est iuxta apostolum omni uenturi ratione inuisibilia dei per ea que facta sunt intellecta percipere. Decille. Et hec est a temporalibus ad eterna ingressio. ait Augustinus de vera religione. Secundum gradum dicit esse imaginatio. Est autem imaginatio finem cum ea vis anime que rerum corporearum corporeas recipit formas. absentium partium. preteritorum et futurorum. quoniamque ut sic ipsa in sensum et rationem quasi ancilla inter dominum et seruum discurrat. et quicquid exteriorum bauit per sensum carnis intellectui representat ad obsequium rationis. Ex hoc apparet quod imaginatio simplicior est et nobilior potentius sensituius. cum ipsa sola similitudines obiectorum omnium sensuum in se recolligat. et quod ad aliquid quasi ab hoc loco et hoc tempore abstrahat. ut patet per Rich. lib. de patriarchis. c. v. et vi. que imaginatio animam magis facit appropinquare eternis quam sensus exteriores. Unde Rich. dicit quod ratio ad inuisibilem cognitionem nunquam assurgeret nisi ei ancilla sua imaginatio visibilem formas representaret. sine que cognitionem ad celestium contemplationem nunquam ascenderet. Verito er-

go gradus contemplationis potest dici dispositiue saltem. Tertius gradus ascendendi ad deum siue contemplandi dicitur esse in ratione. Ratio autem finem eum est ea vis anime que rerum corporearum naturas. formas. differentias. propria et accidentia recipit. omnia incorporea. sed non extra corpora. Abstrahit enim a corporalibus que fundatur in corporibus non actione sed consideratione. Natura nepe ipsius corporis finem quam omne corpus est. nullum corpus est. Decille sensum mentis acuit. veracis a falsis distinguit. et imaginem dei in se conseruat. Decille. Ex quo apparet quod ratio sensum et imaginationem in comparatione excellit dignitate. et excedit opere. Unde anima per rationem non solum deum esse cognoscit. sed etiam eius capax fit. ut patet per Augustinum. c. xii. et xv. de trinitate. Nam per rationem anima de deo meditata. meditando contemplant. deus contemplatur. amat. et vere amatur habet. imo sicut dicit Augustinus in originali. Hec est vis nature diuinitatis ut creature rationali iam ratione uenturi omnino ac penitus possit abscondi. unde et vere gradus contemplationis ratio. Quartus gradus finem eum est in intellectu. Intellectus autem finem eum est ea vis anime que inuisibilia recipit sic angelos. animam. omnem creaturam spiritum. et sic intellectus acceptus. ad contemplationem cooperatur. quod importat quamdam intimam contemplationem. Dicit enim intellectus quasi intellegens. penetrat enim usque ad essentiam rei. quod obiectum intellectus est quicquid est. ut dicitur in. de anima. Accipit etiam intellectus quoniamque ut est virtus intellectualis. sicut ut est habitus principiorum naturalium que sub lumine sunt naturali. et sic intellectus ostendit ueritatem infallibilem. Dicitur namque in li. de spiritu et anima. et Augustinus. super Bernardum. quod intellectuali uisione nunquam fallit anima. aut enim rationem intelligit et uerum est. aut si uerum non est. non intelligit. et sic intellectus sic acceptus dicit aspectum manifestum et infallibilem circa principia. et sic acceptus intellectus etiam cooperatur ad contemplationem. Accipit enim aliqui intellectus ut est donum spiritus sancti. et sic intellectus est habitus supernaturalium principiorum supernaturalium. que sunt articuli fidei. et sic nominantur quamdam excellentiam cognitionis penetrandi ad intimam cognoscibilem. Unde Gregorius. lib. i. moralium. dicit. Intellectus in die suo conuiuuij parat in mente. quod in cogitata penetrat. reficiendo cor. tenebras eius illustrat. Nam lumen intellectus sic acceptus ita se habet ad principia que nobis naturaliter innotescunt. sicut se habet lumen

naturale ad ea pncipia que primordiallyter
cognoscim⁹. sed lumē naturale infallibilit⁹
veritates pncipioꝝ naturales ostēdit. Ita
z donuz intellect⁹ supnaturalis veritates
infallibilit⁹ ostēdit. Unde intellect⁹ sic acce
ptus est ver⁹ z necessari⁹ ptemplatiōis gra
dus. Quint⁹ grad⁹ ascēdendi ad eterna
sine ptemplādi fm eū est intelligentia. Est
autē intelligentia vt ibidē dicit ea vis anime
que immediate supponitur deo. cernit quippe
ipm supmū verū z incommutabile. Et infra
dicit sic. Intelligentia est vis anie qua de di
uinis qntuz homini possibile est cognoscit
ad celestia archana penetrāda. que vt dicit
Boet⁹ paucorū est hominū. Ex q̄ patet q̄
intelligentia excellit intellectū in sua actione
z ab ea differt. z q̄ est pfectioꝝ grad⁹ cōtem
plationis. *Quia Rich. videt sentire. q̄ lib.*
pmo de ptemplatiōe. c. iij. dicit sic. Per in
telligentiā siquidē sinus mens in immēnsuz
extendit. z ptemplātis animi acies acuit.
vt capat sic ad intelligibilia cōphendenda.
z pspicat ad subtilia penetranda. Et nunq̄
ptemplatio pōt esse sine vna citate intelli
gentie. Sequit. Etā quoties ptemplātis
animus dilatat ad ima. quoties elenat ad
summa. quoties acuit ad scrutāda. q̄tiens
agilitate mira z pene absq̄ mora rapit per
innumera. ex quadā vi intelligentie hoc esse
nō dubitat. Nec ille. Sextus grad⁹ con
templationis sine ascēdēdi ad eterna fm
pōctū est in sapiētia. que sequit intelligenti
ā. q̄ sicut dicit idē. vt visio mētis est intel
ligentia. sic mētis gustus est sapiētia. Illa
ptemplat. ista gustat z delectat. Sed hic
pmo notādū est q̄ sapia quedā est que acq̄
sua est p studiū humanū que ē virt⁹ intelle
ctualis. De qua loquit phus in metaphisi
ca sua. Et hec p rōnis inuestigatione in q̄
rit rectū iudiciū de diuinis. z ac⁹ intelle
ctuales z omnes opatiōes anie pfcit. fm eū
quātū porest. Quia sic dicit Seneca i epla
le. Sapiens ad oēm incursum inuic⁹ z in
rentus est. Nā si paupras. si luctus. si igno
minia. si dolor impetū facit. rō tamē refert
intrinsicē. z cōtra illa ibi. et inter illa sapiēs
plenus est gaudio z incōcussus. cū dijs ex
pers viuat. Nec ille. Ideo pōt dici aliquis
gradus ptemplatiōis. Alia est sapiētia
q̄ de sursum est infusa. vt dī Jaco. iij. Et h
est donū spūssancti. Et ad istā nō soluz pti
net fm iudiciū rectū ptemplare diuina sed

gustare z regulare hūanos act⁹ excellentio
ri modo q̄ sapia q̄ est virt⁹ intellectual. vt
pote magis de ppinquo deū attingēs. z ex
periens p quadā vnionē spūs z aie ad ipm
vt directa p regulas leg⁹ eterne. De ista sa
pientia loquēs Bern. lib. de amore dei dicit
sic. Sapiētia a sapore dicit. Sapor autē iste
in gustu quodā est. Gustū autē illū nemo ex
primere pōt nec etiā ille qui meret gustare.
sed dicere pōt. Sustate z videre q̄nā suavis
est domin⁹. Hoc gustu fm aplm gustat dei
verbuꝝ. gustant etiā diuitie seculi venturi.
Et sequit. Hic gust⁹ si defuerit solus. om
nes alij sensus scz spūales q̄tuoꝝ langue
scunt. Gustū autē sequit quedā sapor. dul
cedo. quā in interiori suo senties ania quo
dā modo singulari q̄ suscipit cūcta discer
nit z diiudicat. seqz z omēs sensus vegetat⁹
cōfirmat scz interiores. Hi sunt grad⁹ cō
templationis fm illū.

Articulus quartus.

HD hos grad⁹ siue species ptempla
tionis supdictoꝝ doctoꝝ q̄i omniū
alioꝝ doctoꝝ grad⁹ z species ptem
platiōis mediate vel imediate pnt reduci.
vt pꝛ de sex gradibz ptemplatiōis originis.
quos declarat sup Lanti. ij. c. vbi dicit sic.
Contēplatoꝝ verū z iubilatoꝝ certū te iu
dico si pmo pfciat te actio. Hic Orig⁹. sub
tiliter p̄siderat q̄ vbi vita actiua terminat
z pfcit. q̄ ibi vita ptemplatiua ordinare in
choatur z gradatim sursum tendit z pfcit.
donec in visionē intuitiua psummat. *Undē*
prie loquēdo de ptemplatiōe. pfectio acti
onis nō est grad⁹ ptemplatiōis. sed pōt di
ci status quidā resultās a summa pfectiōe
vite actiue q̄ necessario pcedit tanq̄ dispo
nens potētias ptemplatiuas ad act⁹ suos
nō impeditos sed pfectos. Grego. vij. moꝝ.
dicit sic. Qui arcē ptemplatiōis ascendere
desiderāt pus necesse est vt in ope actionis
pfecte se exercent. Et p tanto dicit gradus
ptemplatiōis. Scōo. fm Orig⁹. ver⁹ cō
templatoꝝ es si in te est sensuū exterioroꝝ re
tentio siue retractio ad interiora z collectio
eoꝝ in vnū. Hoc em̄ est greges. i. sensus be
stiales minare ad interiora deserti p itine
ra eternitatis. ait Uercell. Hoc fit q̄n inui
sibilia dei a creatura mūdi p ea q̄ facta sunt
intellecta pspiciunt. z sempiterna viri⁹ eius z
diuinitas. Hoc est sic dicit Aug⁹. li. de vera
religione a tpalibz ad eterna regressio. z ex

De septem itineribus eternitatis

vita veteris hoīs in nouū boiem reforma-
tio. vt sup̄ patuit. Tercio ver⁹ p̄tēplator
es qñ est in te oīm imaginabiliū transitus.
qñ mente oīnia imaginabilia transcendis.
Talis p̄tēplator sic dicit Bern. ser. liij. su-
per Lanti. fuit q̄ dicit. Elongauī fugiens ⁊
mansī in solitudine. Nō em̄ fuit p̄tent⁹ ex-
ire nisi longe se faceret vt posset quiescere.
Sequit. Trāsilisti carnis oblectamēta vt
minime iā obedias ꝓcupiscētis ei⁹. nec te-
nearis illecebris. ꝓfecisti ⁊ supasti te. sed nō
dū elongasti. nisi ⁊ irruentia vndiqꝫ fantaf-
mata corporeaz silitudinū trāsuolare mē-
tis puritate ꝓualeas. Decille. De quo vide
supra dis. vj. Quarto verus p̄tēplator
es si trāscendisti oīnia rōnalia ꝓpter fantaf-
mata ⁊ alia impedimēta ⁊ retardantia ani-
mā ad supiora ꝓperantē. De h̄ dicit Rich. li-
bro ꝓmo de p̄tēplatiōe. c. viij. sic. Contē-
platio n̄ra tunc veracit̄ supra rōnē ascendit
qñ id animus ꝓ mētis subleuationē cernit
qđ humane capacitatis metas trāscendit. vt
sunt illa q̄ de diuinitatis natura ⁊ de simpli-
ci eius essentia credim⁹. Et licet illa p̄tēpla-
tio supra rōnē sit. nō tñ ꝓter rōnē censenda
est qñ ei qđ ꝓ intelligentie acie cernit. h̄na/
na ratio ꝓtraire nō pōt. qñ poti⁹ ei facile ac/
quiescit ⁊ sua arrestatiōe alludit. Decille.
Quinto ver⁹ p̄tēplator es si sursum tra-
ctus es sup̄ oīnia intelligibilia in caligineꝫ
ignorātie. Et hic grad⁹ p̄tēplatiōis est de
quo loquit Diony. c. j. mysti. theo. dicēs sic.
Adhuc restat ꝓncipalior dei cognitio q̄ si-
gurat̄ in eo q̄ moyses separat̄ ab his q̄ lo-
cū dei secū videat ⁊ subtrahit illis visis ⁊ in-
trat in caliginē ignorātie. Exo. xxxij. ⁊ vn̄
incōprehensibilitati diuine quā non pene-
trat̄ intelligētia quevere est oīm clarissima.
⁊ in se claudit ⁊ secretissime celat oīnes co-
gnitiones cōprehensiuas tanqꝫ in causa ꝓri-
ma oīm. ⁊ ꝓ eam oīnia vn̄ deo (q̄ est sup̄
oīnia) ꝓstituit̄ in excellētia quā neqꝫ rō in-
uestigat nec intellect⁹ speculat̄. ⁊ ab oīnibz
q̄ si a seip̄o segregat̄. ⁊ ꝓ vnionē dilectiōis q̄
effectiua est vere cognitiōis vn̄ deo intel-
lectualiter ignoto. cognitiōe multo melio-
ri q̄ sit cognitio intellectual. in eo q̄ intel-
lectualē cognitiōē dereliquit. ⁊ sup̄ intelle-
ctū ⁊ mentē deū cognoscit. Dec Diony. fm̄
cōmētatorē Arcellen. dic. hec req̄re pleni-
us sup̄. Sexto p̄tēplator es si in te ē vn̄
formis figio intelligētie pure ⁊ ab oīnibus

oīno denudate. ⁊ ꝓformis affectio volūtie
potētie ꝓ oīnia. in nullo impedite i vno for-
tali ꝓncipio celestiu gaudioꝫ. qđ est de tri-
nus ⁊ vn⁹. Vñ Orige. ibidē ꝓdicra in vn̄
recolligens dicit. Contēplatorē verū et iu-
bilatorē certū te iudico si ꝓmūz te ꝓficiat
actio. si rōnabilia celesti motu ꝓcurras. si
intelligibilia felici et illuminata fide cogno-
scas. si in ꝓmo vero ⁊ in sūmo bono intelli-
gentiā ⁊ voluntatē totā tuā ponas. fugens
vnde teneritudinē tuā nutrias. bibas vn̄
gaudeas. haurias vnde nunqꝫ deficias. Vñ
sunt grad⁹ p̄tēplatiōis fm̄ Origenē.

Distinctio quinta.

Quinto videndū est q̄ntā iocundita-
tem ⁊ utilitatē spūs bñan⁹ in itine-
re vite p̄tēplatiue experiat̄. Nam
deo ꝓ totū illud iter associat̄ ꝓtinue. ꝓri-
mo ḡ videam⁹ q̄liter spūs in h̄ itinere dubi-
citer a dño ꝓsolat̄. De q̄ nota q̄ Luce. x.
de vita duarū mulierū legit̄ scz marie et
marie. de quibz dicit Greg. li. vj. moꝫ. Quid
ꝓ marthā exterioribz obsequijs occupataꝫ
nisi actiua vita signat̄. Que stetit. qz sic dicit
glosa. Vita actiua in laborioso desudat
certamine. q̄ ⁊ querulabat̄ de sorore. qz tur-
bata circa plurima vite actiue. Vñ Bern.
sermo. xli. sup̄ Lanti. dicit. Cū aīa in actio-
ne sua in aliud tendit q̄ in deū. q̄nis h̄ facit
at ꝓpter deū tñ nō hoc est marie oīū h̄ mar-
the negociū. que adhuc sollicita est ⁊ turba-
tur erga plurima. ⁊ nō potest t̄renoz actiū
vel tenui puluere nō respergi quē tamen ci-
to facileqꝫ deterget in hora scē denotionis
vel dormitiōis casta intēctio. q̄ est intēde-
re ⁊ querere solū deū ꝓpter ip̄m solū. qđ ꝓ-
pziū est sponse rē. vt sup̄ ꝓmo itinere di. liij.
Ex quo ꝓt q̄ itinerātes in vita actiua fre-
quēter turbant̄. sed spūs ambulās in itine-
ribz vite p̄tēplatiue a deo dulcit̄ cōsolat̄
post actiuaz. Vñ Grego. li. vj. moꝫ. dic. Qz
ꝓ mariā que ad pedes dñi residebat audi-
ens verbū dñi vita p̄tēplatiua exprimit̄.
que ex h̄ a dño cōmendata fuit. qz optimaz
partē elegit que nō anseret ab ea. Que aut̄
illa optima pars fuit q̄rit Rich. li. v. ꝓmo de
p̄tēplatione. c. j. vbi dicit sic. Que est pars
optima quā elegit maria nisi vacare ⁊ vide-
re q̄ suauis est domin⁹. Nā maria sedens
secus pedes dñi audiuit verbuz illi⁹. Si-
mam itaqꝫ sapientiā dei in carne latitantes
quē oculus carnis videre non poterat̄.

diendo intelligebat. et intelligēdo videbat. quā credebat. Et in hūc modū sedēdo. audiendo sume veritatis contemplatiōi vacabat. Sequitur. Nec est pars que electis et perfectis nunquā auferet. et sane est negociū quod nullo fine terminat. Nam veritatis contemplatio in hac vita inchoat. sed in futura vita iugiter peruenire celebrat. Per veritatis sane contemplationē homo erudit ad iusticiā cōsumatur ad gloriā. **Hec ille.** Secundo videamus quāter humanus spūs ambulās per itinera vite contemplatiue deo familiari amicitia vnif. **Johis** em̄ ultimo ca. legit. quod dñs dixit **Petro.** Sic volo eū manere donec veniā. Tu me sequere. **Ubi dicit Aug.** quod per hos duos aplos signantur due vite. **Una** actiua per **Petrū.** altera contemplatiua quā signat per **iobannē** euangelistā. De **petro** quod quē significat actiua vita dicit dñs. Tu me sequere. per imitationē pferendo mala temporalia. **Vita** igitur actiua petri est labor. altera scilicet contemplatiua iohis in requie. **Una** est in ope actiōis. altera in mercede contemplatiōis. **Prima** agit dum facit bonū et declinat a malo. quā tū finitur. De **iobē** vero dicit dñs. Sic euz volo manere donec veniā. **Ubi dicit glo.** Holo eū per martyrium summare sed expectabit placidā abolitionē carnis sue. quā ego veniēs recipiā eū in eterna beatitudine. **Ubi** hec vita contemplatiua hic inchoat. et in futura vita consumat. **Hanc** vitā dñs in **iobanne** inchoauit quā volentē nubere. sibi familiariter associat. quāz multis familiaribus signis amicitie cōtinuat donec euz inuitando dulciter in eterna beatitudine consumat. **Hec** vita contemplatiua est summū bñficiū quod cōferri potest anie. **Habet** em̄ sibi annectas perfectissimas et sup̄mas et vltimas delectationes psequētes frutes. dona. beatitudines et fructus. magnificatias et cōtentiūas et vnitūas spūs creati rōnalis et diuini creati tanto felicior quāto immediatior. sicut dicit **Origen.** sup **Lanti.** Signa familiaritatis patet in euāgelio. **Tercio** videam quāter spūs humanus ambulās per itinera vite contemplatiue vigili somno quā eras et illuminat post lucram vite actiue. sic per **Sen.** xxvii. de **iacob.** quod post lucram et somnū contemplatiōis vidit videre spūalia. vt diceret. **Ubi** dñm facie ad facies. et salua facta est anima mea. **Ubi** **Hugo** lib. iiii. de claustro anie. c. xii. dicit sic. **Tunc** et **iacob** fit **israel** quā post

ludatiōes bone opatiōis puenit ad lucem contemplatiōis. **Tūc** exultabit **iacob** et letabitur **israel.** **Igitur** per **iacob** luctantē signat vita actiua quā cōtra vicia luctat. **In** quā luctamine et si spūs nō mortificat. vt plurimū tū infirmat et fatigat. vt clamet cū **ps.** Afflictus sum et humiliatus sum nimis. **Per** **israel** vero vidētē signat vita contemplatiua quā in via dormiēs celestia contemplat. **Quid** nāqz est dormire in via ait **glo.** nisi in p̄sentis vite transitu a rerū temporalium amore labentium oculos mentis claudere. **Hos** oculos cōcupiscentie aperuit **diabolus** quos innocentia clausos tenuit. **Hec** **glo.** **Iste** somnus tū placet deo vt cū contestatiōe iuramenti phibeat tales excitari a somno tali et pausatione dei. **Lanti.** v. **Adiuro** vos filie hierlm̄ ne excitetis neqz euigilare etc. **Quod** exponēs **Origen.** dicit. **Cōiurationē** tuā audiui dñe. quā nisi fallor sponse tue actus et status curabar. **Stagnus** optimus. actus p̄cellentissimus tibi incubens sine medio. te videns in iubilo. in te quiescens sine tedio. de te hylares. ens sine modo. a te p̄manentia accipiens sine termino. **Hec ille.** **Quarto** videndū est quāter spūs humanus ambulans per itinera vite contemplatiue facie pulchrificat et visu clarificatur. **Richard.** l. b. de. xii. p̄f̄archis ca. i. dicit. **Duas** vt legimus vtiores **iacob** cognoscit. **Una** **lya.** altera **rachel** vocabat. **Lya** fuit secundior. **Rachel** fuit formosior. **Lya** fecunda sed lippa. **Rachel** sterilis sed formosa. singularis. **Per** **lya** signat vita actiua. per **rachel** vita cōtemplatiua. **Ad** **lya** p̄tinet flere. dolere. gemere et suspirare. et ideo recte talis vxor **lya.** hoc est. laboriosa vocat et minus videns. **Sed** ad **rachel** que interpretatur visum principium vel oculū p̄tinet meditari et cōtemplari. discernere et intelligere. **Secundum** tur. **Sed** quod dulcius quod ve iocundius potest esse quā oculū mentis ad summe cōtemplationē sapiētie erigere. **Ad** hāc itaqz cōtemplationē cū ratio dilatat merito **rachel** nomine honorat. **Hec ille.** **Et** hac autē cōtemplatione summe sapiētie facies mentis pulchrificat. **Exemplū** de **Moyse** **Exodi** xxxiiij. **Cuius** facies splendida fuit facta ex cōfortio sermonis dñi. vt iudei nō possent intendere in eam. **Similit** et hac contemplatiōe visus mentis clarificat. **Exemplū** de sc̄to **Benedicto** de quō narrat **beat. Grego.** lib. b. dicit. **Et** cū in oratione p̄stitit quedam

derat. sapientiaz filij inuestigat. spūssancti benignitate amat. Dum hec tria cōtempla- tur. tribus modis cōsolat. **Hec ille.** Nos au- tem tres modos cōsolādo potest experiri p̄ vero. q̄ in itinere cōtemplationis ambu- lano experit in memoria patrē amonentes z trahentē ad verbum suū iesum christum audiendū. Quia sicut dicit **Johis. vj.** Ne- mo venit ad me nisi pater me⁹ traxerit euz. p̄ internā inspirationē. **Item** consolatur q̄ experit in intelligētia filiū patris illuminā- tem. ad patrē suū cognoscendū. quia sic dicit **Matth. xj.** Nemo nouit patrē nisi fili- us. z cui voluerit filius reuelare. **Item** con- solatur q̄ experit voluntatē spiritūs sanctuz officentē. ad patrē z filium amplectenduz z tenenduz. quare in amore qui appropriat spiritū sancto pater z fili⁹ tenent z ample- xantur. **Quod ostēdit Augusti. vj. libro de trinita. ca. vj.** Spirit⁹ ambulās in itineri- bus vite actiue sepe ab huiusmōi consola- tionib⁹ impedit z amaritudinib⁹ repletur. **Unde Origenes super Lantica. v. cap. di- cit.** Qui terrenis inheret. inuenire non po- test nisi quod in terrenis latet. scilicet ama- ritudinem z dissipationē. **Sunt z alie mul- titudines cōtemplationis.**

Distinctio sexta.

Sexto videndū est quomō p̄ iter cō- templatiōis spirit⁹ noster ad intrin- secum secretū domini iesu ingredia- tur z ab exteriorib⁹ abscondat. q̄uis ex p̄- dicis gradib⁹ cōtemplatiōis satis patere possit qualis spirit⁹ human⁹ cōtemplando ingrediat in eternū maneriū iesu. **Lū Hu- go sup̄ primū angel. hierar. dicit.** q̄ quāto magis crescit a seipso ascensio. tanto magis crescit cognitio donec ocul⁹ intellectualis magis ac magis illuminet z cōfortetur. z af- fectus mētalī magis purificet z inflāme- tur. z tōt⁹ in deo quietet. et istum ascensum docent p̄dicti gradus cōtemplatiōis. pla- num est q̄ p̄ eos potest cognosci qualis spi- ritus cōtemplatiu⁹ in illud secretū intrin- secum dñi iesu ingrediat z abscondat. **Ta- men p̄pter ist⁹ maneriū utilitatē notanduz q̄ cū domin⁹ dicat Exodi. xxxij.** Nō vide- bit me bō z viuet. necesse est vt spirit⁹ cōtem- platiu⁹ mūdo pus moriat. z mūdus sibi moriat. ceterū interna ingrediat. z in eis abscondat. **Quid est autē spiritū p̄ cōtem-**

plationē illud intrinsecū secretū intrare ni- si ab om̄ib⁹ temporalib⁹ absolui z elongari. et in eterna extendi z in eis abscondi cōtinu- is p̄fectib⁹. donec tot⁹ homo exterior z inte- rior in deuz ordinet. put possibile est statui vie. **Unde Grego. lib. xiiij. moral. dicit sic.** Cōtemplatiōis penna nos subleuat. atq̄ a nobis ad illū erigimur intueduz raptim. z intentiōe cordis z dulcedine cōtemplatio- nis aliq̄ modo a nobis imus in ipm. et hoc ire est requiescere. dissimilit̄ tñ requiei diu- ne assimilamur. et imiramur requiem dei. **Nā sequit̄ ibidez.** Nāq̄ vt brī sim⁹ z eterni. eternū imitabimur in eternū. z magna nob̄ est etnitas imitatio etnitas. nec exortes su- mus ei⁹ quā imitari possum⁹. **Hec Greg.** **Oportet em̄ vey cōtemplatorē mori mūdo vt mūdus sibi moriat. vt i nullo cōtemplatio ei⁹ impediatur.** **Dicit em̄ Greg. li. xvij. mor. sic.** Quisq̄s sapiam q̄ de⁹ ē videt. huic vite fun- dit⁹ morit. ne iā amore ei⁹ teneat. **Talis fu- it ille ver⁹ cōtemplator Paul⁹ qm̄ dicit.** Vibi mūdus crucifix⁹ est. z ego mūdo. **Qd̄ Gre- go. exponēs li. v. mor. dicit sic.** Mūdus q̄ dem ei crucifixus fuerat. qz hunc cordi suo iā mortuū nō amabat. sed seipm̄ mūdo cru- cifixerat. qz talem se exhibere studuit. vt ab eo quasi mortuus cōcupisci nō posset. **Et seq̄tur.** Sancti igit̄ viri ab importunitate desideriorū temporalū. a tumultu inuiciliuz curarū. a clamore p̄strepentiū turbationū semetip̄os sacri verbi gladio mortificare nō desinunt. atq̄ int⁹ ante dei faciē in sinu- mentis abscondūt. **Unde recte p̄ Ps. dicit.** Abscondes eos in abscondito vultus tui a p̄turbatione hominū. **Quod q̄uis p̄fecte postmodū fiat etiā nūc ex magna parte agi- tur.** cū a temporalib⁹ tumultib⁹ z eoz delecta- tione in interiora rapiunt vt mens eoz dū in amore dei tota tendit. nulla mūdi p̄tur- batione lacere. **Hinc est q̄ Paulus cōtem- platione mortuos q̄si in sepulchro abscon- ditos discipulos viderat. quibus dicebat.** **Mortui em̄ estis. z vita v̄ra abscondita est cū christo in deo. Hec ille.**

Distinctio septima.

Septimo videndū est q̄liter spūs hu- man⁹ ad veniendū p̄ iter iocūde cō- templationis ad intrinsecū secretū dñi iesu ab eo inuitet. **Lant. v. dicite.** Sur- ge p̄pera amica mea. colūba mea. formosa mea z veni. **Lū inuitatiōis subiungit a-**

De septem itineribus eternitatis

lectiuū dicēs. **Veni.** qz iā est itinerādi ame/na iocunditas. qz flores apparuerūt in ter/ra nostra. Jam em̄ temp⁹ vernale aduenit ex p̄sentia diuini solis incarnati. **Uñ Ori/genes sup Lanti.** dicit sic. **Ipo** sole iusticie oriente hyems trāsijt. z ver fidei calore sp̄ritu sancti terrā soluit z flores virtutuz p/ducit. **Ergo** o amica mea ppter p̄templationis tue amozosuz affectū. vulnerasti cor meū. sponfa mea. penetrādo dulcissimā dulcedinē in vno oculoꝝ tuoz. **Lanti. iij.** sicut exponit **Vercellen.** i. intelligētia tua attra/cra z simplicata in p̄templatiōe pulchr̄ tudinis mee. **Surge** mētaliter p amozose p̄templatiōis fursum actionē. vt sic dicit glo/ssa sup illud **Matth. vj.** **Respicite** volatilia celi. **Sola** p̄templatiōe iā in celo degas q̄i auis celica nō terrena. **Colūba** mea ppter p̄templatiōis tue radiosum aspectū. qz ocu/ly tui columbarū. **Lanti. iij.** vbi dicit glo/ssa **Sensus** tui sp̄uales p̄templatiōe. sp̄ualit̄ rerū excellētia reuerēdi sunt z simplicati. ideo magis confortati. **Propera.** **Isaie. xl.** **Assumēt** pennas vt aquile. volabūt z non deficient. **Aquila** sic dicit **Hugo sup. xv.** an gel. hierar. auis est altifera. z cito volans. et signat agilitatē sp̄s zc. **Formosa** mea ppter p̄templatiōis tue speciosuz obiectum. **Ex** pulchritudine em̄ obiecti beatifici mētes p̄tēplatrices beatifican̄ z pulchrifican tur. **Uñ Diony.** in angel. hierar. dicit. **De** pulchros facit suos cōtēplatores z amato/res. **Iuxta** illud. **ij. ad Cor. iij. c.** **Flos** aurē reuelata facie gloriā dñi speculātes. in ean/dē imaginē trāfformādimur zc. **Tali** cōtēplatrici dicit **Lanti. ij.** **Ostende** mihi faciē tuam. **Facies** em̄ tua decora. nō decore coz/pozali sed decore vero z sp̄uali z interiori.

Veni ḡ de labore ad requiem. de dolore ad p̄solationē. de labore ad impassibilitatē **Veni** ad interiores theorias vnire. ne cōtemplatiōis tanq̄ ad interiora deserti. vbi iā apparēt flores. i. splendorē celest̄ sapiētie. qui ibi apparēt in p̄templatione clara. q̄ prius te latebāt in p̄ma desiderioꝝ extensio/one. **Job. xlij.** **Audiu** auris audiui te. nūc autē oculus me⁹ videt te. **Veni** apra sūt p̄tata. apparuerūt herbe florētes. **Prouer. vij.** **Varios** flores z odoriferos z sp̄uales i ecclesia pducētes. **Uñ Grego.** sup **Ezech.** parte. **j.** **Omel. xj.** exponēs illud **Sen. xxvij.** **Odor** filij mei sicut odor agri pleni dicit. **A-**

liter redolet flos vne. p quē signant p̄dicato/res doctrinis inebriatos. **Aliter** flos olei id est. misericordes. q̄ lucent z resonēt debiles. **Aliter** flos rose. i. martyres exēplis fragantes. **Aliter** flos lilij. i. virgines candidam famā spirātes. **Aliter** flos viole. i. hu/miles purpurā celestis vite seruātes. **Alie** spica. i. p̄fecti z maturi. opa bona fructificātes. dicit **Grego.** **Orige.** **Quis** iā nō surgat q̄s nō p̄peret. aut quis nō veniat. vbi torvelitatis insignia p̄currūt. **Per** illud iter flori/de p̄templationis fidelit̄ z amozose ambulare tribuat nobis qui est eternoꝝ via. veri/tas z vita. **Amen.**

Quartū iter eter/nitatis p quod sp̄s humanus venit ad intrinsecū secretū z et/num manerit iesu. est eternoꝝ caritativa affectio. **Ad** cui⁹ itineris maiorē cognitiōē septē sunt noranda. **Primo** q̄re iter caritative affectiōis iter p̄templatiōis imēdiatē sequat. **Secūdo** q̄d sit caritativa affectio. z quō sit iter ad eterna vt verius cognoscatur. **Tercio** q̄liter caritativa affectio a naturali affectiōe vel acq̄sita dilectiōe distinguat. **Quarto** quibz signis pieturis caritativa affectio q̄liter cūq̄ manifesta tur. **Quinto** q̄liter caritativa affectio a sanctis z doctoribz p grad⁹ diuidat. **Sexto** q̄liter sp̄s noster p iter caritative affectio/nis eternū manerit ingreditur. **Septimo** q̄liter sp̄s n̄ ad veniendū p iter caritative affectiōis ad eterna a dño inuitat.

Distincio prima.

Primo igit videndū est q̄liter iter caritative affectiōis iter p̄templatiōis imēdiatē sequat. **De** hoc nota qz qz affectio caritativa tanq̄ posterior p̄ficat p̄templationē. **Dicit** em̄ **Aug⁹. vij. lib.** de trini. c. penult. **Quāto** flagrant⁹ deum diligim⁹ tāto certius sereniusq̄ eū videm⁹ ideo caritativa affectio d̄z imēdiatē seq̄ cōtemplationē tāq̄ excellētiōz z p̄fectioz. z p̄ficiens intellectū p̄tēplatiūz. **Volūtas** em̄ tanq̄ posterior i ordie agit intellectu suuz p̄fectionē. **Cui⁹** signū est. qz volūtas impat intellectu q̄rere z inuenire noticiā q̄ est p̄fectio intellect⁹. z part⁹ mēs. sic oñdit **Aug⁹. li. de t. c. vij.** **Et** **Dug. sup. vij. agel. hier. dicit** sic. **Dilectō** supemiet scie. z maior e q̄ intelligētia. **P⁹** ei diligit d̄s q̄ intelligat. z dilectio

Intrat et appropinquat ubi scientia foris stat. Et istud dicit reddit rationem. dicitur sic. Nec mirum quod dilectio semper ample presumit et confidit. semper acutum habet penetrans omnia. et sequens impetu ardentis desiderij. nec dissimulare valet donec ad amatum perveniat. **Decille.** **Dis cordat Gilbertus porretanus sup Cantu sermo. xxxvii.** ubi dicit sic. **Scientia in flat. caritas pflat. caritas intimior est quam scientia. et ad secretiora pergit. Omnia enim interiora pflat spiritus amoris. quo et scrutatur profunda dei.** **Decille.** Nullus etiam bonus profectus noscitur quod non profectus amatur. sicut **Augustinus.** **lxxvii. questionum. q. xxxv. dicit. Unde Eccl. ii. dicit. Qui timetis deum diligite illum. et illuminabit corda vestra. Rationabiliter igitur caritativa affectio sequitur repletionem tantum profectus eius. Quis incognita amari omnino non possint secundum Augustinum.**

Distinctio secunda.

Secundo videndum est. quod sit caritativa affectio. ut ex hoc spiritus cognoscatur quod iter ipsa sit iter ad eterna. De quo primo sciendum est quod amor. dilectio et caritas in scriptura frequenter pro eodem accipiuntur. ut dicit **Dionysius. iiii. de divinis nominibus. ubi dicit. Communiter et uniformiter utendum est in divinis nominibus amoris nomine dilectionis siue etiam caritatis. Et Augustinus. vi. de trinitate. dicit. quod nihil aliud est caritas nisi amor boni. Est igitur sciendum sic dicit **Dionysius. iiii. de divinis nominibus. v. est amor increatus quod sua supersubstantiali et uniuersali appetibilitate ingignit amor creatum omnibus rebus. quod amor creatus est quedam inclinatio et coordinatio amantis ad bonum amatum. et ideo Dionysius. distinguit ibidem diversos amores secundum diversas inclinationes ad bonum appetibile. dicit. Quamquam amor non minime siue diuinum siue angelicum. siue intellectuale siue naturale. designamus nomine amoris quodam virtute unitiuam. ubi dicit commentator. Amor est conseruatio et vinculum quod omnium reum uniuersitas ineffabili amicitia insolubilique unione copulatur. Et commentator expedit et declarat istos amores ibidem. Ex quibus magis quod amor siue caritas sit apparebit.****

Amor naturalis vocatur inclinatio ad bonum. quod non presupponit cognitionem aliquam. quod inest omnibus rebus a creatore indita. quod inclinatur ad preseruacionem sui esse. quod est bonum eis. Unde **Job. xxxvii. frumentum desiderat nubes sed est naturale habet inclinationem ad bonum.**

Amor animalis vocatur inclinationem ad bonum. quod presupponit cognitionem sensitiuam. et huiusmodi est in his in quibus est sensibilis appetitus. ut in homine et in brutis. Amor intellectualis vocatur inclinationem ad bonum. quod presupponit cognitionem rationis. ut commentator ait. quod est in homine. et huiusmodi amor distinguitur. Quia quoniam est inclinatio ad bonum quod non presupponit nisi naturale cognitionem boni absolute. et a voluntate et deliberatiua respectu boni relati ad aliud ut ad finem. vel circumstantiam. vel ad aliquid aliud. tunc est amor electiuus. quod proprie dicitur dilectio. Si autem ille amor sit pro quo sit acceptus deo et dignus remunerari in eterna vita. amor caritatis est siue gratuitus. et huiusmodi amor necessarius est. ut sic intellectus pro fide quod est lumen supernaturalis eleuationis ad beatifici obiecti supernaturalis cognitionem. ita et affectus siue voluntas pro supernaturali habitum caritatis eleuat ad beatifici obiecti supernaturalis affectionem ut infra patebit. Amor autem angelicum vocatur inclinationem in bonum. quod presupponit altioris cognitionem quam sit cognitio humana. et ideo angelus fortiter inclinatur in bonum cognitum et profectus. Unde **Linconien. commentator sup. v. angel. hierar. dicit sic. Angeli ex rationis habundantia scientes id quod appetunt esse vere desiderabile et vehemensissime et intime et totis viribus desiderant ad amandum amore puro. et non in aliud tendere. illud intendunt ita fortiter et inauertibiliter quod illa intentio a nulla parte et potentia intercepti potest vel impediri. et sic amor intellectualium tendit in eis inuisum bonum quod est verum et summum bonum. Decille.**

Amor dei dicitur Dionysius. de divinis nominibus. iiii. ponit persistentem supersubstantialem in bono et bono ad existentiam emanantem. quod et rursus ad bonum reuertitur in quod dicitur amor monstrat. sic quodam eternum circulum bonis sui inestimabilitatem et principij carentiam. circumambulationem propter bonum ex bono et in bonum per quendam circulationem non errantem. et ipse amor in eodem et secundum idem procedens se in se manet. et ad se restituit. Decille. De isto amore dicit idem sic. **Audeo et pro vero dicere. quod ipse deus omnium tam pulchro et bono amore omnium per habundantiam habundantem et amativam bonitatis quasi extra seipsum fit. puidendo omnibus existentibus. et pro amore et bonitatem trahitur. et ex eo quod est super omnia ad id quod est in omnibus deducitur secundum virtutem supersubstantialis facientem extrasim. sed a se ingressibile. propter quod deum zelote vocat tanquam habundanter**

[Marginal notes in a smaller script, partially obscured and difficult to read.]

De septem itineribus eternitatis

amāte existētia. et excitāte mēte ad seruēs de
sideriū ip̄i. **U**n amabil' et diligibil' dī iōstū
est plenitudo bonitatis et pulchritudinis
cūctis apparentib' dī deus amor et dilectio
inquātū ip̄e est deus mouens et q̄si sursum
agens omnia ad se naturalit' appetēduz quē/
admodū adamas quiescēs facit ferrū mo
ueri. **Hec Dionys'.** Et his omib' p̄cludit
dicēs. **Q**n̄ ergo amorē nomīam' siue diui
nū siue angelicū. siue intellectuālē siue ani
malē siue naturalē. designam' noīe amoris
quādā virtutē vnitinā et cōcretiuā mouen
tem sup̄iora ad p̄uidentia inferior' et coor
dinatā ad cōtinuā et mutuā habitudinē in
ferior' ad cōuersionē ad sup̄iora. **Et** quib'
omib' apparere pōt q' amor est virt' vniti
ua amātis cū amato.

Distinctio tertia.

Affectio ne spūs humanus arripiat
iter naturalis affectiois. vel acq̄site
dilectionis p̄ itinere caritative affe
ctionis. expedit videre q̄liter affectio carita
tiua siue gratuita a naturali affectioe et acq̄
sita dilectioe vel amore differat vel distin
guat. **De** quo notādū est q' sic dī. **Hugo**
de scō victore in lib. q̄ incipit **Accipe frater**
carissime. **A**ffectus est spontanea quedā ac
dulcis ip̄ius animi ad aliqd̄ inclinatio. **Et**
q' sicut ip̄e dicit ibidē. **S**ecūm variā incli
nationē affectionū et motuū variant' nostri
amores. ideo vt de omib' affectioib' et mo
tibus quib' amor n̄ multipliciter variatur
quis illoz maxime sequēdus sit et q̄liter vt
cōpetent' fiat et respuēdus sit. vel etiā repri
mend' subtil' est inquirendū. **Per** hoc pa
tebit in q' amores isti cōueniūt et differunt.
Sunt aut' sicut oppositi idē q' n̄ amores et
affectioes quib' inclinamur ad aliquē vel
aliquid. **Pr**im' est affectus naturalis. de
quo dicit **Hugo** ibidē sic. **N**atural' affect'
est cuiuslibet ad carnē suā. **N**emo em̄ car
nem suā odio habuit. **I**te matr' ad filium.
nō em̄ pōt mater obliuisci infantē vteri sui.
Ite homis ad domesticū suū. **Q**ui em̄ cu
ram domesticoz non habet. fidē negauit. et
est deterior infideli. **N**unc sane affectuz sic
nō admittere impossibile est. ita nō seq̄ sū
me virtut' est. nisi rōne regulē. **S**emp em̄
iste affect' mollia suggerit. et suaue et iocun
dū. quod terrenū. qd̄ voluptuosuz. qd̄ deli
catū libenter amplectit'. **O**vero asperum.
qd̄ voluntati p̄trariū omī horrore refugit.

quo circa hū' affectiois executio amor p̄
uersus est. **H**ic amor a saluatore interdicit
cū dicit. **Q**ui amat animā suā p̄det eā. **P**ro
inde sc̄tus **Aug'** dicit. **S**i male amas tūc
odisti. si bene oder' tūc amasti. **S**equitur.
Qui em̄ amat fm̄ talē affectū vtiq' odit. q'
qui diligit iniquitatē odit anīam suā. q' ve
ro odit fm̄ illū affectū fm̄ rōnē diligit. **N**at
urale quidē est q' hō erga se et suos affectū
habet. sed amorē fm̄ affectū habere nō de
bet. **Hec ille.** **Q**uod ab isto affectu naturali af
fectio caritatiua differat. p̄t. q' ista cū ho
mine nascit'. illa vero a deo inducit'. vt dicit
idē **Hugo**. **S**cōs est affect' carnal' de q'
dicit idē sic. **C**arnalis affectus duplex est.
Plerūq' em̄ neq' virtus neq' viciū est. sed est
quedā exterior' homis habitudo. animuz
intuentis sibi inclinās facile. **Q**uipe cū ali
cui' forma est elegātor' et sermo suauior. ve
nustus aspect' et iā ignorātis qualis ip̄e sit
puocat et p̄stringit ip̄m affectū. **H**oc in p̄
ro moyses apparuit q' p̄pter elegāte formaz
trib' mensib' cōtra p̄ceptuz pharaonis ab
scondebat. et a filia ip̄ius pharaonis in fili
um fuit adoprat'. **P**orro et q' ad notā vo
luptatē in qualibet specie suauitatis male
blanda cōpungit. mortū carnalis affectus
nemo sanī capitis dubitabit. **H**ic carnalis
affectus fuit **Dauid** ad specē **Bersabee**. **S**y
uenit incautū. p̄uentum dissoluit. dissolu
tum obruit. **H**ic affectus sapientiā salomo
nis absorbit et carnali libidine dissoluit.
in spiritualis fornicatiois baratrū et nephan
dissimā ydolorū culturaz deiecit. **Hec ille.**
Talis affect' nō meretur habere nomen a
moris veri. sed vt dicit **Dionys'**. v. de angel.
hierar. et ij. de diuinis nomi. est longinquū
ydolum veri amoris et plen' anxietate. **A**ffe
ctio autē caritatiua plena est iocunditate.
Unde **Richar.** de trinī. **S**icut caritate ni
hil est mel'. ita et nihil est iocūdius. **T**er
cius affect' est officialis. de quo **Hugo** ibi
dem sic dicit. **O**fficialē affectū dicimus qui
meritorū vel obsequioz exhibitoruz quo
rundā animos inclināt. qui q̄uis sit peri
culosus. tamē admittēdus est. ne sis ignar'
vel ingratus ab officio. **E**uendus est ne
tam homini impariat' q̄s viciū. **Q**uid ma
gis cauēdū est q̄s ne obsequijs vel mūerito
illect' aut foueas vicia aut viciosa. **P**ro
inde i mūerib' vel obsequijs suscipiēdis mā
bnda ē discretio. **E**t attēdēdū est ad p̄loze

dignitate vt si forte tati meriti sit vt affectu
 officialis trāseat in rōnalē. vt quē cepimus
 diligere qz nobis gratus. diligē incipiat qz
 vturibz adoznat. z retributio fm rōnē nō
 fm affectū impendat. sed z desideriu quo
 amari pntia desiderat. vel actū qz ipa pntia
 cōparat rōnē sequat nō affectū. **Iste qz af-**
fectus qz hoiez sine alterius cause respectu
sponte cōplectit p oia temperet. Ab isto af-
fectu multū differt affectio caritativa. quia
ista qrit qz sua sunt. p caritatē autē singla sūt
oim. z oia singuloz. qz nō qrit qz sua sūt. ait
Grego. xxvii. li. mox. Quarto est affectus
rōnalis. de qz Dugo ibidē sic di. Rōnal' af-
fectus h est qz ex p' consideratione aliene vtutis
oborit. vtz cū ocul nris cuiuslibz vtus vel
scitias explorata vl fama diuulgata mētez
nostrā dulcedinis suauitate pfundit. Sed qz
tur. Dicē affectus qz nos audita triumphali
martyr passioe. suauissima cōpungit deno-
tione ac memorabiles actus pcedentiū qsi
sub oculis delectabili meditatioe depingit
z ad primi dilectionē p'ceptatis ei' virtuti-
bus accedit. ppter qd pstat hūc affectuz esse
pfectioe. Etenim nō modicū vtutis indicium
est ipe amor vtutis ex qz ad actū vtutis exi-
tabitur. Nec ille. Ab isto affectu differt affe-
ctio caritativa. qz ista rōne mediāte ab ex-
plis exterioribz orit z excitat. Affectio vero
caritativa a spūscō ad amādū etiā p'ctōres
inflāmat. z bonoz exēplis multo dulci' af-
ficit. vt p'z p aplm vl p alios scōs. Quin-
tus ē affectus spūalis. sic dicit. qz vel a spū i-
mittit vel a spū orit. vel a spū inspirat. Et h
affectus est triplex. qz qnqz imittit a spū mali-
gno. qnqz orit a spū hūano. z qnqz inspirat
a spū diuino z scō. A spū maligno affectus im-
mittit vt dicit Dugo ibidē qn. inclināt ali-
quē ad vicia. Illo affectu maligno fil' da-
uid iprobe in soroz exarsit amplexus. Istū
qz affectū misit in cor iude vt dñm traderet
Illo affectu inclināt ad queqz turpia. Un-
qzba. Spūis in qz fornicatiois decepit eos
Quatez affectio caritativa differt ab illo
planū est. qz ab illo h'riat. a spū autē hūano
tā ex innata ingenuitate qz ex studiofa z ex-
ercitata ex qzitione oriunt qnqz affectus amo-
rosi ad summū bonū diligendū. qd ē sūme
appetibile. z sūt simillimi affectū caritatiue
sive gratuite. Nā si accipiat grad' maxim'
caritat. qz (testate veritate in euāgelio) ē vt
aniam suā ponat qz p amicus suis. similes

gradū expuris naturalibz inueniunt mul-
 ti ascendisse. Un' Aug' .li. s. de ci. dei. c. xvij
 narrat qz multi vtilitatē reipublice p'prie vi-
 te p'ponebāt. Et exēplificat de h. xvij. li. ca.
 xvij. Et Tull' lib. i. de officijs dicit qz duo
 erāt p'cepta platonis volētibz reipublice p-
 desse. Primum vt vtilitatē ciuū sic tueant vt
 qz agāt ad eā referāt. obliu comodoruz
 suoz. Scdm p'ceptū fuit vt totū corp' rei-
 publice curēt pncipalit. nedū aliquā partē
 tueant reliqs deserāt. A spū autē diuino affe-
 ctus caritatis infundit. vt patebit. qz licet in
 multis differat a p'dict. in multis tñ uenit
 cū eis. ppter qd difficile ē distinguere inter
 istas affectioes. s. caritativā. naturalē z acq-
 sitā. ppter similitudinē actū suoz. Et tñ isti
 habit' differūt. qd certū est pmo qntuz ad
 originē. qz caritas gēuita a solo deo supna-
 ruralit' infundit. Un' ad Ro. v. Caritas dī
 diffusa ē in cordibz nris p inhabitatēz spū
 scōm. Illa autē. s. natural' p naturā cū hoie
 nascit. z altera p exercitiū acqrit. Scdo
 differūt qntū ad substantialitatē. qz caritas
 gratuita ē viuificatiua. purior et feruētior.
 qz nunqz est sine spūscō qz dat in ea. neutra
 autē aliaz viuificat. Tercio differūt qntū
 ad formalitatē. qz caritas gēuita alias vtu-
 tes vl habit' informat z pficit. vt dicē Amb.
 Utriqz aut illoz manēt informes z ipfecti
 sine ista. Quarto differūt qntū ad finis
 capacitatez. qz caritas gēuita spū hūanū a
 culpa educat. in grām pducit. z deo vnit. et
 gaudio p'heni z iubilatiōe psumat z per-
 ficat. Unde Raban' in quodā sermone di-
 cit sic. Caritas siue amor diuinus est ignis
 in meditatione. mentē purificās a sordibz
 viciōz. Lux est in orōne. mentē irradians
 claritate virtutū. Vel est in grātū actione.
 mentē dulcorās dulcedine diuinorū bene-
 ficiorum. Unū est in cōtemplatione. men-
 tem inebriās iocunda delectatione. Sol
 est in eterna beatitudine. mentē clarificans
 serenissimo lumine z suauissimo calore et-
 hilarans ineffabili gaudio. in p'heni iubi-
 latione. Dec ille. Nullū istoz potest perfici
 cere sine charitate. nec naturalis amor nec
 acquisita dilectio. Bern. sup Lanti. sermo.
 l. sic distinguit dicēs. Est affectio quā caro
 siue natura gignit. Est affectio quā caro re-
 git. Est affectio quā sapia cōdit. Dec vltia
 p'mā illuminat. scdm remunerat. p'ma qdez
 est dulc. sed turpis. scdm ē sicca. s. foris. ter-

De septem itineribus eternitatis

cia suavis et pinguis, quae gustat quam suavis est dominus. **Hec ille.** Certa tamen differentia in his non potest haberi. **Distinctio quarta.**

Articulus primus.

Quarto igitur videndum est quibus signis vel pietatis caritativa affectio ut a deo inspirata est qualitercunque cognoscatur. Circa quod sciendum quod quibus magis in sententia h. iij. notificare nitatur habitum caritatis dei. Caritas est virtus gratuita voluntate in esse secundo perficiens, in ordine ad actum diligendum, prompte et facilius propter se et super omnia summum bonum. Et licet habitus notificent per eorum actum, tamen ut supra patuit, quod actus caritatis et actus amoris naturalis et acquisitae dilectionis sunt similes, ideo non possumus certitudinaliter scire verum habeamus habitum caritative affectionis quod non absque rationabili causa a deo ordinatum est, et ideo oportet nos esse contentos aliquibus signis et coniecturis quibus aliquantulum perfidimus nos habere caritatem gratiam. Et quod ista signa et coniectura oriuntur ex actibus caritatis quorum aliqui ex ipsa caritate oriuntur, alii ex ipsa imperantur, et horum alii sunt caritatis incipientium, et alii sunt caritatis perficientium, et alii caritatis perfectorum, propter quod sancti et doctores aliquid dicunt aliquid signa esse caritatis iam roborate, et aliqua esse caritatis signa iam perfecte. Et signa caritatis iam genite siue infuse, sic dicit Bernardus in sermone de oibus scriptis, sunt quattuor quae ibi numerat dei, sic. Primum signum caritatis genite siue infuse est dolor de culpa praeterita. Ratio huius est, Caritas et culpa mortali opponuntur, et ideo simul stare non possunt in eadem voluntate, ideo quoniam caritas est in voluntate expellit culpam per dolorem praeteritis. Unde Augustinus in omel. viij. super Iohannem dicit sic, Radix omnium bonorum est caritas, et radix omnium malorum est cupiditas, et simul ambe non possunt esse, quod nisi una radice euulsa fuerit, alia plantari non potest. Ergo dolor praeteritis signum est habere caritatis, cum utraque simul in voluntate esse non possit. Secundum signum caritatis genite secundum Bernardum ibidem est summum propositum cavendi futura peccata cum effectu. Cuius ratio est, quod habere propositum cavendi omnia peccata mortalia cum effectu nec per amorem naturalem nec per acquisitam dilectionem potest diu quod habere sine gratia siue caritate adiuvari. Unde Augustinus li. j. retrac. c. viij. dicit quod voluntas ipsa nisi gratia dei liberetur a servitute quae facta est sua peccati et per gratiam adiuventur recte pieque vivit a mortalibus non potest, licet enim propter libertatem possit

vitare quodlibet peccatum mortale signatum, non est propter infirmitatem potest diu omnia in communi vitare quoniam in aliquo incidat, ergo diu esse sine mortali peccato signum est caritatis iam habite. Sine mortali, id est sine conscientia mortali. Tercium signum est caritatis genite, secundum Bernardum ibidem est delectatio in auditu divini sermonis. Ratio huius est, quod amatores delectantur in sermonibus mutuis, siue sint sermones inspirati siue scripti siue exteri, et auditi, et ex illis capiunt experimentum mutuo affectuum quod caritas silentio tegere non potest. Nos enim amantissimi est (ait Crisostomus) ut amorem suum silentio tegere non queat. Unde et Hilbertus per super Lamentationes, xv. Iam caritas in inspiratione, id est interna locutione non est contenta, sed sacri sermonis institutiones velut clipeos undique memoriter apprehendit, sed nec his contenta quasi vociferando clamat, Punciate dilecto quod amorem languis, ubi dicitur glo. Illis volentibus docere, ista flagrans amore potest alloqui. Et his apparet quod delectatio in auditu verbi dei est signum caritatis genite. Quartum signum caritatis genite est promptitudo boni operis. Ratio huius signi est quod caritas maxime est operativa, quod ipsa est amor finis, et ideo impat omni actum ordinatum vel ordinabilem in hunc finem. Unde Gregorius in omel. super Iohannem, Si quis diligit me dicit, Nullus amor est ociosus, operatur enim magis se, si autem operari renuerit amor non est. Et ibidem per bario dilectionis est exhibitio operis. Et Bernardus super Lamentationes, Da gna res est amor, et si ad suum recurrit principium si suo originem reducat, si refusus suo fonte super ex eo sumat verum iugiter fluat, igitur operatio bonorum operum signum est caritatis habite. Quintum signum caritatis iam genite ponit Ambrosius in li. d. similitudinibus ubi dicit, Quoniam aliquis de defectu aliquid tristatur spirituali, et de defectu aliorum spirituali letatur, signum est caritatis. Et Augustinus in una epistola ad hypomneses dicit, Qui non dolet de malo proximi non est in eo caritas christi. Ratio huius signi est, quod cum secundum Dionysium caritatis ardor sit huiusmodi unitiva, ideo nititur omnia liqescere et in unum confluere, ut in ipsa unitate. Unde Bernardus super Ezechiel, dicit sic, Ecce quod est caritas quod diversitates mentium accedit, cremat, conflat, et quasi in unam speciem auri reformatur. Sed huiusmodi conflatione unitiva defectus spiritualium impeditur perfectus perficit, ideo caritas facit de uno tristari et de altero letari. Unde apostolus i ad Corinthios, xij. dicit, quod caritas non gaudet iniquitati, sed magis gaudet vitari, igitur tristari de defectu spiritualium et gaudere de eorum perfectione signum est caritatis.

Articulus secundus.

Secundo quidam tradunt alia signa caritatis iam roborate siue proficient. Et licet multa sint signa istius caritatis. tamen magis sufficiat magis utiliora. Primum igitur signum iam roborate et proficientis caritatis est frequens et iusta conscientie examinatio. non solum de peccatis mortalibus sed etiam de venialibus. Ratione habetur signum est quod sic caritas opponitur peccato mortali. ita seruos caritatis opponitur veniali. ut ipsum expellat ab anima. ne spiritus sanctus displiceat. quod omnes officinas meritis visitat et mundat. Unde Gregorius in libro moralium et beatus in sermone de penitentibus. Spiritus sanctus profecto monet. mouet et docet. monet memoriam. mouet uoluntatem. et docet rationem. nec minima peccata paleas in terra cordis quod possidet habitaculum patris residere. sed statim igne subtilissime circumspicitur et erurit. Hec ille. De quo igne Ambrosius super illud Lucae. Veni igne mittere. Dicit ignem. quod aurea uasa dicit domum meliorat. fenestram uero presumit et stipulam. Cum igitur frequens examinatio conscientie sit a spiritu sancto pro favore caritatis. planum est quod ipsa est signum roborate caritatis. quod operatur multitudinem peccatorum.

Secundum signum proficientis caritatis ingenite est concupiscentie diminutio. Ratione habetur signum est. quod quanto caritas diligens deum magis augmentatur. tanto magis habet concupiscentiam terrenam elongat. ex quo ipsa concupiscentia intantum diminuitur. Unde Augustinus in enchiridionem dicit quod minuitur concupiscentia crescete caritate donec ueniat ad magnitudinem quam maior esse non possit. Ubi autem non est caritas ibi regnat cupiditas. regnat autem cupiditas quam desiderium ueri et boni expellit et saporem. Quia licet autem sapor mali siue concupiscentia in homine oriatur. et quod licet pro saporosam sapientiam expellat. Requiritur infra iterum. vii. di. iiii. Tertium signum charitatis proficientis est sensuum interiorum siue spiritualium uitalis exercitatio. Ratio istius signi est. quod sic exercitatio sensuum corporaliu signum est corporalis uite. ita exercitatio sensuum spiritualiu signum est spiritualis uite. Sunt namque quatuor sensus interiores in mente. sic sunt quatuor sensus exteriores in corpore. sic dicitur in libro de spiritu et anima. et Gregorius in libro moralium dicit. Habitare in corpore animam per beatas uirtutes sensus. ita habitare in anima spiritu per beatas uirtutes spirituales. Illud ex visus auditu dinoscitur. istud ex caritate et alijs uirtutibus probatur. igitur ex caritate siue dilectione que est uita anime secundum Hugonem de arra anime sensus interiores uiuificantur et exercitantur. id est profectus interioris siue spiritualis exercitatio.

exercitatio signum est augmentate dilectionis que omnia exercet in fine. id est ordinat. De hac exercitatio sensuum requiritur super di. iiii. Quartum signum caritatis est studiosa mandatorum dei observatio. Ratione habetur signum est. Quia observatio mandatorum uera sine caritate fieri non potest. Unde dominus dicit sic. Qui diligit me seruum meum seruabit. et pater meus diliget eum. et ad eum ueniam et mansionem apud eum faciet. Quod exponens Gregorius in omelia dicit sic. In quibusdam corda uenit et mansionem non facit. quod tempore temporationis ab eo recedunt. In quibusdam corda uenit et mansionem facit. quia sic amor siue caritas deicitur eos penetrat ut ab amore tempore temporationis non recedat. Qualiter autem caritate non proficeret que fonte dilectionis in se habet et iam aliqualem gustaret. Unde Augustinus dicit. Si tu qui ueram requiris que post hanc uitam permittis queris etiam hanc inter amarissimas uite habet molestias suauem iocundamque gustabis si eam que permittis precepta seruando dilexeris. Et sic patet quartum signum caritatis proficientis. Quintum signum caritatis proficientis est diuinarum ueritatum manifestatio. Ratione habetur signum est. quia amor est siue generalis communicationis. et ideo amicus reuelat et communicat amico suo secreta sua que si non credens ea ponere extra se. sed in eo que est sicut ipse. Amicus enim meus est quasi alter ego. ait quidam. Unde Richardus libro iiii. de contemplatione. ca. xvi. dicit sic. Si uis noscere que subtilitas diuinarum reuelationum sit manifestum diuine dilectionis indicium. audi. iam non dicam uos seruos inquit dominus. sed amicos. quia omnia nota feci uobis que audiui a patre. quia ex magnitudine diuine dilectionis pendet modus diuine reuelationis. Et idem dicit sic. Tertium igitur signum tibi sit quod dilectum tuum minus diligis. et ab illo minus diligeris si ad theoreticos excessus non dum uocantem sequi merueris. Et quod patet quod crescente reuelatione crescit et dilectio. Et signum quintum caritatis proficientis patet sic.

Articulus tertius.

Tercio quidam tradunt quedam signa charitatis iam profecte. prout potest profici in uia. Quia sicut dicitur Proverbia. iiii. Iustorum semita quasi lux splendens procedit et crescit usque ad perfectam diem scilicet profecte charitatis. Et ideo sciendum est quod in uia toribus duplex est profectio caritatis. Una est necessitatis et sufficientie. Alia est priuilegiata scilicet et excellentie. Has profectioes tangit per li. iiii. de uita precepta. ubi dicit sic. In hac uita profectio.

De septem itineribus eternitatis

funt illi q̄ pfecte diligūt. q̄ volendo qd̄ vult deo nullis pctis quibz offendit deo acquirunt. et semp ad frutes hñdas se extendūt. Perfectionē necessitatē tāgit cū dicit. Qui volendo qd̄ vult deo. et hanc hz q̄cunqz manet in charitate. et ad hanc pfectionē inuitat dñs **Deut. xxi. di.** Perfectus eris et absqz macula corā dño deo tuo Absqz macula criminali. s. ait glo. Perfectionē aut̄ excellētē tāgit **Prosper cū dicit.** Semp ad frutes habendas se extendūt. **Un̄ bñ in epla quadā dicit sic.** Indefessus p̄ficiēdi studiū et iugis conatus ad p̄fectōem. reputat̄ p̄fectio. **Sz** qz apls ad **Rom. vii. dicit.** Velle mihi adiacet. p̄ficere aut̄ nō inuenio. iō plena caritas q̄lis erit in patria nullo mō in via hñi pōt. Propter qd̄ signa talis p̄fecte caritatē hñ nō querunt. sed signa p̄fecte caritatē put in via haberi pōt q̄runt. Est igit̄ notādū qd̄ signa caritatis p̄fecte dupliciter cōsiderari p̄nt. q̄a quedā habent̄ ex actibz exterioribz. et q̄dam q̄si ex actibz interioribz. et licet de vtriqz multa assignari p̄nt. tñ d̄ vtriqz q̄ncqz ad p̄sens sufficiat. **Primū igit̄ signū extrinsecū caritatis p̄fecte est si q̄s p̄ salute primū mori parat̄ est.** Ratio istius signi est qz sic dicit **Aug. lib. de gra. et libe. ar.** Parua caritas non sufficit ad implēda magna mādara. vt sunt mori p̄ christo vel p̄ fratribz. et cetera hñōi. sed requirit̄ ad hoc caritas magna. i. perfecta **Un̄ sup̄ eplam Joh. dicit Aug.** Perfecta caritas hec est. vt q̄s p̄ fratribz sit mori parat̄. sicut et **Orige.** etiā exponit illud **Lant. vii.** Ascendā ad palmā dicit. Volūtas patiendi p̄bavit qz veracit̄ amavit. et tāto erat amor altior quāto patiēdi p̄ ecclia volūtas erat paratioz. **Decille.** Et dñs **Johis. xv.** Maiore hac dilectionē rē. Signū igit̄ p̄fecte caritatis est si aliq̄s parat̄ est mori p̄ salute primū. **Secūm signū extrinsecū p̄fecte caritatis est si inimicos diligit. et eis p̄pter deū bene facit.** Rō huius signi est. Quia sicut dicit **Hugo de arra. sic.** Amor transformat̄ amantē in similitudinē amati in q̄ntū p̄r. nō solū q̄ntū ad substantiā sed etiā q̄ntū ad opatiōes arduas et difficiles. **Cū igit̄ deo amatur. q̄ diligit inimicos et bñ facit eis vt ipse ostendit **Matth. v. di.** Diligite inimicos vestros. et bñ facite eis. vt sitis p̄fecti sic et pater v̄ p̄fectus est. et hñ nō possit fieri p̄ quālibz dilectionē sed p̄ p̄fectā. qz dicit **Aug. in enchirid. q̄ talis dilectio p̄fectoz est. et Orige. su****

per **Lanti. dicit.** In exhibitōe pietatis p̄batur magnitudo amoris. iō illud verū est si gnū. diligere inimicos p̄pter deū dilectum. **Tercū signū caritatis p̄fecte extrinsecū est. si oia aduersantia gaudent suscipere et patiēter finit.** Rō huius signi est. Quia caritas p̄fecta mentē ab amore huius vite q̄si toraliter auerit. et occidendo q̄si insensibilez reddidit. qz penas tpales et mortem p̄remere facit. **Un̄ Grego. omel. i. dicit sic.** Fortis est vt mors dilectio. qz sic mors corp̄ interimit. sic caritas vite eterne ab amore tpaliū mentē auerit et occidit. Nā mentē quā p̄fecte caritas absorberit ad terrena foris desideria velut insensibile reddidit. neqz scētus quilibet mori p̄ dño potuisset in corpore. nisi p̄us a terrenis desideriis in mente mortuus fuisset. **Decille.** Caritas em̄ omnia sustinet. ait apls. i. ad **Cor. xii.** **Un̄ apli ibant gaudentes ap̄spectu celū rē.** Et q̄ p̄z p̄z istius signi. **Quartū signū p̄fecte caritatis extrinsecū est. si om̄ibz renūciare parat̄ sit. et sequi xpm.** Rō huius signi est. quia p̄fecta caritas oia renūciat q̄ est officii impedimēt. **Un̄ apls oia arbitrat̄ est vt stercus vt dilectū lucrificeret.** Sed tpaliū occupatiōe maxie impedit officii caritatis. **Dicit em̄ Aug. lxxviii. q. xxviii.** qz caritatis venenū est spes adipiscendoz tpaliū. et nutrimentū caritatis est imminutio cupiditatis. p̄fectio vero caritatis est vbi nulla est cupiditas. **De h̄ dicit **Bre. viii. li. mor. c. ix.** Sūt nōnulli iustoz q̄ ad cōspiciendū culmē p̄fectōis dñi ad altiora inuerti appetūt. exteriō cūcta derelinquūt. q̄ rebo habitis se nō dāt. glia bonoz se expoliāt. q̄ desiderioz internoz assiduitate se affligūt. de exterioribz hñe p̄solationē nolunt. quibz paulus dicit. Hortui estis et vita v̄a abscondita ē i dō. **Decille.** Et sic p̄z qz renūciare oia et seq̄ xpm. et voluntate faciēdo signū est p̄fecte caritatis. **Un̄ Jo. p. ca. c. ii. dicit.** Qui p̄uat verbū dei vere in eo caritas dei p̄fecta est. **Quintū signū p̄fecte caritatis extrinsecū est. si nihil aliud q̄ solū deū timuerit.** Rō huius signi est. qz sic dicit **Jo. i. epla. c. liii.** Perfecta caritas foras mittit timorē. **Qd̄ exponēs **Bilberus** porreca. f. xviii. dicit sic.** Caritas primū caret timore. sed caritas xpi caret timore. **Dec em̄ nihil penale h̄z. timor aut̄ penaz h̄z. q̄ in xpi caritate nō erit timor nisi filialis.** **Quid em̄ timebit caritas veteres offensas. qz multitudinē pctoz opit caritas****

Quid infirmitatem, prope scientie timebit ne
decidat. qz fortis vt mors dilectio. Quid tē
porales p ppo timebit molestias finibiles.
cū nec quidē si eterne fuerint defatigari aut
nec euancere poterit dilectio summata. i.
pfecta. Rō iō amat charitas vt peat s3 magis
vult for3 in eternū pite penaliē q3 puari vsu
amoris iernalit. **Decille.** Ex his patere pte
q timorē expellit charitas pfecta. Quidam
enā ponūt signū istī amoris corporalis vt fa/
ci pallore. corporis languorē. actiōis torpo/
rem. z cetera hmoi. Sed illa sunt signa tam
amor3 carnalis q3 spūalis. vt cōit p3.

Articulus quare

Ultimo videndū est de signis intrin/
secis charitat3 pfecte. Sūt enā qdaz
actiōes charitat3 pfecte q3 in3 manē
tes a charitate elicite vt impare. z tāto sunt
veriora q3to interiora. Q3to enā charitas p/
fectior. tāto acutior. z ad intima ptingēs. vt
patet p **Dugo. sup. vij. angel. hierarch. ideo**
intimiores z pfectiores elicic act3. Primū
igit signū intrinsecū charitat3 pfecte sunt p/
funda z itima suspiria mētis. Rō hui3 signū
pōt esse talis. qz qm memoria rei amate inti/
ma mētis tāgit. statim suspiria amozosa q3si
quodā nūcios amoz3 expellit. donec eā pre/
senta dilecti vlsitet z visu reficiat. **Uñ Bre/
gor3. y. lib. moral. adducēs illud Job. An/
teq3 comedo suspiro dic. Dēs ad inspira/
tione fulgor3 intimi suspirijs vegetata sua**
lescit. qz cū amor vitatis afficit z refectio cō/
templatiōis pascit. Tepid3 aut amoz3 non
facere p3. s3 amoz3 pfect3. Patz q3 q3 intima su/
spira sunt signū charitat3 pfecte. vt idem et
Rich. dicit. Secūdū signū charitat3 pfe/
cte sunt alta desideria. Rō istī signū est. quia
Dug. lib. xij. p3feli. dicit sic. Omnia pōderib3
suis agunt. z loca sua perūt. grauiā deorsuz
vt lapis. sursum leuā vt ignis. **Dec extra lo**
ca sua exeūt q3si in q3era. s3 qd est pond3 i cor/
poralib3. est amor i spūalib3. **Uñ dicit idem**
Amor mē pond3 meū. eo feror q3cūq3 feror.
dono tuo accēdimur z sursum ferimur. **Er**
go q3nto amor mag3 accēdit. tāto desideria
amozosa pfect3 sursum ferunt. nec dēscunt
donec ad locū suū. s. ad amatū deū pueniāt.
Uñ sequit. Inardescim3 z m3 z ascēdimus
ascēsiōes i corde ad pacē in hierl'm. Simi
le dicit **lincoñ. sup. iij. angel. hierarch. Et gre**
gor3. lib. vij. moral. dicit sic. Sancti viri euz
desideriū eternitat3 anhelāt. in tāta altitudi

ne vite se subleuāt vt audire iā q3 mūdi sunt
graue sibi ac depmēs pond3 credāt. Valde
enā intollerabile estimāt q3cqd id non sonat
qd in3 amat. **Sequit infra. Et multiplica**
ta charitate maiorib3 desiderijs estuāt. z iaz
puenire ad vitā spūs etiā p cruciat3 corpor3
anhelāt. **Er q3 p3 q3 alta desideria q3 in sum/
mū desiderabile tendūt. signa pfecte chari/
tat3 sunt. Idē dicit Rich. in tractatu de chari/
tate. Tertiū signū z intrinsecū pfecte cha/
ritat3 sunt cogitatiōes lāguide. Rō istius si/
gnū est ista. Fulgēt3 in qdā sermone dicit sic.**
Recesse est vt q3 pcessit dilectiōis thesaurus
id est. amatū. illic sequat3 cogitatiōis affect3. i.
desideriū amozosum. **Jō vitas ait. Ubi enā**
thesaur3 tu3 est. ibi z cor tuū erit. **Sequitur**
Uñ g3 celestia thesaurisem3. celestia diligam3
Uñ g3 nosse vbi thesaurisat. attrēde qd amat
attrēde z qd cogitas. z ita fiet vt thesaur3 tu/
um ex tuo amore recognoscas. z amore tuū
iudicio tue cogitatiōis intelligas. **Decille.**
Si g3 cogitatiōis affect3 est vbi est thesaur3
amozis. i. amatū. planū est q3 cogitatio fasti/
dit omē aliud ab amato. **Uñ glosa sup illd**
Cañ. q. Adiuo vos si. hieru. vt annūciatis
dilecto. qz amore lāgueo. dicit sic. **Pre magni**
tud. ne amoz3 oīa tpalia sunt mihi fastidiu3
vñ languo. **Lāguor aut iste causat3 ex amo/
re pfecto. Uñ Duge. ibidē distiguit int3 amo/
rē simplicē z ardore z languorē. dicit. Amāt**
in q3 incipientes. ardet. pfiētēs. languēt pfe/
cti. g3 cogitatiōes lāguide sūt signū amoz3 p/
fecti. **Sile ondit Rich. infra. Quartū si/
gnū intrinsecū amoz3 pfecti sunt expectatio**
nes rediōse. Rō hui3 signū ē. qz sicut dicit **lin/
conieñ. sup. vij. angel. hierar. Amore tendē**
te in rē amatā nihil veloci3. nihil acutius. ni/
hil subtil3 aut penetrabil3. qz sua nafa nō
dēscit donec subaliter torā penetrauerit. p/
funditarē. z p3āficat3 amabilis totalitatem
q3ntū pōt. **Er idē qm cursus istī amoz3 ipen/
dit vel retardat3 q3lirerūq3 tota mēs turba**
tur z expectatiōe artediāt. **Q. sic dicit Rich.**
lib. iij. de prem. c. xxi. **Amāt omis mora ni/
mis lōga videt. expectatio onerosa. clamat**
cū sancto **Job. Teder aiam meā vite mee.**
Qd exponēs Grego. ix. moral. dicit sic. Pūs
vita vilescere. i. tedere icipit dū diuin3 amor
dulcescere cepit. i. pfiēt. **Uñ amās pfecte cū**
tedio qdā fastidit omē qd cursum amoz3 im/
pedit. **Jō Gilbert3 porreran3 f. xj. dicit sic.**
Sicut amor terrenaz occupatiōnū ipatiēs

De septem itineribus eternitatis

est. suis satis habet inferuire negocijs. ocio gaudet. quiete fouet. ad internā dilectiōem libera tpa habere volēs. Sequit̄. **Q**uā dū rū est amāti animū dimidiare cū xp̄o r mūdo. Et q̄ dūz est in dilectiōis iura pegras admittere curas. r celeste secretū secularibz infestari turbis. Sequit̄. Amoz nihil magis vult q̄ amare. **Hec ille.** Et sic patet q̄ r tum signū charitat̄ pfecte Quintū signū intrinsecū pfecte charitatis sunt affectiōes extaticę. Extasis aut̄ est excessus mentis ait **Papias.** Rō hui⁹ signi est. qz sicut dicit **Dionysius.** iij. de diuis no. Amoz in deū tendēs est faciēs extasim spūs. Et reddit rōem ibi dez dices. Quia amoz nō pmittit amatores esse suūpsoz p mēt̄ sobrietatē. s; eoz q̄ amātur p mēt̄ excessum. sed illi q̄ sui non sunt alioz extra se sunt. Quia sicut dicit **Seneca.** libro de pcep. r dispen. paz añ finē. Nō est p̄sentior n̄ sp̄it̄ vbi aīat q̄ vbi amat. Nō tamē intelligēdū est quantū ad conatū affectiōnis. Hūc aut̄ excessum nō potest facere nisi charitas pfecta q̄ p fortē inclinationem causat tendētiā vehemētē i rem amatā. Nō ostēdit **Dionysius.** ibidē p exemplū dicens sic. **U**n̄ beat⁹ **Paul⁹** in amore dei magnifice excellēs dicit **Gal. ij.** **V**iuo ego. iā nō ego. v̄nit aut̄ in me xp̄s. Sequit̄. **H**oc aut̄ dicit v̄rus amator. r extasim passus viuēs deo r n̄ sibi. **Hec exponēs vercellē.** in plo. sup **Lātic.** dicit sic. **V**iuo ego vita naturali. iam nō ego p imitationē excessiua ad eternitatis immensitatē q̄si absorpta r suo officio suspēsa dirigoz moueo r doceo r rego r vita super/substāciali cui vnioz. qua repleo r viuūt autē in me christ⁹. id est. sic anima sobria me regit naturaliter r disponit ad omnē actū interiorem. sic vir⁹ xp̄i cui vnioz gratuite me viuificat r ad om̄ia disponit. Sequit̄. **Hec dicit sicut v̄r⁹ amator.** **V**er⁹ amator est qui i solū r summe r h̄e diligibile r desiderabile i mediate. r ppter ipm̄ supintellectualiter tendit. **Hec ille.** Et sic patet quintū signū charitatis pfecte. Sunt tamē plura alia signa charitatis pfecte. sed hec ppter breuitatē ad p̄sens sufficiant.

Distinctio q̄nta Articulus primus.

Quinto videndū est qualiter charitativa affectio a sanctis doctoribus distinguit p grad⁹. Dicit em̄ **Augustinus.** sup can. **Job. sic.** Nunquā mor vt nascit charitas. iā proorsus pfecta est. imo vt p̄ficiat na

scitur. cū fuerit nata nutrit. cū fuerit nutrita roborat. cū fuerit roborata p̄ficiat. r cū ad perfectū venerit dicit. **Cupio dissolui r esse cū christo.** Et quo patet q̄ in charitate sunt diuersi gradus. Et qz **Augustinus** in epla ad **Dacedoniū** dicit sic. **T**aro nobis melius quāto magis ad deū im⁹ quo nihil meli⁹ est. **I**m⁹ autē nō ambulādo s; amādo. quē tanto habebim⁹ p̄sentiorē. q̄nto eundē amoz quo in eū tendim⁹ potuerim⁹ habere puriores. **Hec ille.** Et qm̄ maior r minor puritas in gradibz inuenit̄ charitatis. ideo de gradibz ei⁹ videndū est. quō ab infimis ascēdamus ad medios. r p medios veniamus ad sumos. qz vt ait **Gregorius** mora. cxxi. Nemo rep̄te fit summ⁹. sed p grad⁹ ad summū puenitur. **P**ropter qd̄ notandū est. q̄ quidā distinguēdo grad⁹ charitatis siue amoris s̄tuiti incipiūt ab infimo gradu amoris ascēdēdo vsqz ad grad⁹ amoris violētī. Et quidam ali⁹ docēt ascēdere vltra p grad⁹ amoris violētī vsqz ad grad⁹ amoris scraphici.

Primo igit̄ notandū q̄ quidā doctor vt **Cantraf.** sup canti. incipit rōnabiliter ab infimo gradu charitatis siue amoris gratiū ascēdēdo p sex grad⁹ vsqz ad gradus amoris violētī siue vehemētis. dices. Nō omnis amoz inducit languorē siue vulnerat. sed vehemēs amoz. q̄ habet sex grad⁹ p̄cedētes. quos enumerat ibi dices. **P**rim⁹ amorē gradus intēporalis siue incōparabilis. r iste est cōmunis omnū electoz. **S**ecund⁹ gradus est incōtaminabilis. r iste est mūdi contemptoz r religiosoz. **T**ert⁹ gradus est amoz infatigabilis. r iste amor est iugiter p̄ficiētū r cōfessoroz. **Q**uart⁹ grad⁹ est amoz inseparabilis. r iste est bonoz cōtemplatiuoz.

Quint⁹ grad⁹ est amoz insupabilis. r iste est christi martyz siue victoriū. **S**ext⁹ gradus est amoz insatiabilis. r iste est ingiē desiderantiū. vt solitariuū. **H**is sex gradibz decursis. sequit̄ amoz violēt⁹ inducens languorē. **P**rim⁹ gradus charitatis siue amoris r infim⁹ est amoz intēporalis. q̄ est cōmunis omnibz electis. q̄ est tante h̄tutis q̄ omne peccatū mortale ab aīma expellit. r deū sup omnē creaturā diligit. Et hic grad⁹ est necessitatis. vt ostēdit dñs in euāgelio **Matth. x.** vbi dicit. **Q**ui diligit patrē r matrem. nō est me dign⁹. Ergo sup om̄ia diligendus est de⁹. **U**nde **Anselmus.** monol. c. lxxx. dicit. q̄ creatura rationalis nihil debet diligere

De septem itineribus eternitatis

quando mens desiderio suo resistere nō potest qn vulneret. **H**ōne tibi corde percussus videtur quādo ille igne amoris acule? mentem bois medullis? penetrat. affectūq; trāsnerberat. intm̄ vt desiderū sine estū cohibere animo nō valeat. desiderio ardet. affectu estuat. anhelat pfunde ingemiscēs. z lōga suspiria trahens vt dicat. vulnerata charitate ego sum. **S**ed nota q amor violent? nō solum vulnerat amatrices animas. sed etiā celestes substantias. imo etiā ipm fontē amoris deū vulnerat. **U**nde vercellen. exponēs illd **Lanē.** Filij matris mee pugnauerūt cōtra me. dicit. Filij sunt substantie supne ciuitatē. ex qua ipa assidue spūalia pēcipit alimenta. pugnauerūt cōtra me. pugnātes corporaliter spiculis acutis mutuo se feriūt z pūgunt sic mētes cōtēplatiue spiculationēs volatiles feruētia desideria. subtilia z acute penetratiua immittūt. **P**rimo quidē in panimphos profusus eisdē ptransitis in spōsum dirigūt sagittas acutas volatiles. violētī scz amor. vt dicat. **V**ulnerasti cor meū soror mea spōsa. **Lanē. ij.** Et sequit. **E**x quo a dieb; **Johānis** regnū celoz vim patit. **Bath. xi.** extūc em̄ regnū celoz quasi violenter rapit ab his qui stimulo violētī amoris agunt. **V**erēs em̄ celestes ad similitudinē pugnantiū his spiculationib; z desiderijs occurrētes luminib; feruidis z penetratiuis illos pfundūt. z ad sui ipaz excessum quasi ad quandā spiritalē mortē puocant quā eligūt ossa **Job vij.** vt viuāt vita sponi. **D**ec vercellen. **D**e signo hui? amoris **Rich.** vbi supra dicit sic. **D**ec tibi anime vulnerate certa sunt signa. gemitus z suspiria. vult? pallens atq; tabescēs que omnia operat amor vehemēs. **S**z post subiūgit vtilitates isti? gradus dicens. **I**n pmo isto gradu spirit? ite intrat super mel dulcis ad aiām. z inebriat eā intm̄ vt habere dicat mel z lac sub lingua sua. **E**t parū p? dicit sic. **H**ic est ille cibus celestis qui egredietes de egypto solet reficere. z p solitudinem ducere z pascere. **H**oc est illud māna absconditū qd nemo scit nisi qui accipit. nō per doctrinā sed p expientā. **E**t hic est ille dulcor suauitatis spūalis. z tenera suauitas que solet lactare z alere z ad maturitatē paulatim pducere. **E**t infra. hoc ergo estimo p dilectionis gradū agif vt dū mens sepe visitat. sepe reficit. sepe inebriat. quādoq; ad maiora audiēda puocatur. z ad secundū gradū cha-

ritatis disponit. **D**ec ille. **S**ecundū gradū amoris violētī inqt **Richard?** dicitur illū qui ligat. sicut primū dixim. qui vulnerat. **H**ōne inqt sine omni cōtradictione anim? ligat? est quādo omnin; obliuiscit. vt aliud meditari nō possit. quia qcquid agar. qcqd dicat. semp hoc mēte reuoluit. phennis memoria retinet. hoc dormiēs somniat. hoc vigilans omni hora tractat. **U**nde facile est pendere vt arbitror quomō hic grad? prior rem gradū trāscēdit. qui mentē hominis nec ad horā quierā esse pmittit. **S**equit. **R**ecet itaq; dicitur est q prior grad? sit qui vulnerat secund? sit iste qui ligat. licet ergo ligare minus sit quādoq; q vulnerari. tamē maior violēna videt esse si postq; aliquis percussus deijcit. deieci? deprehēdit. dephensus abducitur. abduct? incarceration. incarceration? carbenatur atq; ligat. z iam omīno captiu? tenet. **Q**uid hor? queso mai? z violenti? **I**lle liber est. iste autē a loco in quo detinet? recedere nō potest. **S**ic vtq; qui a secūdo gradū violēte charitatis absorpt? est quicqd agar. quocunq; se vertat ab illa vna z intima sollicitudinē sue cura auelli nō potest. quia ligatus est. **D**ec ille. **S**ed que sūt vincula quib; spiritus sine anim? sic ligari potest. **R**espond; idē dices. **S**i vultis audire de charitate ligante ppheta **Osec. xi.** dicit. **I**n funicul? adā trahā eos in vinculis charitatis. **S**z quid sunt isti funiculi adā parēt? nostri. nisi munera dei. **I**n magna em̄ gloria creat? fuit. **Q**uid igit? sunt ista charitatis vincula. nisi dei beneficia bona nature. bona gratie z bona glorie. **H**is em̄ beneficētie vinculis debitor obnoxios nos fecit quia naturā cōdidit. gratiam cōtulit. z gloriā reppromisit. **E**cce funicul? triplex. **F**unicul? autē triplex difficile rumpit. **S**eneca dicit. **Q**ui beneficium accipit. libertatē vendidit. **S**equitur. **A**diecit autē dñs adhuc noua vincula charitatis. que manu valida multiplicat sup nos vt nos sibi arti? astringat que enumerari possunt. **D**ec ille. **C**ū his cōcordat vercell. qui exponēs eandē auctoritatē dicit sic. **I**n funiculis adā trahā eos. id est. in vinculis charitatis. **I**pse siquidē deus mentē mouet i se suo amore. adducitq; suis picipationib;. q bus solū cognoscit. **Q**uāte autē ille sine qd nouit. **Richard?** igit? quasi cōcludēdo dicit. **S**icut in porū gradu degustata suauitas ligat animū. trāsfigitq; affectū. sic iB secūdo

gradu inspecta claritas cogitationes ligat. ut illi obliuisci vel aliud cogitare non possit. **V**incula illi alligatura salutis. **Eccli. vi.**

Ad tertium itaque gradum violenti amoris alcedit. quando omnem alium amorem excludit quoniam nihil preter unum vel nisi propter unum diligit. **S**equitur. **I**n hoc itaque tertio gradu violente charitatis nihil omnino satisfacere potest preter unum. sicut et nihil sapere potest nisi propter unum. unum amat. unum diligit. unum sicut. unum concupiscit. ad unum anhelat. in unum suspirat. et uno inardescit. in uno recessit. unum solum est in quo reficit. unum solum ex quo satiatur. nil dulcescat. nil sapit. nisi hoc uno condiciat. **S**equitur. **Q**uicquid vitro se offerat. quicquid sponte occurrat. cito recessit. cito reculat quod suo affectui non militat. vel eius desiderio non deseruiat. **S**ed quis huius affectus tyrannidem digne describat quoniam omnem desiderium expellit. omnem studium excludit. omnem exercitium violenter opprimit quod sine concupiscentie deseruire non cospicit. **Q**uicquid agat. quicquid fiat. quicquid cogitet. inutile imolerabile videtur nisi in unum sui desiderij fine concurrat. **L**um autem frui potest eo quod diligit omnia pariter se habere credit. sine illo autem horret omnia. corpore deficit. corde rabescit ac languescit consilium non accipit. rationi non acquiescit. nullam consolationem admittit. sed clamat cum sponsa. **R**uinate dilecto quia amore languo. **C**an. ii. ibi ait glosa. **P**re amoris magnitudine omnia temporalia sunt mihi fastidio. **S**equitur. **T**ertius itaque gradus est amoris quando mens rapit in deum luminis abyssum. ita ut humanus animus in hoc statu omnium exteriorum obliuiscit penitus nesciat seipsum. totumque transferat in deum suum. **I**n hoc itaque gradu concupiscit plene carnalium desideriorum turba. **E**t fit in celo silentium quasi dimidia hora. **I**n hoc namque gradum dum mens a seipsa alienatur. dum in illud diuinum secretarium rapitur. dum ab illo diuini amoris incendio circumdatur. intime penetratur et inflamatur. seipsum penitus excutit. et diuinum quendam affectum induit. et inspecte pulchritudini figurata rota in aliam gloriam transferatur. **I**n hoc statu anima in illum quem diligit liquefit et in seipsa rota languescit. ut dicat. **F**ulcite me floribus. stipe me malis. quia amore languo. **H**ec ille. **S**ed nota quod triplex est languor. **P**rimus est defectus corporis ex intentione feruoris amoris. vel charitatis. **U**nde glosa dicit sic. **I**az anima supradictis confortata ita in amore dei ardet ut pro nimio ardore languor carnis im-

mineat. **C**rescere enim virtute mentis. decrescit fortitudo corporis. ait glosa. sup illud **Gen. xxxij** **A**ngelus domini tetigit nervum etc. **I**tem est alius languor charitatis respectu temporalium. **U**nde de glosa ibidem. **Q**uero inquit ad amorem spiritus se accedit mens. tanto ab amore temporalium languescit. **I**tem est alius languor respectu tribulationum. **H**abet enim amor plagas suas secundum **Augu.** que quandoque amarissime infliguntur. **D**e his tribus dicit **Origenes** sic. **D** si sic languescat seruus christi in spe eterne visionis. ut caro pressa non lasciuat. mundus fallax non inuoluet. tribulatio utilis eos custodiat. cum quo suis in tribulationibus est ipse deus. **P**s. **L**uz ipse sum in tribulatione etc. **E**t **Richardus** concludens in fine dicit sic. **P**rimus gradus affectus fauciat. et sic secundus fauciatus ligat. sic tertius actionem implicat ut animus circa aliqua occupari non possit nisi quo eam voluntatis diuine nutus trahit vel impellit. **E**t sic qui ad hunc tertium gradum amoris profecerunt. nil iam propria voluntate agunt. nihil omnino suo arbitrio relinquunt. sed diuine dispensationi omnia committunt. **H**ec ille. **S**ed hic caute intelligas. ut non cooperationem totaliter excludas creature **U**nde **Rich.** idem addit dicens. **S**ic artifex liquescit metallis formam quamcumque voluerit imprimere. sic anima in illo statu ad omnem diuine voluntatis nutum se facile applicat. in momento spontaneo quodam desiderio ad omnem eius arbitrium seipsum accommodat. et iuxta diuini beneplaciti modum omnem voluntatem suam informat. ut obediat cum christo usque ad mortem. **H**uic enim exemplari quilibet se debet conformare qui vult summe charitatis gradum attingere. **Q**uare gradus violenti charitatis est ut ait **Richardus** ibidem. quando estuatis animi desiderio iam omnino nihil satisfacere potest. et ideo ad defectum ducit. **S**equitur. **Q**uis huius supermi gradus violentiam digne pensare sufficiat. quid queso cor hominis profundius penetrat. vehementer exagitat. cum firmiter suam nec resistendo tempore. nec inebriando extinguere possit. **I**n hoc quarto gradu est amor insuperabilis quia alij affectui etiam maiori non cedit. **I**nsuperabilis est quia a memoria nunquam recedit. singularis est. quia socium non recipit. insatiabilis est. quia ei satisfieri non poterit. **S**equitur. **Q**uarta est excellencia ipsius amoris quod omnem alium affectum excedit. **Q**uarta queso vehementia que mentem quiescere non sinit. quanto obsecro violentia charitatis quod omnem alium affectum

De septem itineribus eternitatis

violenter expellit. quanta supereminetia cui omnino nihil sufficit. **D** excellencia amoris. **D** violentia dilectiois. **D** charitatis vehementia. **D** emulatiois supereminetia. **E**t infra dicit. **I**n primo gradu aque multe non potuerunt extinguere charitatem. **I**n secundo gradu anima ponit dilectum suum super cor suum sicut signaculum. eo quod illum omnino oblivisci non potest. **I**n tertio gradu si dederit homo omnem substantiam suam pro dilectione. quasi nihil despiciet eam. eo quod in re alia delectari non possit. **I**n quarto gradu fortis est ut mors dilectio. et dura ut infernus emulatio. eo quod ei sit dulce quicquid pro deo facere vel sustinere possit. **H**ic enim omnem alium affectum expellit et vincit. **S**i enim ad aliquid affectum habemus quod propter deum non diligimus. profecto adulterinus affectus est. qui summe charitatis constantiam frangit. viresque eius minuit in quantum ad alienam animam trahit vel impellit. **S**equitur. **I**n primo igitur gradu diligit deus ex corde. **I**n secundo ex toto corde. **I**n tertio ex tota anima. **I**n quarto autem ex tota virtute. **E**t infra dicit secundum aliquem modum anima in hoc gradu efficit immortalis et impassibilis. **I**mmortalis quia a vita separari non potest. **E**t summe in quantum apostolus. quod neque mors neque vita neque aliqua creatura etc. **N**one impassibilis secundum aliquem modum videtur que illa damna non sentit. que in omni iniuria hilarescit. et quicquid inferri ei ad penam. totum presumit ad gloriam. ut cum apostolus dicit. **L**ibenter gloriabor in infirmitatibus meis etc. **E**t apostoli ibant gaudentes etc. **N**one hic gradus amoris violenti videtur animi hominis quasi in amentiam vel in sanctam insaniam vertere dum non sinit eam in emulatione modum vel mensuram tenere. **N**one summe amencie videtur esse vera vitam repellere. summam sapientiam redarguere. omnipotentie resistere. **N**one vitam repulit qui pro fratribus a christo separari cupit. sicut ille qui dixit. **A**ut dimitte illis hanc noxam. aut dele me de libro in quo me scripsisti. **N**one sapientiam arguere voluit vel docere qui ad deum loquitur dicens. **A**bsit a te domine ut rem hanc facias et occidas iustum cum impio. fiatque iustus sicut impius. **N**on est hoc tuum facere. **N**one omnipotentie resistere temptat quia iram eius mitigare homo presumpsit atque prevaluit. quando dominus sententiam mutavit. **E**cce in quantam presumptionis audaciam presumptio charitatis solet mentem hominis erigere. **D**ecora Rich. propositere tu.

Articulus tertius
De gradibus autem seraphici amoris nunc dicendum est. **N**on quod nos similes actus amoris exercere in hac vita possimus. sed quod nos studeamus aliquantulum imitari eos in quantum possumus in divino amore. **P**rimo igitur videamus de amore angelorum in communi. **D**e quo sciendum est. quod sic Dionysius dicit. v. angelice hierarchie. secundum translationem vercellensem. **A**morem divinum angelorum intelligere oportet immaterialiter. qui est supra mentem et desiderium in declinabile in aliud. et irremissibile a proprio fervore contemplationis divine. et per excellentium omnium substantie in solis sponsi amplexu tendentis. et nulla anxietate afflicte ut accidit in desideriis carnalium voluptatum. quare appetit plenus est anxietate. et infra desiderium non volens coerceri vel remitti propter sui fortitudinem. ad id quod appetit. et inconvertibilitatem ad id quod nulla actio valet intercidere. propter hoc quod pure deum et simpliciter desiderat. et nihil est quod possit eos ab eius amore revocare vel retardare. **E**t quod semper deus est uniformis et equaliter bonus et pulcher. et quia ipse habet in se simplicissime omnem speciem desiderabilem ut sapientiam. bonitatem. pulchritudinem. eternitatem. omnipotentiam. etc. et secundum omnia est totus desiderabilis. **C**um v. **I**deo trahit plenarie intime irrevocabili se omnium suorum omnia desiderabilia comprehendere. **D**ecille. **E**t cum hoc concordat ille **L**incolien. commentator ibidem dicit sic. **A**ngeli ex rationis abundantia scientes illud quod appetunt esse desiderabile. et vere et vehementissime et totis viribus desiderandum et amandum amore puro. et non in aliud tendente. **I**llud intendunt ita fortiter et tam inavertibiliter. quod illa tentio a nulla potentia intercidi potest vel impediri. et est ipse amor tentio et progressio ad aliud. et amplexus illius adepti. nec aliqua ratione aut modo aliquo retinetur aut remittitur eorum tentio in illud aut progressus aut illud adeptus amoris amplexu deserit. **D**ecille. **E**t his apparet quantum amor angelorum excedit amorem nostrum. saltem quantum ad actum et operationem. **N**on inveni in scriptura sacra gradus amoris angelici distincte traditos nisi seraphin. **D**e quorum amore Dionysius. ca. vii. angelice hierarchie loquens ponit quatuor gradus vel magis quinque proprietates dicens. **E**ssentia est ut in supremis substantiis ordinem prima hierarchie que super ceteras exaltat. et ac

ei deū immediate collocat. ad quam tanq̄s
deo proximā principali⁹ deferunt. primo di
influitōes ⁊ p̄fectiones. Et illi⁹ hierarchie
ordo p̄mus seraphin. id est. calefaciētes ⁊ in
cendentes interpretant. Sequit̄. Interpreta
tio autē illi⁹ nomis seraphin incendētes v̄l
calefaciētes iuxta naturales proprietates
ignis qui incēdit ⁊ calefacit. nobis significat
eternā mobilitatē substantiāz illius ordīs
circa diuinā. ⁊ incensibilitatē ⁊ caliditatem ⁊
acutū ⁊ superuidū. Alia translatio habet. ⁊
excedentē feruorē sempiternē motiōis eorū
in deū que attentissima est ⁊ irremissibilis.
⁊ in aliud desiderabile nunq̄s declinās. Nec
verba occultissima sunt. ideo linconien. cō/
mentator exponēs ea dicit sic. Ad hos dei/
formes habitus tā excelsos ⁊ a nostra infir/
mitate longinquos. ⁊ visū nostro tā abscon/
ditos exponēdos omnino minores sumus.
Verū simile est em̄ hoc esse de archanis ver/
bis que paul⁹ in raptu suo audiuit que ho/
mini nō liceo loqui. **Dec** tamē **Dyonisio** q̄/
si specialissimo discipulo ⁊ celesti eius ꝑciui
locutus est. que iste vt existimo nō omnibus
cōmuniter sed puritate intelligētie ⁊ diuinis
illuminationib⁹ ⁊ gratia priuilegiatis. ac p̄
hoc super hominē eleuatis deccruit cōmuni
care. de quoz numero ego nō sum. tamē cō/
municabo ea inquantū possum. **Dec** ille.
Similiter cōmētor **Hugo** ostēdit subti/
litate istoz verbor. ⁊ dicit sic. Si quod sen/
tio dicam. primū hoc fateor q̄ verba audi/
ui autē nō homini dicta aut nō dicta ab ho/
mine. Nam p̄ hominē ea dici tam magnuz
mibi videt̄ vt nihil ampli⁹ homini dari pos/
sit. Et quia forte verba illa ab istis nata sūt
qui audiri potuerūt. dici nō debuerūt. Nā
ille qui hoc dicebat vsq̄ ad tertiuū celū pue/
nerat ⁊ intrauerat in paradysum dei. ibiq̄s ver/
ba audierat. de verbo quedā secreta omnino
⁊ p̄ma silentio vsq̄ ad que auris humana
non cōtingeret que nemo audiret. nemo sci/
ret. **In**ter em̄ audiebant ibiq̄s dicebantur
⁊ nō poterat exire foras vbi erat homo. p̄/
p̄terea ab eo qui int⁹ erat ⁊ valde int⁹ introz
sus audiri potuerūt. sed bis qui foris erant
dici non debuerūt. ne tamē qui foris erant
derelinquātur si ab eo qui intus erat nō vo/
carent. nata sunt verba de verbis sicut de s̄/
bo nata fuerāt. de verbis que intus seruari
debuerūt. verba que foris proferri debue/
rant. de immēsis magna. de occultis obscu/

ra. de impenetrabilib⁹ profunda. que a no/
bis audita sunt tanq̄s tonitrua. vtrū intelle
cta nescio. Et addit ibidē. Si hec nō gustā
tur. nō amātur. ⁊ si nō intelligunt vane au/
diunt. In amore autē fit gustus. id est. expe/
riencia que est magistra intelligētie ⁊ nostra
cōsummatio. **Dec** ille. Igit̄ qui volunt hoc
p̄fecte intelligere primo experiant. Narrata
autē difficultate istoz verbor. p̄dictoz do/
ctoz expositiōem videam⁹ vtrorūq̄. **Pri**
ma igit̄ p̄prietates seraphici amoris siue sup/
mus grad⁹ fm **Dyonisiū** est semp mobile.
De quo lincon. ⁊ cōmētor **Hugo** ꝑcordi/
ter dicit. **Q**u auctor volēs ostēdere p̄prietates
amoris q̄ feruēt seraphin. sic ea significa
uit p̄ ignē. sic eoz deiformes habit⁹ signat p̄
ignis p̄prietates. **I**gnis nāq̄ p̄prietates sūt.
sempiterna nō interrupta mobilitas. calidi
tas. acumen penetratiuū ⁊ velocitatis acu/
tum ⁊ superuidū. quia in termino calidū si/
bi eoz que cōtingit est assimilatiuū. Et in/
fra sequit̄. **E**adē ignis p̄prietates que d̄z mo/
tio amoris. vt existimo signat actionē ⁊ ama/
tionē nō interruptā nec finitā quiete v̄l pau/
satione ab agēdo. **Q**ue em̄ p̄t esse alia amo/
ris motio nisi eius actualis amatio que nō
in illis celestib⁹ substantijs sicut in nobis q̄r
q̄ quiescit ⁊ finit. sed sempiternē agit existēs
intenta vt nō desistat q̄nq̄ ab agēdi motiōe
ac p̄ hanc intētionē irremissibilis ab aman/
di intēsiōe ⁊ indeclinabilis ⁊ inflexibil⁹ ab
amando ordinare amatū. ⁊ indeclinabile ad
aliqd aliud inordinare amanduz. **Sequit̄.**
Homōi q̄ sp̄ motione p̄dicto modo attēra. et
p̄ h̄ irremissibilis ⁊ indeclinabil⁹ sp̄ mobilis
circa diuinā. p̄mo docet manifestatiue cogno/
minatōz seraphin. **H**ugo cōmētor addit
hic. d. q̄ motio dilectōis q̄ ad supiora ē intē
ta. it̄ima ⁊ inflexibil⁹ d̄z. put autē fit ad obie/
cta. i. inferiora reductiue ⁊ actiue exēplatiuū
noiat. mot⁹ em̄ ille q̄ in supiori ē p̄tēplatio.
in inferiori ē opatio. ⁊ ad supiora tēdit vt in
eis req̄scent. ad inferiora tēdit vt ea ad se re/
ducatur. sursum charitas mouet̄ vt illic ma/
near. deorsū vt redeat. **P**reterea motio cari/
tatis i supiorib⁹ q̄dē ad inferiores reductiua
⁊ actiua d̄z. reductiua i eo q̄ illos ad creato/
rē suū eodē igne caritatis succēdēs cōuertit.
Actiua s̄o i eo q̄ illos accepta claritate illu/
stratos ad illi⁹ volūtate p̄ponit. **P**rop̄ q̄d
itaq̄ dilectō illoz p̄tēplatiua factā ē inferioroz
ad supiora occasio retentendi. ⁊ fm superiora

De septem itineribus eternitatis

incendēdi tanq̄ recalificās ista sez inferiora
z resuscitans in p̄similē caliditatē vt semp ar
deant. sed nō equalit̄. **M**obile igit̄ amoris
est vt nō corpescat dilectio nostra neq̄ tepe
scat. **Hec Hugo** ibidē. **S**ecūda p̄priet̄as
vel grad⁹ seraphici amoris est incessabile z
infinibile. **Et** hec p̄priet̄as amoris differt a
p̄ma. **Et** cōmētator lincol̄. reddit rōem dif
ferētie dicēs. **S**ic hec p̄priet̄as. semp mobile
tollit interruptōz motiōis in amariōe. sic h̄
adiunctū incessabile vel infinibile tollit ter
minationē duratiōis. **Uel** forte in t̄ lincol̄
p̄ hoc q̄ dicit auctor. incessabile vel infinibile.
intēdit exp̄mere hāc p̄priet̄atē amoris ad fili
tudinē p̄priet̄atis ignis. videlicet q̄ sic ignis
nō habz terminū in agēdo dū inuenit aprā
materiā i quā possit trāsire. **Sic** amor z ei⁹
actio nō habēt terminū in agēdo dū inueni
unt materiā aprā in quā p̄nt trāsire. **De** autē
infinīt⁹ est. qz infinite potētē. sapie. bonitat̄
iusticie. z mie zc. **De** ip̄o igit̄ dicitur amor in
ip̄m trāsirens sp̄ inuenit aprā materiā i quā
naturalit̄ apr̄ nat⁹ est trāsire. z ignis qui est
amor apr̄ nat⁹ accēdi. **Sequit̄.** Amor igit̄
z amoris motio in diuina. terminū nō habet
in agēdo. **S**ignat̄ igit̄ p̄ mobile sp̄ sempiter
nitas puans interruptōz. z duratiōis inter
minationē p̄ incessabile vō z infinibile amo
ris z amariōis signat̄ augmētabilitas puāf
terminū augmētatiōis seu intētionis z ma
gnitudinis. **Uñ** ver⁹ z cōsuet⁹ sermo quo dicit̄
Mod⁹ amādi deū est q̄ sit sine mō z mēsu
ra. **S**ecūdo idē declarat dicēns. **S**i scibilia
sunt infinita. saltē ex infinitate speciez nūeo
rum z figuraz. z his p̄ se accidētibz. z intelle
ctus naturalit̄ amat om̄ia scibilia scire zc.
Tertio idē declarat p̄ reflexionē amoris sup
om̄ē suū actū respectu om̄i fructū. **A**duer
tendū est q̄ p̄ p̄dicta duo noia. s. p̄ mobile et
incessabile seu infinibile ex vi fr̄monis nō si
gnat̄ acc⁹ s. ad p̄actos amoris acc⁹ natural
aptitudo. **Hec** om̄ia lincol̄. z ibidē addit di
cens. **M**otio igit̄ illoz spiritūū sūme diuini
tati appropinquātū incessabilis dicit̄. z intēra
p̄ intima z inflexibilis. qz a se p̄ amoris desi
deriū in deū tendēs z mobilis sp̄ est. z nūq̄
in se subsistit̄ intēra vt in illū p̄gat. z intima
vt ad exteriora nō desinat. inflexibilis vt ad
alia extra ip̄m z p̄ter ip̄m non diuertat. mo
bile ad inquisitionē excitat. incessabile ad p̄
seuerantiā cōfirmat. **Hec** ille. **T**ertia p̄
priet̄as siue gradus seraphici amoris est ca

lidum. **De** quo dicit **Hugo** in cōmento q̄ b̄
tercio loco pueniēt̄er ponit. quia sicut mo
bile p̄cedit vt inquisitionē excitet. z incesa
bile sequit̄ vt ad p̄seuerantiā cōfirmet. ita ca
lidum sequit̄ vt sensum viuificet. z acutū se
quitur vt ad apprehēdendū penetrat. z vlti
mo superferuidū sequit̄ vt adhesionē z am
plexū quietū manifestet. **Require** plura ibi
si vis. **L**incol̄. autē de calido loquēs di
cit sic. **S**icut p̄ma actio p̄derosi vel leuis ē
inclinatio ad vniuersalē locū. sic actio fructū
seu potētē amatiue est inclinatio ad natura
le amabile. **Hec** t̄ actio nōdum multiplex
est amatio. sic inclinatio p̄derosi vel leuis
nondū actualis est motio ad locū naturalē
cū frequēt̄er sit inclinatio ad quietē rei incli
nantis altero p̄hibētē actū motiōis. **D**anc
igit̄ inclinatio nē fructus amatiue puto signi
ficari p̄ calidū. morionē autē ad naturalit̄
amabile amplexādū existimo significari p̄
acutū. **I**deo sequit̄. **I**psaz autē rei amare am
plexationē semp intētionē seu cū illa ad bes
onem. z in illā quietationē manifestari p̄ su
perferuidū. **C**aliditas em̄ naturalit̄ est i
clinatio subiecti in dilatacionē z diffusioz
sui in omnē partē. **S**audū autē est animi dif
fusio. sed amor est res que p̄ se z sola z sua est
gaudiosa z dilatabilis. **Cū** igit̄ amor sit res
per se dilataciōis z diffusiois participatiua
Quapropter z inclinatio ad actū amoris est
inclinatio ad actū dilatiōis z diffusionis.
Unde cōueniēt̄er hec inclinatio nomica
lidi est expressa. **C**alor nāqz qui int⁹ est non
videt̄ z mouet virtutē incendiū latētis. s. qd
mouet videt̄. et ex q̄ videt̄. intelligimus vim
magnā z violentiā fortē caloris qui later z n̄
videtur. **C**alor iste sine tumultu z accōe sen
situa ad amorē ingredit̄. vt ingressus illius
sibi assimilet. z tandē potēt̄er a se ip̄o eijciat.
z tandē per calorē totus ignescat. **De** isto
gaudioso amore dicit richardus sic. **A**mor
est dulcedo saporis intimi. z quanto arden
tius amat. tanto suau⁹ gustat. **Et** amor est
gaudiū spei. quia vbi amor. ibi spes z vbi ē
spiritualis amor. ibi est spirituale gaudium.

Quarta p̄priet̄as siue gradus seraphici
amoris est acutū. **Q**uod exponēs cōmenta
tor dicit sic. **A**cutū significat quendā impe
tum amoris. z vehementiā desiderij arden
tis z penetrātis vt ibi sit vbi est ip̄m amatus
cum ip̄o z in ip̄o. vt non solum ab ip̄o ca
lidum sit. sed transeat acutum in ip̄m.

Poterat em̄ calidū esse. z quasi de lōge calidū fieri. vt hoc z esset satis amare absentē z p̄sentē nō videre. vel p̄sentissimū possidere. Sed nō erat iste amor p̄fectus nisi acutuz faceret sibi foramē z trāsiret om̄ia z penetraret donec ad dilectū pueniret. imo potius i dilectū iret. Si em̄ in dilectū non vadis ad huc foris amas. neqz acutū habes dilectio/nis. z corp̄s diuisus es manēs extra z ali⁹ a dilecto. z nū nō efficris cū ip̄o. Amor au tem te vult vnū facere cū ip̄o. z ido penetrat om̄ia z appropinquat q̄ntū potest ad vnum ip̄m. Unde p̄beta ait. Ubi erat imper⁹ spi ritus illuc gradiebant. Imper⁹ acutuz est. Et infra dicit Acutū nō quiescit donec itret z penetrat z dicat. Tenui eū nec dimittā do nec introducā eū in domū matris mee. z in cubiculū genitricis mee. Sed tamē ip̄m ad te introductū. nō quolibet modo. vt scz sub sistat extra apud te. vel i partibz tuis. siue an te hostiū dom⁹ tue. aut etiā solūmodo i do/mo tua. qz hoc nō esset signū magne dilecti/onis. nisi vsqz ad thalamū pueniat z cubicu lum ingrediat. z vsqz ad interiora penetret z in intimis requiescat. Ip̄e autē ingredit vt z tu ingrediaris ad illū. Hec ille. Linconien. illud verbū exponit dicens sic. Acutū dicit ram qd̄ subtile z penetratiuū est q̄s quod in moriōe velocē est. Inhiatiōe autē tendente i rem amatā nihil velocē. Unde nihil acuti/ us nihil subtile amore. aut penetrabilius. qz natura nō quiescit donec naturaliter to/ tam amabilis penetrauerit virtute z p̄fun/ ditate z raritate q̄ntū potest. hoc igit̄ existi mo significari p̄ acutū. Hec ille. Quintra p p̄teritas siue grad⁹ seraphici amoris est sup/ feruidū. Qd̄ linconien. exponit. Primo oñ dit quid sit feruidū. z quid sit superuidum. Dicit ergo sic. Feruere dicunt q̄ impresso ca/ lore supra se sursum ferunt. z p̄prio pondere in se redeūt. huiusmodi sup se leuatiōes z in se relapsus vicissitudinarie feruores dicunt Saceri itaqz viri q̄ exarserūt sancti spiritus grana. se offerūt in deū. z ex p̄prio pōdere re adūt in se ab actuali supra se eleuatōe. Hec vicissitudinātes cōgrue dici possunt spiritu feruētes. z q̄ in hoc supeminēt. supabundā/ zer superuidi dicunt. Sed orit̄ questio si angeli quozū amor defixus in deū non te p̄scit aut remittit. aut aliquo modo decli/ nat ab ip̄o quomō dici possunt feruētes. z si feruētes dici nō possunt. quomodo super/

feruidi dicunt. Respōd̄ linconien. qz potest dici qz sicut dei cognitio in se est sicut mane. z cognitio ei⁹ in creaturis est velut vespe. sic amor in se est eleuatiō. z amor ip̄s⁹ in crea/ turis depressiō. Et in hoc vtroqz ip̄s⁹ amo re sese naturaliter ad inuicē cōsequente qua si quedā vicissitudo feruor est sp̄ualis. cuius supeminētia est esse in termino possibilis si bi intētionis. Vel forte (inquit Linconien) posset dici qz amor q̄ deū angeli amplext̄ supferuidus est. q̄ est intēsus ad summū. nō lentescit nec remittit. sed immobiliter p̄stat in tētiōis sue summitatē. Si em̄ vis caloris sursum ferētis pres liquide feruētis supra se posset ea portare z sustinere in sua sup se ele uatione. ita vt neqz caloris remissione. neqz p̄prio pondere relaberent ad inferi⁹. Liqui dū huiusmodi vsitato modo loquēdi nō di cere feruere. sz verissime diceret superferuere cū maioris virtutis esset id eleuare z quieta re in sua eleuatiōe supra se q̄s id solū eleuare absqz quietatiōe. z statim laberet inferius. Et sic patet cognominatio seraphin. Docz etiā hec p̄prietas isti⁹ potentie amatiue pri/ mum actū q̄ est inclinatio. z p̄sequēter secun dū actū qui est motio animi ad naturaliter amatū intendēs ip̄m penetrare vt possibile est. z deinceps docet tertiū z vltimū actū isti us potentie amatiue q̄ est cū amato iam ade pro adhesio z quietatio. Intellege tamē pri ozitate z posterioritate nature. non tēporis. Hec ille. Dugo nō cōmētor exponēs p/ dictū verbū. s. superferuidū. d. Amonet nos hec res ad magis cogitare de superuidio q̄s de calido z acuto. Noitis em̄ quō id qd̄ fer uet quadā caloris incēdij sui violētia iacra/ tur extra se. tollit supra se. z facit motiōz ma/ gnam inuisibili estuatiōe. Qd̄ em̄ pus acutū fuit in dilectiōe. obsistētia om̄ia penetrans. superuidū sit. iam bulliēs in seipso stare nō va lens. Acutū em̄ amoris est cū om̄ia tran/ scendēdo despiciat. superuidū autē cū etiā se ipsum cōtemnēdo relinquit. Nā qui hoc so lum appetit qd̄ amat in illi⁹ cōparatiōe. etiā seipm̄ cōtemnit z despiciat. Neqz em̄ vere hoc solū appeteret si vel semetipm̄ cū illo amarz. Non autē hoc facere potest nisi magna z sin/ gularis dilectio. vt pre amore illi⁹ quod so lum diligit. ille etiā qui amat quodā modo a semetip̄o despiciat. Sic ergo miro modo p dilectiōis ignē sustollit qui etiā supra se p vnum amoris expellitur. vt exeat etiam a se.

lus ante iuramentis subiungit allectiuum. dicens. veni. quia tempus purificationis aduenit. i. omnia aggrauata et impediencia spiritui. itine rant in itinere charitatis sunt amota. quia charitas opit multitudinē peccatorū. nō q̄ rit que sua sunt. et alleuiatia itinerates colla ta sunt. scz palmites omnium habituum fructu. **Tercellens** exponēs hec verba dicit. **In** vi re purant. id est. refecant sarmenta. que si in vere manerēt. fructū multiplicē sed min⁹ no bilon pferret. **Sic** inquit in mēte sunt fru tes et mo⁹ qui apti sunt in vita actiua fructi ficare. sed illi fruct⁹ min⁹ reputant respectu fructuū vite cōtemplatiue. **Luce. x.** **Baria** optimā partē elegit que zc. **Similiter** intel lectus speculatiu⁹ fructificat in diuinorū co gnitione p creaturaz inuestigationē. sed ille fruct⁹ min⁹ nobilis est. quia enigmatic⁹ est respectu cognitionis vnitue. vt patet. vij. de diuinis noib⁹. vbi dicit **Dyonisi⁹**. **Est** iterū diuinissima cognitio dei qua ipse cognoscit p ignorantia. quādo scz mens ab omnib⁹ i lectualib⁹ et intelligibilib⁹ recedēs. et tan dem seipam excedēs vnif radijs eterne sapi entie inscrutabilis pfunditatis. **Et** sequit. **Quoties** ergo supirelectualiter exercemur ad diuinū radiū. toties opus est vt refecem⁹ intellectuales opatiōes. vt docet **Dyonisius** pmo de mystica theologia. et similiter creatu rarū similitudines. vt innuit **Erod. iij.** vbi di cit fuit **Dopsi.** **Solue** calciametra de pedi bus. **Pedes** sunt intellect⁹ et affectus. q̄bus spirit⁹ noster eternū deū accedit. vt supra di ctum est. **Qui** pedes mūdandi sunt ab omi bus pellib⁹. i. creaturaz similitudinib⁹. quos sponsa dicit se lauisse. **Can. v.** vbi dicit **uel** lenf. **Pedes** meos id est affectū et intellectū quib⁹ carpsi itinera charitatis laui et purga ui vel purificauī. quō iterū inquinabo illos vmbis et imaginib⁹ temporalū. **Cū** etiā intel lectuales opationes et forme in hoc loco. id est supirelectuali exercitio reputentur vmbre et offendicula. **Hec** ille. **Et** hec sufficiat p quarto itinere charitatis

Vincum igitur
Q iter eternitatis p quod spiritus noster venit ad intrinsecū secre tum et eternū manerū dñi **Je su** est eternorū occulta reuelatio. **Reuelatio nes** autē eternorū sunt studiosissime cōside rande assidue ruminade. quia sicut dicit ver

celleñ. super **Latica. c. pmo.** **Assidua** reuela tionū spiritualiū ruminatio prebet assidua cognitionū et exultationū mentis incrementū et ex hoc excessum eternorū et ingressus occul torum cōsequit. **Sunt** autē ad maiore hui⁹ itineris cognitionē septē cōsideranda p or dinē **Primo** qualiter iter occulte reuelati onis eternorū iter charitatiue affectiōis seq tur. **Secūdo** qualiter reuelatio eternorū occulta dicat. et qualiter distinguat. **Ter tio** qualiter p sensibile reuelationē eternorū admittat. **Quarto** qualiter p intellectuā lē reuelationē eternorū spūs noster ad eter na introducat. **Quinto** qualiter p supin tellectualē reuelationē eternorū spūs noster eternitati vniat. **Sexto** qualiter supintelle ctualis reuelatio eternorū a nobis acquirat ur. **Septimo** qualiter ad iter occulte re uelationis eternorū spirit⁹ noster a domino inuitatur.

Distinctio prima

Primo igitur videndū est qualiter iter occulte reuelatiōis eternorū iter cha ritatiue affectiōis sequat. **De** hoc p̄ assignari ratio talis. **Cū** fm̄ **Augustinū. xij.** lib. p̄fessi. **Charitas** siue amor sit pondus i clinās amārē ad amatū. et appropinqre facit amato q̄tū p̄. vt etiā trāsformet amantē in amatū fm̄ **Dyonī.** **Quo** ḡ p̄pinq⁹ ē amās amato. tāto ver⁹ subtili⁹ et p̄fecti⁹ sibi reuela tur amatū. **Unde** **Hugo** sup. vij. angel. bie rarchie dicit. **Costat** vt q̄ ardent⁹ diligūt. p̄ fundi⁹ p̄spiciūt. et subtili⁹ discernūt. **Et** quia magis p̄fundē p̄spiciūt. p̄culdubio euident⁹ cognoscūt. **Ergo** rectissime q̄to etna magis amāt. tāto p̄fecti⁹ cognoscūt. **Et** sic p̄ficat s̄bū **Rich.** dicit li. iij. de p̄tem. **Et** magni tudine dilectiōis p̄det mod⁹ diuine reuelati onis. iō rōnabilit̄ illud iter sequit p̄cedens iter ex q̄ p̄det mod⁹ diuine reuelatiōis.

Distinctio secūda

Secūdo videndū est q̄lit reuelatio et noz dicat occulta. et q̄lit distinguat **De** pmo notādū q̄ reuelatio diuioz dicit oc culta qz nō nisi i occulto p̄cipit. **Sine** em̄ re uelatio. put ē occultorū manifestatio p exteri ores figuras fiat. siue p sacras sc̄pturas. si ne p illuminatiōes inspiratas. siue p collo cutiones exteri⁹ expressas. semp fit i occulto vt ostendit **Hugo** lib. iij. de archa noe. vbi dicit q̄ in reuelatiōib⁹ necessaria est secreta hitatio et mēt̄ collectio et vnio. **Cū** dicit sic

De septem itineribus eternitatis

Scrutemur scripturas et inueniemus vix
aut nunquam deum fuisse locutum in multitudine. sed
quotiescumque inotescere voluit aliquid hominibus
non generibus populis. sed vel singulis vel admo-
dum paucis et a communi hominum frequentia se-
gregatis. vel per nocturna silentia. **U**n in capitulis
et solitudinibus et motibus vallibus se manifesta-
uit. sicut locutus est cum **Noe**. cum **abraam**. cum **isaac**.
cum **iacob** et **moyses**. **Samuele**. **dauid**. et omnibus pro-
phetis. **E**t sequitur. **Q**uid est quod se loquitur in secre-
to deo. nisi quod nos ad secretum vocat. et quod cum
paucis loquitur nisi quod nos colligat siue vniat
Et dicit ibidem sic. **S**ilicet ratio est quare deus obscu-
re loquitur in scripturis nisi quod veritas malis ab-
scondatur et bonis reueletur. **S**ilicet dicit deus in eu-
gelio. ne margarite pedibus porcorum contulerent
Silicet dicit **Dyonisius** in mystica theologia. loquens
ad **Thimoteum**. **E**t his patere potest secundum scripturas quod
reuelationes distinguantur. **N**on enim omnes equa-
liter a sensibilibus abstrahuntur. nec equaliter in
intellectu exercitantur. nec equaliter supintellectu-
aliter sursum extenduntur. ideo necesse fuit ut qui-
busdam fierent reuelationes sensibiles. quibusdam
intellectualiter. et quibusdam supintellectualiter.
quod reuelationes legimus **Dyonisius** factas **Exo-**
chy. quoniam exiuerat egyptum temporaliter ad interiora des-
erti ut illas nunciaret filiis israel. de egypto exire
desiderantibus. ut testatur clamor eorum ad dominum
ut pegeret iter trium dierum in solitudine. quod patet in-
telligi tres reuelationes. **P**rima reuelatio
sensibilis et simpliciter viuentibus fit. egyptum huius mundi
exire desiderantibus. **U**n quibusdam patribus sic
bant sensibiles reuelationes. ut exemplificat **Dy-**
onisius. c. f. angel. hierar. sic pastoribus et quibus-
dam alijs. **H**ec reuelatio ad intradum ad eterna
allicit. **S**ecunda reuelatio est intellectualis
quod fit intellectualiter viuentibus in filiis israel de
egyptus huius mundi exiuntibus. ideo intellectualiter
ambulantibus. **E**t huius reuelatio ad eterna introdu-
cit. ut. iij. c. patebit. **T**ertia reuelatio est su-
perintellectualis. **E**t hec tamen fit vniuersis mentibus
egressis de egypto. et in interioribus deserti
exaltantibus. ut moysi. **E**t hec reuelatio eterna-
ti vniat. ut patebit infra capitulo. v. **I**stas reue-
lationes mens percipit quod in intimis et imis sta-
re consuevit. ait **Rich.** **E**t sic patet secundum scripturas
qualiter reuelatio distinguitur.

Distinctio tertia

Tertio videndum est de quolibet istarum re-
uelationum. **E**t primo de sensibili. quod licet
spiritus noster per ea ad excessum eternorum
allicitur. **D**e quo notandum est. quod hec reuelatio

fit plebi simpliciter viuenti. de egypto temporaliter
re desideranti ad eterna promissae eternitatis. **E**t
hec reuelatio ut dicit **Rich.** sup. **Apoc.** c. f. scilicet
sensibilis fit dupliciter. **F**it enim quoniam per signa
sensibilia. ut quoniam res videtur corporalibus sensibus
extra absque significatio mystica. ut per ar-
cani et huiusmodi. quod nullum sensum spirituale vel mysticum
tellexerunt. **E**t sic non fuit reuelatio facta illis
quod ultra sensum nihil manifestatum fuit. **E**t
et alia reuelatio sensibilis siue visio corporalis. quod
fit sensibus exterioribus. ut quoniam res videtur in quibus
latet significatio mystica. quod licet facta fuit pa-
tribus veteris legis et noue. ut dictum est. et patet per
Dyonisium. c. iij. angel. hierar. quod mysteria noue
runt. ut abraam. isaac. et iacob. etc. **N**ecessitas
huius reuelationis fuit ut dicit **Dyonisius**. i. epla ad
Tyrum. ut homo quod consistat ex duabus naturis. anima
scilicet rationali. quod simplex est in essentia. et corpore
composito iuxta utriusque nature proprietatem illu-
minetur diuis cognitionibus. ut et mens est puras
et simplices et intimas signorum sensibilibus intel-
ligentias segregate ab ipsis signis conspiciat et
sensualitas eiusdem per nature proprietatem coopre-
tur mentali cognitioni. et sic ad diuina extendatur
Hec ille. **E**t per **Aug.** de sua religione. **S**icut
uisibilia dei a creatura mundi per ea quod facta sunt
intellecta conspiciuntur. et sempiterna eius virtus et
diuinas. **E**t hec est a temporalibus ad eterna regressio
et ex vita veteris hominis in nouum hominem refo-
rmatio. **H**ec ille. **Q**uia ideo sensualitas ordina-
te cooperatur cognitioni mentali. **H**ec reuelatio
sensibilis facta fuit moysi cum de rubo arden-
ti dominus sibi sensibiliter apparuit in subiecta cre-
atura. et dixit. filiis israel dices. **E**go sum deus
abraam isaac et iacob. huius nomen mihi est in eternum
In hac reuelatione sensibili omnino dicit dominus ignem
diuinitatis. in quo verbum paternum omnino dicit suam sen-
sibilem denotationem. in quo coniungit eterna cum
temporalibus. spiritualia corporalibus. patria exulibus. cuius
dicit. **E**go sum deus abraam isaac et iacob. **E**go i-
quit sum. quod esse meum eternum et immutabile est.
Quod etiam omnino dicit **Ioh.** viij. dicens. **Q**uoniam abraam
fieret ego sum. **E**t dicit **Hieronimus**. ad **Baruch**
Deus quod exordium nature non habet. sed nomen essen-
tie tenuit. **E**go sum deus abraam isaac et iacob.
Deus autem sum viuorum non mortuorum. **D**at. xij.
Ego sum deus abraam isaac et iacob. **E**rgo abra-
am isaac et iacob viuunt. sed non viuunt in temporalibus
mutabilitate. non exilium habet calamitatis. sed eterna
hereditate. quod nomen habet mihi in eternum est. **D**i-
ces ergo filiis israel. **E**go sum deus abraam isaac
iacob. eos allicito ut egyptum temporaliter

corruptibile pegrinū egrediant ad terram
 hereditatis patris pmissam et datā. terrā in-
 ter eternitatis stabilitatis et veritatis. terrā etne bea-
 titudinis et hereditatis. Nā vt dicit Aug⁹. in
 sermone de natiuitate dñi. Nā est nob xp̄us
 in sp̄is mobilitate vt nos pducatur ad patris
 eternitatem. Fact⁹ est de homo vt hō fieri de
 us. Veniat igit mō nō corpaliiter s; mentalit⁹
 memoria eterna cogitādo. qz sicut Aug⁹. iiii
 de tri. c. viij. cū eterna cogitādo nō sumus i
 hoc mūdo quē iā trāscendim⁹. veniat etiā i
 intellectu eterna p̄ceptio. qz. viij. moral. di-
 cit Grego. In sanctis fit eternitas aspicien-
 do dei eternitatem. veniat etiā volūtatē etna
 amādo. qz sicut dicit Grego. i. moral. Anus/
 quilibet electorū adhuc in mūdo posū⁹ corpe.
 mēte amāre. etiā extra mūdū surgit. Et. xv.
 dicit. Supiora amare iā sursum ē ire. cunq;
 magno d̄siderio ad celestia inhiāt miro mo-
 do d̄ipm qd accipe querūt. iā d̄gustāt. Sic
 igit patet qualit⁹ sensibilis reuelatio etnoꝝ
 ad eterna allicet.

Distinctio quarta

Quarto videndū est qualit⁹ p intelle-
 ctuale reuelatiōez etnoꝝ sp̄is no-
 ster ad etna introducit. q̄ fit intelle-
 ctualit⁹ viuētib. vt filijs isrl⁹ de egypto hui⁹
 mūdi mentalit⁹ iā egrediētib; et ad eterna ten-
 dētib;. Et hec reuelatio nō fit ocul⁹ carnis.
 s; mētis. vt dicit Richard⁹. Et fit duplicit⁹. qz
 quāq; fit qñ p sp̄m sc̄m anim⁹ illuminat⁹ for-
 malit⁹ rez visibilitū similitudinib; p̄mōstratis
 siue p̄sentat⁹ ad inuisibilitū cognitōz ducit.
 qualit⁹ Jobes vidit i Apoꝝ. et tñ veritatez in
 eis intellexit. Hec reuelatio ad eterna ducit
 qz p eā intellect⁹ in inuisibilitū et etnoꝝum
 cognitōz eturgit et pducit. vt dicit Richard⁹.

Secūdo mō fit hec reuelatio etnoꝝ si
 ne visio intellectual⁹ vt dicit Rich. qñ spiritus
 human⁹ p internā inspiratōz suauit⁹ tactus
 nullis mediātib; reb; visibilitib; ad celestium
 cognitōz erigit. sicut vidit p̄pha qui vidit in
 sp̄u. Et Damo sup Apoꝝ. p̄cordat vbi dicit
 Intellectual⁹ visio siue reuelatio fit qñq; nō
 p corpales res. nec p filēs. s; ip̄a p̄itas ime-
 diate manifestat vidētib;. qd p̄prie electoꝝ ē
 Dath. viij. Caro et sanguis nō reuelauit
 tibi s; p̄ me⁹ q̄ in celis est. p interiorē inspi-
 rationē. ait ps. Audia qd loquat⁹ in med̄is
 de⁹. Hec occulta reuelatio etnoꝝ videt⁹ in
 nui p h̄ qd dicit⁹ est moysi Exo. iij. qñ in ite-
 riorib; deserti dicit⁹ ē sibi. dices filijs israel.

Dni est. misit me. hic apparet q̄ hec reuelatō
 fit intellectualit⁹ viuētib;. qz filijs isrl⁹. et in in-
 teriorib; mētis. qz interiora deserti ingredī
 entib;. Vñ vercell. in plo. sup. Cañ. dicit sic.
 Populo israelitico mādat⁹ nomē intelle-
 ctuale. s. qui est. siue. ens. qd est emanatio p̄-
 me existētie a causa causalissima. Et Dam⁹.
 li. j. c. iij. dicit. q̄ qui est. p̄ncipali⁹ est nomē om-
 nib; noib; dei. q̄ de deo dicunt. Totū em̄ in
 seip̄o cōprehēdit velut quoddā pelag⁹ sube-
 infinitū et interminatū. Dis̄cordat Au-
 gustin⁹. v. li. de tri. c. ij. Et qz illud p̄bū est. si-
 gnificat p̄ns nūc eternitatis. h̄ qd ambit oēs
 differētias t̄pis. put d̄ deo d̄. iō mētē siue
 intellectū a t̄pali; ad eterna. a sensibilib; ad
 intelligibilia ducit et p̄trabit. vsq; ad nūc et-
 nitatē qd varietates t̄pis nescit vt t̄s dicat
 illud Phil⁹. Nā p̄uersatio in celis est. S;
 sciendū est q̄ ista reuelatio intellectual⁹ eter-
 noꝝ nō fit nisi intelligētib; et interiora igre-
 dientib;. vbi om̄e velū remouet ab eis. Nā
 reuelatio d̄ q̄si velū remotio ab oculis intel-
 lectualib; quā remotioz petiuit dauid dices
 Reuela oculos meos et d̄siderabo mirabi-
 lia de lege tua. De h̄ velamē dicit apl⁹. h̄. ad
 Corinth. iij. Vsq; in hodiernū diē velamen
 in lectiōe veteris testamēti manet nō reuela-
 tū. qd in xp̄o euacuat. Nos aut reuelata fa-
 cie gl̄iam dñi specularēs in eādē imaginem
 trāformamur a claritate i claritatē tanq; a
 dñi sp̄u. Velamē ḡ a xp̄o euacuat vt nob p̄-
 manifestet. Dath. xi. neq; p̄rem q̄s nouit
 nisi fil⁹. et cui voluerit fil⁹ reuelare. xp̄m aut
 sp̄s sanct⁹ clarificat nō in se s; in nob. vt ip̄e
 Joh. xvi. dicit. Cū venerit pacit⁹ ille me cla-
 rificabit et docebit vos oia. qz amor diuin⁹
 om̄e velū remouet. et oēm p̄ritatē docet. Vñ
 apl⁹. j. Cor. ij. Nobis aut reuelauit deus p
 sp̄m suū q̄ oia p̄scrutat⁹ etiā p̄funda dei. Et
 j. Joh. ij. vñctio docebit vos. oia. s. sp̄s sc̄us

Distinctio quinta

Quinto videndū est qualit⁹ p supintelle-
 ctuale reuelatiōez etnoꝝ sp̄is noster
 eternitati inuitat. S; hic p̄mo oc-
 currit dubiū. q̄ i reuelatiōe ista supintelle-
 ctuali videt⁹ includi oppositū i adiecto. quia
 vt ait Papias. Reuelatio ē manifestatio eo-
 rū q̄ fuerūt abscondita. s; abscondita reuelant⁹
 cū intelligūt. q̄ aut intelligunt nō sunt sup-
 intellectualia. ḡ nulla reuelatio d̄ supintel-
 lectual. S; ad hoz cognitōz habedā est
 notādū q̄ p̄m sc̄tōs. augustinū. gregorium.

AA

De septem itineribus eternitatis

Dyonisiū. et alios doctores bonos. hoi a do
donat diuersi habitus supnaturaes ad suuz
finē q̄ est supnaturalis cōprehēdendū v̄l cōse/
quēdū. donat eim̄ intellectui habitus supna/
turaes ad suū finē cognoscendū. vt fides. et
scia diuinorū. **Donat** etiā volūtati supna/
turaes habitus ad deū diligēdū. vt charitas
sive amor gratuitus. **Sz** habitus charitatis
excellit oēs habitus intellectus vt fide et spem et
sciam. vt exp̄sse oñdit apls. **i. Co. xij. vbi**
p̄mo enumerat aliquibus actibus et habitibus
intellectus et volūtatis. maior autē horū infert est
charitas. **Et** oñdit ibidē q̄ nullus habitus vel
actus intellectus est meritorius sine habitu volū/
tatis q̄ est charitas. et q̄ habitus intellectus ali/
qualiter euacuabitur p̄pter imperfectiōes eorū in pa/
tria. **Habitus** autē volūtatis p̄pter suā p̄fectiōem
p̄manebit in patria. s̄ p̄fectiōes eliciuntur actus.
vt patz. et iō actus dilectiōis hic p̄fertur actui co/
gnitiōis tāq̄ p̄fectiōis. **Uñ** **Barth. xij. dz.**
q̄ dilectio est p̄mū et maximū mādatū. **Itē**
actui dilectiōis p̄uenit vnire et trāsformare.
vt dicit **Dyonis.** de diu. no. vt visū est sup̄. hoc
aut nullus attribuit intellectui p̄prie. **Et** his igi/
tur p̄z plane q̄ actus dilectiōis excellit et p̄ce/
dit actui cognitiōis intellectuali in aliq̄ gradu
Inq̄rē autē eū excellit int̄m eū excedit atin/
gēdo deū in aliq̄ gradu dilectiōis. ad quem
actus intellectualis extēdi nō p̄t. qz supintelle/
ctualis est saltē in hac vita. qz in p̄ria videbi/
mus deū sic est. vt dicit. **Jo. iij.** **Nec** obstat qd̄
dicit **Aug.** **In** cognita neq̄q̄ p̄t amari. qz ē
noticia aliq̄ nō intellectualis. s̄ affectualis seu
exp̄imentalis. vt statim patebit. **Cū** p̄dictus cō/
cordat **Hugo** cōmētator **Dyonisiū** sup̄. vii.
angel. hierar. dicens sic. **Intelligas** quāta est
vis veri amoris et dilectiōis. si t̄m intelligi p̄t
qm̄ dilectio sup̄eminet scie. et maior est itelli/
gētia. pl̄ eim̄ diligit q̄ intelligit. **In**trat dile/
ctio et appropinq̄t. vbi scia foris stat. **Et** red/
dit rōnē. **Quia** amor inq̄t p̄sumēs et p̄fidēs
amato. suo acumine penetrat oia. impetū se/
quēs ardētis desiderij sui. nec dissimulari va/
lens donec ad amatū p̄ueniat. et coip̄o āpli/
adhuc sitiens intrare ip̄m. et esse cū ip̄o. et esse tā/
p̄pe. vt si fieri possit h̄ idē ip̄m sit qd̄ ip̄e. **Ec/
ce** exp̄sse dicit q̄ verus amor dei vnire deo ime/
diati q̄ intellectio. et qd̄ intellectus nō capit.
Sic ḡ talis noticia affectualis est sup̄ior itel/
lectuali. **Cū** his p̄cordat p̄ om̄ia vercellens.
sup̄ **Can.** dicens q̄ affectus et intellectus similes co/
ambulant vsq̄ ad nouissimū defectū intelle/
ctus. vbi h̄z sue cognitiōis et sui luminis cōsu/
mationē. **Affectus** autē adhuc p̄riner p̄ncipalia
in deū suspiria. sup̄intellectuales extēsiōes.
et immisiōes. feruidos fulgores. et fulgidos
feruores. ad quorū oim̄ sublimes excessus et
excedēs sublimitates itelligētia trahi nō
p̄t. s̄ solū p̄ncipalis effectus deo vnibilis. et
h̄ idē post dicit. **Tāta** est virtus veri amoris et
puleri q̄ nō solū facit hoies et angelos exce/
dere p̄ria naturā vt in deū ascēdat. s̄ etiam
deū q̄si naturā p̄ria egredi vt ad creaturas
q̄si infra naturā suā p̄cedēdo p̄descēdat. **Et**
h̄ vt dicit **Dyonis.** de diu. no. audendū est
dicere p̄ veritate. cū t̄m sit iregressibilis a se. licet
ip̄e suā immēsitatē n̄re capacitati cōtemper/
eo imutato. **Hec** reuelatio sup̄intellectualis
eternorū fuit facta moysi in interioribus des̄ri
p̄stituto. querēti a dño qd̄ sibi nomen esset.
Respōdit dñs in subiecta creatura dicens.
Ego sum q̄ sum. vt dicit vercell. ego sum esse in
se reflexū. v̄l entitas. q̄le nomē nō p̄cipit nisi
ab apice p̄ncipalis affectiōis. q̄ eternitati vnit
q. d. **De** nemo potest cognoscere nisi p̄ me/
ip̄m. **Uñ** nomē qd̄ queris est mirabile qd̄ ne/
mo scit nisi q̄ accipit. **Spoc. ij. vbi** dicit **Aug.**
Nisi q̄ accepit p̄ reuelatiōis vel exp̄ientia. vel
sicut dicit **Haymo** q̄ ad h̄ p̄destinat est vt ex/
perimēto cognoscat. **Et** q̄ patz q̄ reuelatio
hec nō fit nisi mētibus seraphicis in interioribus
des̄ri existētibus. i. in caligine oculi silentij
in q̄ reuelate et se apparet deus sup̄intellectua/
liter. vt dicit **Lincol.**

Distinctio sexta

A Exto cū reuelatio eternorū ista sit su/
perintellectualis. et iō cogitari necdici
possit. vt supra patuit. **Id** oportet vi/
dere q̄liter sit attingēda et obinēda. **Cur**
ca qd̄ norandū est q̄ **Dyonis.** in li. de mystica
theologia volēs thimoteo oñdere accessus
ad istā reuelatiōis sup̄intellectualē eternorū.
docet eū derelinq̄re oēs reuelatiōes sensibi/
les. et om̄es reuelatiōes intellectuales tā natu/
rales q̄ supnaturaes. et oia sensibilia et itelli/
gibilia. donec ingrediat caliginē oculi silen/
tij. in qua reuelate et se apparet dñs sup̄in/
tellectualiter. **Ubi** **Dyonis.** c. j. dicit sic p̄
trāslationē abbas. **Cū** aut amice thimoteo
ad hoc q̄ capax fias mysticaz p̄replationis
sue reuelationū incorp̄ari sic radio diuino.
derelinque sensus. et sensibilia exercitia et my/
tellectuales op̄atiōes et om̄ia intelligibilia
et forti conatu hic cōprime te. et si est tibi p̄o

Ab ille cōsurge ignote z supintellectualitē ad
 vniōnē dei. que est sup omnē cognitionem.
 Itud verbū cōsurge ignote. exponit in co/
 mēti. comentator dicit sic. Surge z restitue
 te incognite vt possibile est ad vniōnē dei. i.
 eius q̄ sup omnē cognitionē est. que quidem
 restitutiō vt resurrectio fit p̄ ipsi? solt? forte
 desiderii z amorē supferuidū. que nulla ra/
 tionariua inuestigatione potest esse cognita.
 Et infra dicit. Essans em̄ in ista caligine ab
 opatione cognitionis. s̄ est nās desiderii so/
 lus dei p̄fecte ab ip̄o incogniti. ip̄i soli vnif
 z cognoscēs vider in ista caligine sup intelle
 ctum. qz ad h̄ cognoscendū nō posset intelle
 ctus human? z inoculat? attingere. nō q̄ in
 tellect? dicat inoculat? a puatione potentie
 visive. s̄ a puatione om̄is act? visivi dū ocu
 tur in illa caligine. Sequit. Et bi sūt gra
 dus ascensionis in sp̄uale caliginē signari per
 ea que sunt hystorice facta Moysi. Et is ē
 mod? habēdi se in caligine illa donec diui
 nus rad? vere incircūuelate appareat. z se re
 netet dicto modo. **De** lincoñ. Grad? igit
 ascensionis ist? sunt. p̄mo derelinquere om
 nia sensibilia. secūdo om̄ia intelligibilia. ter
 tio ingredi caliginē vbi apparet de?. Cū his
 p̄cordat q̄ sup om̄ia vercel. comentator in cō/
 mento suo sup mysticā theologią. ca. j. vbi p̄
 eandē hystorā moysi oñdit grad? ascēdendi
 caliginē mysticā. in q̄ se de? incircūuelate re
 uelat. Un̄ dicit ibi. q̄ moyses **Exod. xxxij. p̄**
 mo missus est se purgare a multitudinē sen
 sibilū. z deinde z a nō puris separi. z p̄ om̄
 nē mundationē audit sonū buccine z toni
 trua vider z fulgura micātia z radios ml̄tos
 emittētia. z post sepatus a multitudinē po
 pulari cū aaron z nadab z abiu z septuagin
 ta senioribz in israhel tāqz rōnabilibz ascēdit.
 z tūc fuerūt sibi reuelata intelligibilia. s. eter
 ne archipie sine rōnes exēplares oīm crea
 turaz q̄ in deo sunt. quaz intellectuali ispe
 ctione deū cognoscim?. quibz nihil diuini
 oculis intellectualibz ituenimur. **Hec ille.** Ter
 tio dicit. s̄ adhuc restat p̄ncipalior dei cogni
 tio. q̄ figurat in eo q̄ moyses post p̄dicta se/
 parat ab his q̄ p̄dicta secū viderāt. z subtra
 bit illis visis. z intrat in caliginē ignorantie.
 vt patet **Exo. xxxij.** z vnif incōprehēbilita
 ti diuine quā nō penetrat intelligētia. q̄ om̄
 niū clarissima z in se claudit z celat secretissi
 me om̄es cognitōes cōprehēsuas. **Exēplū**
 bui? plane videt in luce stellari quō abscōn

ditur in luce solari in meridie. **Sequit.** Et
 om̄is vnif? deo p̄ eā qui est sup om̄ia p̄stitui
 tur. in excellētia quā nec rō inuestigat. neqz i
 tellect? speculat. z quasi ab om̄ibz talis qua
 si a seip̄o segregat. z p̄ vniōnē dilectionis q̄
 est effectiua p̄ cognitiōnis vnif? deo intelle
 ctualitē cū ignoro. z cū cognitiōe multo me
 liori q̄ sit cognitio in eo q̄ intellectualis est
In eo q̄ cognitiōnē intellectuāle derelinq̄t
 sup intellectu z mentē deū cognoscit. **Hec**
ille. **Ex** p̄dictis patere p̄t q̄ reuelatio sup
 intellectualē nō fit p̄ intelligibilē cognitōem
 sed p̄ ardentissimā imo supferuidā dilectio
 nis exp̄imentalē noticiā. **Ex** his etiā apparz
 sicut dicit lincoñ. q̄ hec reuelatio q̄ fit incircū
 uelate z se absqz symbolis z imaginibz. s̄m
 sui nudam apparitiōnē solū fit his q̄ trāscen
 dunt immūda oīa. i. terrena oīa. q̄ amore cō
 tracta maculat amantē mentē z etiā pura q̄
 nō maculat mentē cōtingentē zq̄ ascendunt
 sup ascensionē om̄niū sanctaz extrematūm
 s̄ est. ascēdunt sup om̄es act? om̄is p̄tus ap
 prehēsiue agētis q̄ntū possibile est intense. z
 derelinquūt om̄ia diuina lumia illustrantia.
 z introcūt in caliginē. s̄ est actualē ignorāti
 am oīm. **Ubi** se est vt eloquia aiūt q̄ est sup
 om̄ia. solū em̄ ibi inuenit? z tenet. **Qual** ibi
 inuenit? nō est effabilis. **Hec ille.** **Cui** rat re
 uelatio facta fuerit dicat illud **Matth. xij.**
Lōfiteor tibi p̄ dñe zc.

Distinctio septima

Sep̄imo videndū est qualiter sp̄us
 human? ad veniendū p̄ iter occulte
 reuelatiōis ad intrinsecū secretū dñi
 ab ip̄o inuitat **Cañ. ij.** dicere. **Surge** p̄pera
 amica mea. formosa mea z veni. z hui? inui
 tatiōis subiūgit allectiuū dicēs. **Quia** iam
 ambulātibz reuelata est v̄itas. qz iā vox tur
 turis audita est i terra n̄ra. i. vox paterni s̄/
 bi reuelātis omnē veritatē in terra hūanica
 tis nostre **Diē g.** **O** amica mea. p̄pter secre
 toz reuelatiōem. **Joh. xij.** **Vos** dixi amicos
 qz om̄ia q̄ audiui a patre nota feci vobis. no
 ticia exp̄imentali. **diē Grego. i omel.** **Sur**
ge ad reuelationū p̄fectionē a sensibili ad in
 tellectuale. ab intelligibili ad supintellectua
 le. z s̄m p̄s. **Dis**posuit ascēssiones i corde suo
 in valle lachrymaz. **O** colūba mea. p̄pter
 reuelationū exercitōz. **Cañ. ij.** **O** culi tui si
 cut colūbaz sup rinos aquaz. id ē. vt dicit s̄/
 cell. innitētes aq̄s sapie. que derinant a fon
 te sapie. in q̄bz mētes colūbine tāqz in puro

DA :

De septem itineribus eternitatis

speculo p̄teplanti reuelatiōes mētē simplifi-
cantes et purificātes. Prop̄era p̄te reuela-
tionū plenissimā effusionē. **U**n colūbe q̄ re-
sident in mētis suspēdio q̄etate iuxta fluēta
plenissima. et p̄ quā vt dicit vercell. q̄tū mor-
talibz p̄cedit ad plenissimas sapie essentialis
copias accedit. quaz plenitudo nulla effusi-
one diminiuit. **H**ec vercell. **O** formosa mea
p̄pter reuelationū radiosam illūinatōz. **U**n
Ma. lviij. Implebit dñs splēdoribz aiā tu-
am. et eris q̄si or̄ irrigu? cui? nō deficiūt aq̄
Exēplū de moyse cui? facies ex p̄ortio dñi
splēdida facta est. vt videri nō posset oculis
corp̄alibz. **U**eni p̄pter diuinaz reuelationū
certā directiōz. **ps.** Specie tua et pulcritudi-
ne tua zc. qz vox iā turturis audita est i terra
nostra. gemitu amoroso cantās. **E**go sum
via veritas et vita. **Joh. xiiij.** Ego sum via p̄
quā tutissime ibis. ego sum vitas ad quam
certissime ibis. qz iā finis enigmat̄ est. **E**go
sum vita in q̄ eternalit̄ p̄manes. **Q**ui em̄ in-
uenerit me inueniet vitā. **Prover. xiiij.** ḡ veni
qz mens q̄si auis turturea inuenit sibi niduz
p̄tinue mātionis ab eterno turture p̄patuz.
vbi reponat pullos suos. i. om̄es castos et
amorosos p̄cept̄ caste mētis. et casto et amo-
roso turture. i. v̄bo paterno auditos p̄cept̄
et gemit̄. **U**n glo. dic̄. **T**urtur est t̄ps ama-
tor castitatz. cui? vox audita est i terra n̄ra. i.
in humanitate. in q̄ verbū paternū denūci-
at nobis amenissimū aduenisse t̄ps ver̄ et tē-
pus gr̄e in q̄ nobis reuelabit oīa que audi-
uit a p̄re. **Joh. xv.** dū sicut dic̄ **D**rego. **A**ffe-
ctus n̄ri imp̄munt̄ diuio amori cui nihil oc-
cultat̄. **U**n vercell. exponit illud v̄bū dicēs
sic. **T**urtur est soluiag? et signat mētis p̄tutē
v̄nitūā et sup̄intellectualē. q̄ nidificat i ame-
nissimis loc̄s virētibz et assiduis p̄teplatiuis
mētibz. et pullos vt turtur sonet nocte i sup-
lucētī caligine oculi silētij **A**mē.

Sextū iter eterni-
tatis p̄ qd̄ sp̄s n̄r venit ad intri-
secū secretū et eternale manerūz
dñi ihu est eternoz exp̄imentalis
p̄gustatio et noticia. **N**isi em̄ esset in nob̄ eter-
noz quedā sp̄ialis p̄gustatio. nō dicerz. **ps**
Bustate et videte qm̄ suavis est dñs zc. **A**d
maiorē hui? itiner̄ noticiā septē p̄ ordinem
sunt notāda. **P**rimo igit̄ vidēdū est quid
hec exp̄ientia dicat̄. et q̄re p̄cedētia itinera se-
quāt̄. **S**ecūdo q̄z potētiāz ista exp̄imē-

tal' noticia dicat̄. **T**ertio q̄lit sp̄iales sensus
potētiāz ab exp̄imēntali noticia ipediāt̄. **q̄r**
to q̄lit iteriores sensus sp̄iales repāt̄ l' refor-
mant̄. **Q**uinto qualit̄ p̄ gustū interiozes
sp̄iale eterna p̄gustant̄. **S**exto qualit̄ q̄
libet sensus interioz sp̄ialis eterna exp̄ientia

Septimo qualit̄ sp̄s noster ad veniē-
dū p̄ iter exp̄ientie ad intrinsecū dñi inuat̄
Distinctio prima

Primo igit̄ vidēdū est qd̄ h̄ exp̄ientia
dicat̄. et qualit̄ alia itinera sequatur.
De q̄ notandū est. q̄ sic dicit papias
q̄ exp̄ientia idē est qd̄ noticia. **U**n exp̄ientia
videt̄ esse obiecti cuiuslibz potētie p̄ntialis
act̄ et noticia. **A**c̄ em̄ vitales attingunt̄ sua
obiecta actiue v̄l passiue v̄l v̄troqz mō. **f**m
quosdā. alia potētia nō fieret in actū. **U**n
si om̄es hoīes dicūt̄ mihi h̄ esse dulce p̄ hoc
nō habeo noticiā exp̄imentalē de illo. etiam
quātūcūqz p̄bet̄ p̄ rōes. s̄ opinionē v̄l fidē
v̄l sciam posse h̄re. **S**z si gust̄ me attingit̄
gustabile. v̄l attingit̄ ab illo. tūc habeo noticiā
exp̄imentalē illi. **S**icut̄ est de gustu inte-
riori et alijs sensibz sp̄ialibz. **U**n si ego lego
v̄l audio ab aliq̄ qd̄ dulcis sit dñs. p̄pter hoc
nō habeo noticiā exp̄imentalē de h̄. nisi gu-
stus sp̄ialis attingat̄ a dulcedine diuina. vt
dicat̄ cū sp̄osa. **F**ructus ei? est dulcis gutturi
meo. **Cañ. ij.** vbi loquit̄ d̄ gustu sp̄iali. vt pa-
tet in glo. **E**t ista noticia exp̄imēntal' p̄fectiss-
imoz est. **U**n dicit̄ **Bern. sup. Cañ.** **Q**uidēd̄
de tuis oculis scim? o dñe ihu aut̄ sc̄ptu-
ra docēte. aut te reuelāte. aut certe qd̄ p̄fectū
simoz est gustādo didicim? i. exp̄ientia. **E**t q̄
patere pōt̄ sc̄dm̄ s. q̄ istud iter exp̄imentalis
noticie eternoz rōnabiliter sequit̄ itinera p̄-
cedentia. **Q**uid p̄dest nāqz multa cognosce-
re et intelligere nec illa exp̄iri. nec ad aliquē
v̄sum illa habere. ḡ exp̄ientie noticia quēqz
necessaria. **U**nde **Hugo** cōmentator super
vij. angelice hierarchie. dicit sic. **N**ō facit̄ p̄-
ctum cognitio p̄tutis nisi et habitū virtutis i
exp̄ientia subsequat̄. **D**agistra em̄ in reddi-
gēdi est exp̄ientia. et illa optime iudicij veri-
tate cognouit. qui eā nō audiēdo solū s̄ gu-
stando et faciēdo didicit. **S**equit̄. **I**n exp̄i-
entia nāqz et habitu virtutis cognitio p̄ficiat̄
veritatis. quia in sola intelligēdi illuminati-
one inchoat̄. **H**ec ille. **A**d hanc exp̄ientiam
hortat̄ **Petr. prima cano. c. j.** dicēs. **S**i em̄
gustastis q̄s dulcis est dñs. rōnabiliter itū-
qz iter exp̄imēntalis noticie eternoz sequit̄

precedentia iterum tãq̃ illa pficiēs.
Distinctio secūda

Secundo vidēdū est quaz potētiarū
 et quoz sensuū expimentalis noticia
 esse dicat̃. Circa qđ notandū est qđ
 in libro de spū et aīma dicit sic. Duo quidē i ho
 mine sunt sensus. vn̄ interior et alius exteri
 or. et vn̄q̃ bonū suū habet in quo pficitur.
 Sensus exterior reficit̃ in cōtemplatōe hu
 manitarū. sensus interior i cōtemplatōe diuinita
 tis. Propterea em̄ deus factus est homo vt to
 tū hominē beatificaret. et tota cōuersio ho
 minis esset ad ip̄m. et tota dilectio esset i illo
 cū a sensu carnis videt̃ p carnē. et a sensu mē
 tis p diuinitatē cōtemplationē. Sequitur.
 Docerat totū bonū hominis vt siue ingred̃
 retur siue egred̃retur pascua in suo factore in
 ueniret. Et ista dicit. Cū homo p̄stet ex car
 ne et aīma. et in carne sint quicquid sensus. s. visus
 auditus. olfactus. gustus. et tactus. quos tamē nō
 mouet absq̃ aīme societate. ita aīma similiter
 habet quicquid sensus suo modo. qz spūales res
 nō corporales sensibz s. spūalibz rimādē sunt.
 Et sequit̃. Vñ diuina vox in Deūtero. ait.
 Videte qđ ego sum deus. Ecce spūalis visus.
 Et in Apoē. Qui habet aures audiat qđ di
 cat spūs eccl̄ijs. Ecce spūalis auditus. Et in
 ps. Vultate et videte qm̄ suavis est dominus.
 Ecce spūalis gustus. Et ap̄ls. Bonus odor xp̄i
 sumus. Ecce spūalis olfactus. Et i euāgelio Fi
 de mulierē se terigisse magis q̃ corpore oñdit.
 dicit. Quis me terigit. Ecce spūalis tactus.
 Et sequit̃. Sic mō cū om̄i caurela seruādū
 est qđ ad corp̄is sensus. et qđ ad aīe dignita
 tem p̄tineat. Nec ille. Ex his plane patet qđ si
 car experientia corporaliū sit sensibz corporaliū.
 ita experientia spūaliū sit in mēte spūaliū sen
 sibz.

Distinctio tertia

Tertio vidēdū est qualiter sensus no
 stri interiores spūales ab illo experi
 mēntali noticia impediūt. De quo
 notandū qđ sensus spūales dupliciter impe
 diunt̃ ab expimentali noticia. Vñ impedi
 mentū est ex natura corrupta. aliud est ex no
 stra negligētia. De p̄mo impedimēto ber
 nardus p̄mō. lxxj. sup. Cañ. dicit sic. Sapo
 rem interiorē pdidim⁹ ab ip̄o pene exordio
 generis nr̄i. Vñ ex quo cordis palatū sensu
 carnis p̄ualente infecit vir⁹ serpentis antiq̃
 cepit nō s̄ape bonū. ac sapor nori⁹ subintrat
 et insipētia mulieris. i. sensualitarū saporē bōi
 excludit. qz serpentis malicia et astucia mulie

ris insipētia circūuenit. Nec ille. Iste mor
 sus serpentis fecit sensus interiores languē
 scere et tabescere. Et tūc em̄ visus interior sp̄s
 ritualis teneb̄rescit. auditus surdescit. olfactus ta
 bescit. gustus amarescit. et tactus crassescit. vt
 clamer p̄pheta. Oculos habet et nō videbūt
 aures habet et nō audiet̃ rē. Tales manent
 in tenebris exterioribz carnis. De impedī
 mento secūdo dicit̃ in libro de spū et aīma sic.
 Hoc bonū magnū qđ habuit ex duplici se
 su. s. interiori et exteriori bene ordinato malū
 magnū secutus est. quoniam pdito bono qđ in
 tus erat egressa est aīa ad bona aliena q̃ fo
 ris erāt. et pacrū fecit cū delectatiōibz seculi.
 requiescēs in illis. nō attendēs homo bonū
 sui interi⁹ absentiam. eo qđ cōsolatiōes suas
 cerneret in bonis alienis. Nā cum exterior
 sensus carnalis bono suo foris vti⁹. interior
 sensus q̄si obdormit. Non enim cognoscit
 bona interioris sensus qđ iocūditate bonoz
 exterioroz capit. De hoc vide hic primo mē
 bro plen⁹. qualiter vtrūq̃ impedimētū tol
 litur. s. experimentalis noticie. Itē in tertio
 itinere aliqua inuenies de eodē.

Distinctio quarta

Quarto vidēdū est qualiter sensus
 interiores spūales reformant̃ vel re
 parant̃. Circa qđ sciendū est qđ cō
 tra primū impedimētū. s. corruptōz nature
 necesse est vt a Ihu sensus nostri aperiātur
 anteq̃ eterna experiant̃. Vñ Bern. libro de
 amore. c. xix. dicit. Dñs post suā resurrectōz
 loquēs discipulis. ait euāgelista Luc. xxiiij
 aperuit eis sensum vt intelligerēt sc̄pturas.
 Cum em̄ inqt̃ Bern. scripturaz interioroz
 sensum et virtutē miraculoz et sacramētoz
 dei ceperim⁹ nō solū intelligere sed etiā qua
 dā vt ita dicā experientie manu palpate et tra
 ctate. quod nō fit nisi quodā p̄scientie sensu
 et experientie disciplina. intelligētis et scientis
 bonitatē dei et virtutē q̃ potētī bonitate. cū
 efficaci virtute in filijs gratie op⁹ ipsi⁹ gratie
 operat̃. tūc demū sapiētia qđ suū est exequit̃
 tūc quos dignos iudicat. vñctiōe sua docet
 de om̄ibz. tūc apposito bonitatis sigillo. om
 nia pectora nostra vñctiōe illa et emollit et i
 p̄mit et p̄format. Et si q̃ dura. si q̃ rigida iue
 nit. iculcat et infrigit. donec leticia dei salu
 taris accepta et sapie spū p̄ncipaliter firmata.
 aīa leta et lecta decātet ad deū. Signatū ē su
 per nos lumē vult⁹ tui domine. dedisti leti
 ciam in corde meo. et idē sup. Cañ. sermone

De septem itineribus eternitatis

lxxxv. Sapiētia assidue vincit maliciā id ē
cōcupiscētiā in mētibus ad quas intrauerit.
saporē mali quē illa inuēxit sapore meliore
exterminās. Intra sē sapiētia duz sensus
carnis infirmat. intellectū purificat. cordis
palatū sanat z reparat. sanato palato iaz sapit
bonū. Sapit z ipsa sapiētia qua in bonis ni-
hil est meli⁹. **Dec** ille. **Cōtra** impedimētum
secundū. scz nostrā negligentā. necesse ē vt
sensus exteriores sopiant. z a sua vagatione
restringant. quia tunc interiores excitant z
exercitant. **Unde** tertio moral. **Grego.** dic
sic. **Si** exterior euagatio sensus claudit. in-
terior sensus aperitur. **Cui⁹** rationē reddat
Dugo de archa noe. vbi dicit. **Ventes** q̄s
cure carnales exagitat nō pprehendūt sapi-
dam sapiētiā. sed qui minorat actu ipse inue-
nit eā. quia dū anim⁹ ab exterioribus ad inte-
riora abstrahit. ad seipm colligit. z robusti-
or ad cōtemplāda celestia eleuat. z cū a dele-
ctatione exteriori abstrahit. necesse est vt ali-
quid spūalis gaudij p̄gustare incipiat. ne si
omīno a delectatiōe māserit alien⁹ q̄si semē
aridū sine humore ad gramē sapie nō puale
scat. **Sequit.** **Sic** ḡ diuina grā inspirāte. vt
mēs sic abstracta. z terrenis desiderijs exu-
ta statim q̄dā insolita leticia pfundat vt am-
plī amaz esse agnoscat qd̄ deseruit q̄ magis
dulce sentit qd̄ iuenit. **Sequit.** **Illas** mētē
interne dulcedis desiderū trahit. q̄s null⁹
cupiscētie carnal affect⁹ fligauit. **Dec** ille

Distinctio dnta

Quinto vidēdū est qualit̄ p̄ interiorē
gustū spūalē eterna p̄gustāt. **Circa**
qd̄ sciēdū q̄ nisi gust⁹ spūalis esset in
nob̄ dñs nō diceret. **Qui** māducat hunc pa-
nē uiuet in eternū. **Jo. xj.** De gustu eternoꝝ
spūali d̄t **Bē.** li. de amore dei. c. xij. **Hēs** ē
quedā vis aīme q̄ inherem⁹ deo z fruimur.
Fruitiō aut̄ h̄ in sapore q̄dā est diuino. **Qua**
re sapia a sapore d̄t. **sapor** aut̄ iste in gustu q̄
dā est. **Gustū** aut̄ istū nemo p̄t digne expme-
re. nec etiā q̄ meret gustare. s̄ p̄t dicere. **Su-**
state z vi. qm̄ su. est do. **Hec** **Bē.** **Dic** etiam
Greg. omel. xxxj. **Suauitatē** ei⁹ nō cogno-
scit̄ si hāc mīme gustat̄. **Et** q̄ ḡ gustū illum-
nēo p̄t expmere s̄z solū p̄ expiētiā noscīt. **ido**
optet viā q̄rere q̄lit̄ spūs n̄r ad istā gust⁹ ex-
periētiā possit p̄ngere. **De** q̄ notādū est q̄
ihs q̄ est sapia p̄ris sapida. qz in eo est sapor
ois suauitat̄ z delectam̄ti. **Prīmū** exiuit (vt
dic̄ **Dugo** sup̄ plo. ange. hierar.) p̄ creaturā

mūdit manifestauit seī op̄ib⁹ suis. z ceperat
videri visibilē inuisibilē p̄ effectū suū visibi-
lē. **Et** ille exi⁹ sapie causabat i sensib⁹ nostr⁹
exteriorib⁹ q̄ndā noticiā etnoꝝ sciētiā. q̄
fm̄ aplūm. **Inuisibilia** dei a creatā mundi
p̄ ea q̄ facta sūt itellec̄tā p̄spiciūt. sempiterna
q̄z virt⁹ ei⁹ z gl̄ia z diuinitas. **Et** licet illd̄ lumē
sapie aliquē causet saporē in sensib⁹. vt p̄z p̄
ps. **Delectasti** me dñe i factura tua z c. n̄ illa
delectatio sit sp̄ ex gustu sapiētiā. oleo ḡ-
rie p̄dito. nec illa noticiā est expimētiā sed
discursiua. **Secūdo** vt dic̄ **Dugo** ibidē exiuit
sapia p̄ris incarnata. z facta ē lumē in testa.
vt nos illuminaret z ad p̄rem reuocaret. **Et**
ille exi⁹ sapie sine manifestatio causabat i
sensib⁹ n̄ris interiorib⁹ q̄ndā noticiā etnoꝝ
credibilē. sup̄naturalē. z iō notabilior est p̄-
cedere qz sup̄naturalia dona pficiūt naturā
vt dic̄ **Dyo.** **Sz** nec illa noticiā ē expimētiā
lis. qz expiētiā repugnat fidei. vt p̄z p̄ **Gre.**
Tū ex noticiā fidei firma m̄plex noticiā
p̄solatio habet. vt p̄z p̄ **Dyo.** de di. no. ca. vij
vbi dic̄ sic. **Fides** diuina est stabil̄ collocatō
credētiū. collocās illos i vitate. p̄firmās sim-
plicē vitatē itramutabili idēitate i ipis cre-
dētib⁹. **Et** credēre in vitate teste sept̄a **Rōm.**
vij. nihil mouebit a leticia q̄ est fm̄ verā fi-
dē. s̄z habebit i ea p̄manētā imobil̄ z intrā-
mutabil̄ idēitatē. **Qui** ei vitari vnus est ex
ipsa vnione bñ nouit qm̄ bñ sentit. q̄uis m̄-
ti corripiat eū tāq̄ mētē excessū passū. **Ter-**
tio vt dic̄ **Dugo.** sapia incarnata q̄ se p̄uisibi-
lia manifestat voluit oñdere quō ipsa aīoꝝ ci-
bus z refectio ē. **Et** iō carnē assump̄tā nob̄ i
edulū p̄posuit i sacro. vt p̄ cibū carnal ad gu-
stū inuitaret diuinitatē. **Dec** ille **Egressa** est ḡ
sapia p̄ris z q̄si iā panificata. vt etiam dicat.
Ego sū panis vite. z p̄t dat vob panē d̄ celo
vez q̄ de celo descēdit. **Jo. xj.** **Igit** ihs in sa-
cramēto ē ver⁹ cibus z se gustabil. vt p̄ gustū
corpis ei⁹ p̄ueniat ad gustū diuinitatē. quia
ipse est via fm̄ hūanitatē ad ei⁹ diuinitatē. vt
sup̄ dictū est. **Sūme** at̄ necessariū est ad h̄
vt ad gustū itime diuinitatē p̄tingat p̄ corpū
ei⁹ i sacro. qz sensus corpū aliq̄ sensibili signo
foueat z determinet. z vt itellec̄t⁹ lumē sup̄na-
turali fidei p̄fortet. z vt volūtas caritate in-
flāmet. z sic p̄ spūalē māducatiōz corpis ipi
ad gustū abscondite diuinitatē p̄tingat. **Sz** ce-
ce. h̄ ihs dic̄ **Jo. x.** **Ego** sū ostiū. p̄ meli. q̄s in-
troierit saluabit z pasqua inueniet. **Ego** lumē
ostiū sensui corpali p̄ siḡ sensibilia mōstrā

Ego sū ostiū intellectui p fidē pfectā refēra
 tā. Ego sū ostiū volūtati p caritatē feruidā
 aprū. gustatū. z habitatū. Ego inq̄ sū ostiū
 sensui p sū sensibilia mōstratū i sacro p sen/
 sibiles spēs sacramētales panis z vini. q̄ si/
 gnificat pfectā refectōz. **S**ig em̄ sensibilia
 aliud faciūt i cognitōz venire. **Uñ** Du. vbi
 supra dr: Re hūana infirmitas tractū car/
 nis i assumptōe abhorreret. iō psueti edulij
 spēs carnē velauit. vt sensus foueret dū cō/
 sumā pcpit vt etiā intellect⁹ credēdo z affe/
 ctus diligēdo determinate dirigeret ad cibū
 hūc quē p̄ sanctificauit. **Jo. vi. sup spēs pa/
 nis z vini. q̄ etiā signāt pfectā refectōz esse in**
h sacro vt ait. Itē ego sū ostiū intellectui p fi
dē pfectā refēratū. Uñ Chry. i tracta. d̄ sym
bolo d̄. Fides est lumē aie. ostiū vite. sūda
mentū salutis etne. z Ia. viij. Nisi crediderit⁹
nō intelliget. q̄ p fidē intrat ad vitatē cogni
tionē. Uñ Aug⁹. sup Jo. dic. noli intelligere
vt credas. s̄ crede vt itelligas. Intelligere
em̄ est merces fidei. Fides mūdet te vt itel
ligere repleat te. Decille. Intellect⁹ em̄ hūa
nus sine radio fidei circa diuina est q̄li cecus
Uñ ipossibile est q̄ itellect⁹ attingat corpus
p̄ vt exiit sub spēs sacramētalibz nisi lu
mine supnaturali certissime fidei illumiet z
dirigat. alias nō videbit riuulos flumīs toz
rētis buri z mellis. Job. xx. Quō exponens
Dr. xxx. moral. Butirz nascit ex carne. z sige
p̄i hūanitatē. mel s̄o descēdit ex aere. et sige
p̄i diuinitatē. Ex his duobz descēdūt septē
riuuli p̄tēplariōs hūanitatē. z septē diuinitatē
q̄s solū fideles i tāta plenitudine quōz reci
pūt vt videāt qd̄ dicere nō valēt. Attingit ei
fides inaccessa. ait Bēf. sup Cañ. fmo. lxxix.
q̄ intellect⁹ p fidē illuminat⁹ z p̄fortat⁹ atti
git hūc vitatē indubitanē q̄ xps s̄e est in sa
crāmēto. z diuinitas s̄e est in xpo. Itē ego inq̄
s̄e sum ostiū volūtati p caritatē feruidā ap
tū gustatū z inhabitatū. qz q̄ māducat meā
carnē z bibit meum sanguinē. i me manet z
ego i eo. Jo. vi. Dec autē māducatio fit spū
aliter. Māducare autē spūalitē ē attingere ad
rē b̄ sacri. Res autē h̄ ē duplex. vna p̄tenta
z signata. z ē xps iteger q̄ p̄tinet sub spēs
panis z vini. Alia ē res signata z nō p̄tēta. et
hec est corp⁹ xpi mysticum. Ille q̄ māducat
spūalitē q̄ xpo p̄iugit p fidē z caritatē. Fides
p̄inet ad cognitōz. caritas ad refectōz. ideo
etiā vnit corp⁹ xpi mystico. i. ecclie. Ex ista ei
māducatōe oriē attingētia spūal. alias xpo

nō icorparemur dū carnē ei⁹ gustā. De ista
 autē incorpatōe Aug⁹. sup Jo. dr. O sacm
 pietat⁹. o signū vnitat⁹. o vinculū caritat⁹. q̄
 vult viuere accedat. credat. icorparet. vt vi/
 uificet. **Et Du. sup. vij. ange. bierar. dicit qz**
ista māducatio d̄ viuifica. qz viuos secū effi
cit oēs q̄b se māducādū p̄bet. Dicit q̄ mā
ducās illō Cañ. y. Comedi fauum cū melle
meo. Fau⁹ sic dic̄. Orig. est cera q̄ ginea. cel
lulis distincta. melle replet⁹. Quid q̄ est aliud
Comedi fauū cū melle meo. nisi māducare
corp⁹ q̄ ginee carnis dulcissima diuinitate re
pletū. z sic p gustū hūanitat⁹ puenit ad gu
stū diuinitat⁹. z iō ad p̄libamē eternitat⁹

Distinccio sexta

Sexto notādū est q̄lit q̄libet sensus i
 terior spūal etna expiat. De q̄ scien
 dū est q̄ Bēf. li. de amore dei. c. xv. dr
Sic corp⁹ h̄z suos q̄nqz sensus q̄b aie p̄iū
git vita mediātē. sic aia h̄z suos q̄nqz sensus
q̄b deo siue etnis p̄iūgit mediātē charitate
Quare ap̄ls dr. Nolite p̄formari huic seculo
s̄z reformamini in nouitate sensus v̄ri vt p̄be
tis. i. expimēto sciat⁹ q̄ sit volūtas dei bona.
būplacēs z p̄ctā. Sequit. Per sens⁹ corp⁹is
vererascim⁹ z huic seculo p̄formamur. Per
sensū s̄o mēt⁹ renouamur i agnitōe di siue
eternoz. Et infra. c. ix. dr. Sic oēs sens⁹ cor
porales. s̄. visus audit⁹ odorat⁹ tact⁹. sine sē
su gust⁹ infirmāt z ebetāt i opatiōibus suis
sic añ aduētū Ihu mediator⁹ oēs sensus no
stri spūales lāguebāt p̄tē absentia gust⁹ spū
alis v̄l sapiētia. q̄ nec dū fuit incarnata. nec
q̄si gustata. a cui⁹ gustu q̄ro diuinit⁹ abstinē.
tāto sensus iteriores mag⁹ deficiūt z infirmā
tur i actibz suis circa etna. Uñ Bre. xxx. mo
ral. exponēs illō Job. xvij. Attenuet fame
robur ei⁹. z iedia iuadat costas ei⁹. sic dr. Ec
rōnal aia h̄z hō vt i p̄petuū viuat. z tñ hois
iniq̄ robur attenuat fame. qz aia ei⁹ nulla in
terni cibi refectōe pascit z iedia iuadit costas
ei⁹. q̄ spūalē refectōe subtracta sensus mēt⁹
deficiūt. z tūc cogitatōes suas nec r̄gere nec
tueri p̄nt. qz fames iterna sensus mēt⁹ exte
nuat. z iō se for⁹ extēdūt ad r̄palia sp̄ret⁹ eter
nis q̄ eis nō sapiūt. Adueniēte autē gustu
sapie ait Bēf. vbi s̄. c. xix. tūc seq̄t qd̄ dulce
do sapoz. quā i interiori suo sentiens aia mō
qd̄ā singlarī q̄ suscipit cūcta discernit d̄iū
dicat. seqz z omēs sensus vegetat z p̄firmat.
Hā h̄ panis spūal est d̄ q̄ dr. Sap. xvj. Para
tū panē dedisti eis de celo sine labore omne

De septem itineribus eternitatis

delectamentū in se habentē. rōis sapor? sua
uitatē. Et ideo iste panis sapiēntialis nobis
in sacramēto charitatē exhibet. maxie attin
gentie est. Attingit em̄ om̄es sensus interio
res int̄m vt in om̄ibz māducātibz eū mane
at r̄ ipi in eo. vt nō moriant̄ in eternū. sed in
eternitate viuāt r̄ maneāt. **Job. xj.** Diuinis
sima igit̄ eucharistia i se habēs delectamen
tū omnē sensū interiorē attingēs. sensum vi
sus spūalis excitat ad expiendū eternoꝝ cō
templatiōz. sensū audit̄ spūalis excitat ad
expiendū eternoꝝ affectiōz. sensū tact̄ spūal
excitat ad expiendū eternoꝝ tētionē. sensū
gust̄ spūalis excitat ad expiendū eternoꝝ p
libationē. Nisi istis sensibz interioribz etna
aliquahter i hac vita expirent. **Greg. mora.**
v. nō diceret. Sic eternitas p̄ inbianre mē
tem sine spē cernit. sine sono audit. sine mo
tu suscipit. sine loco retinet. sine corpe t̄ḡit.
r̄ cū mens fantasmata imaginatiōnū corpa
lium abijcit. iā aliquahter etnā diuinitatem
p̄spicit. quā si nec dū qd̄ sit apprehēdit. agno
uit t̄ certe qd̄ nō sit. **Videam?** ḡ de sin
gulis sensibz interioribz. **Primo** igit̄ **Ihs**
panis vite i sacramēto māducāt cū veri se
habeat delectamentū om̄is suauitatis oim̄
sensū spūaliū. **Et** cū ip̄e sit candor luc̄ et
ne r̄ speculū sine macula. **Sap. xij.** Attingēs
sensum visus interioris hois iā aliquahter
exercitātū. ip̄m excitat ad eternoꝝ recipien
dā p̄templatiōz vel inspectiōem. **Un̄ Grego.**
xxij. moral. exponēs illud **Job.** videbit̄ fa
cie eius in iubilo dicit sic. **Pleriqz** p̄templa
tione qd̄ā retributiōis eterne. etiā prius q̄
spolient̄ carne hilarēscūt. dū in iubilo faciez
dei cōspiciūt. qd̄ fit cū aliquis spūalē oculū
in radio etnī solis figit. ibi lumē viuēs vi
det. quia iā om̄i mirabilitatis vicissitudine
atqz obumbratiōe calcata veritati eternita
tis inheret. eiqz inherēdo quē cernit ad simi
litudinē incōmutabilitatē assurgit. atqz i se
mēipam auctoris sui incōuersibilem speciem
dū recipit assumit. Que em̄ ad mutabilitatē
p̄ seipam lapsa est. ad imutabilitatis statum
immobilē vidēdo format. **Hec Gregorius**
Dui? sensus expiētiā habuit q̄ dixit. **Dile**
ctus me? candid? r̄ rubicūd? r̄. **Can. v.** **Ex**
perim etaliter loquebat̄ ait vercell. **Secun**
do **Ihs** panis sacramental cū sit s̄bū patris
verbū aut̄ est noticia declaratiua cū amore
vt ait **Aug.** li. ix. de tri. attingēs aures spūa
les in sacramēto excitat eas ad expiendū al

locutionē de eternis. qz quantū in se est sem
per notificat eterna. r̄ illuminabit om̄ homi
nē. **Aima** aut̄ nisi h̄ret aures spūales abiles
ad audiendū eterna **Ihs** nō dixisset. **Qui** h̄
aures audiēdi audiat. **Dath. xij. r̄. An. xij.**
Dñs aut̄ (vt dicit **Greg.** sup **Ezech. omel. ij.**)
nō querit aures corpis s̄ mētis. **Et** **Apoc.**
ij. dicit idē. **Qui** habet aures r̄ vbi dicit **Rub**
Ille h̄z aures audiēdi q̄ h̄z sensum irelligē
di r̄ affectū diligēdi ea que p̄mittunt. r̄ idē
dicit **Haymo.** **Auris** carnis t̄m ad audien
dū p̄sistit. auris s̄o cordis auditu simul r̄ in
tellectu viget. **Has** aures s̄bū patris mul
tipliciter alloquit. vt supra dictū est in t̄m
re meditatiōis. **Et** **Aug.** sup **Sc̄n.** ad literā
dicit. **Sapiētia** fili? dei nō cessat loq̄ occul
ta inspiratiōe ad intellectuāle creaturā. **Sz**
Grego. xij. moral. dicit. **Un̄** exterior auditus
aperit. inde interior obsurdescit. **Dui?** al
cutiōis expiētiā habuit q̄ dixit. **Voc** dile
cti mei. vbi dicit glo. **Saudeo** p̄solatoriā eius
vocē audies. dū ei? faciē nōdū video. in iub
lenato ad celū aio aliquā suauitatis p̄gnis
fuisse beatitudis. r̄ in p̄nti seculo. **Dec glo.**
Tertio **Ihs** panis sacramentalis. **Luz** sic
dicit **Dyon. iij. ange. hierar.** existit fontana
copia suscepiōnū diuinaz suauitatu refun
dens de sua plenitudine diuinissimas fra
grātiās. iō olfactū interiorē spūalē excitat et
aperit ad expiēdū eternoꝝ odorē. vt **Iohes**
euāgelista tāqz exp̄us diceret. **Odor** r̄ do
mine excitauit in nob̄ cōcupiscētiās etnas.
Sz hic nota qd̄ sit olfact? spūalis in aia.
r̄ in angelis. **De** h̄ dicit **lincōn.** cōmētaros sup
angel. hierar. sic. **De** olfactiua s̄m̄e discre
tiua odorū q̄ in? suscepiēdo agit dicit **Dyon.**
signare suscepiū bñ redolēt. h̄ est bñ cōtē
plantis gr̄e diuie. **Et. iij. eccle. hierar. dicit**
Dyon. sic. **Si** sensibilū aromatu suscepiō
moderata viz olfactiua nostrā sanā delecta
biliter refouet p̄ter r̄ intellectuāle sensū no
strū spūalis suauitatz discretiū ab appetitu
inordinato purgatur. suscepiō diuini boni
odoris sancta delectatiōe nos replebit. **Du**
tus odoris expiētiā habuit q̄ dixit. **In** odo
rem vngentoz tuoz currim? post te. vbi dicit
Bern. sic. **Et** si dñs suavis vniuersis. maxie
t̄m domesticis. r̄ q̄to q̄s sibi familiar? vte
merito ac mētis puritate aperiat r̄ vniōis suauo
bitroz recētiōz aromatu r̄ vniōis suauo
ris sentire frāgrātiā. Porro i bñmōi nō capis
intelligētiā nisi q̄tū expiētiā attingit. **De** h̄c

Deo igitur gratias quod odore noticiae suae manifestat per nos in loco. **Jo. ij.** Quarto iesus panis sacramentalis. **Luc. x.** sicut summe attingentiae. quod ipse se dat in cibum. et manet in cibato et cibati. **Jo. vi.** et in maxima caritate ubi sit verissima attingentia aie et dei spiritualis. **S. 3.** non tantum quod hugo in li. d. archa noe. primo dicit sic ad deum attingere est spiritus per desiderium eum querere et per cognitionem inuenire. et per gustum tangere. **Ex quo patet** quod attingentia ista habet quosdam gradus per quos deus accedit et inuenit et attingit. non accessu locali nec tactu corporali sed similitudine spirituali accedit ad deum. et dissimilitudine a deo recedit. **ut dicit Augustinus. li. vii. de trinitate.** Primo igitur gradus est quo deus accedit cum per desiderium querit. quoniam enim deus ut desiderat secundum aliquid ut patris non habeat. tamen necesse est ut etiam secundum aliquid patris habeat. alias non desideraret. **Dicit enim Gregorius in omel. profecto** quod deum desiderat iam habet quae amat. et tamen habet amplius querit. quod sine fine est querendum. **ut ait Augustinus. exponens illud psalmi. Querite faciem eius spiritus.** Secundus gradus est quod deus attingit est cum per cognitionem inuenit. **Cognitio enim est actus vitalis. Actus autem vitales attingunt sua obiecta ut dicitur est supra. alii dilecti non dixisset dilecte. Uultus rasti cor meum in vno oculo tuorum. Cantus. iiii.** intelligenter tua penetrare ait scellus. **Et attingentia manet imperfecta nisi id quod patris est cognitioni fiat patris et voluntati amant. Quia Augustinus in epistola ad dardanum dicit. quod quidam deum cognoscunt quod tamen deum non habent. quod si eum ut deus cognouerunt. non tamen ut deum glorificauerunt. ait apostolus ad Romanos. i.** Tertius gradus est quod deus attingit est cum deus per amorem tenet et amplectitur. et spiritualiter mater ducatur. **Di autem actus et gradus sunt principia ipsius affectus et voluntatis. Unde Augustinus. ix. d. trinitatis. c. vii. dicit. quod voluntas habet vnum proprium actum qui est actus tenendi siue amplectendi. et quasi possidendi. Quis actus non potest habere intellectus. Nam possessio non est intellectus cognoscens sed voluntas habens sic sanitas sani non est medici cognoscens. sed sani eam habentis. Unde et actus gustandi non habet intellectus sed voluntas. quod gustus est in charitate sicut dicit Rich. s. charitas vel dilectio est actus voluntatis. Nam sic dicit Rich. li. iiii. d. prelatioe ca. xv. Sic deus per memoriam audit. per intelligentiam videt. ita per affectum amplectitur et attingit. **Hunc tactum spirituale expta fuit quod dicit. Leua manus sub capite meo. Leue noie intelligunt spirituales doctores intellectus speculatiui quod ad gustum viae rationis primae. depre noie quod patria signat itel-****

ligit supintellectualis unio ad deum. quod speculum nescit. et quasi ad primum inchoat tamen arra et pignus. **ij. Cor. v. nec auferet. Luc. x. quare dixit sponsa Cantus. iiii. Tenui eum nec dimittam illum. post tamen excessiuos amplexus et ineffabiles. Dec vercell.** Quinto igitur est panis super subalis. sic patet **Bar. Jo. gratissima et sufficientissima refectio anglorum et hominum. ut dicit in psal. Jo attingens gustum interioris mentis. aperit eum ad eternorum dulcedinem gustandam. Unde scellus. sup Cantus. dicit. Nihil est quod ita gratia mentibus prester refectioem sic panis supsubstantialis. **Dec enim refectio non fit per speculum sed per diuine dulcedinis experientiam. iuxta quod gustus et tactus non experient per speculum sic visus. et in hac dei patris partioe fundatur portio marie quod non auferetur ab ea. S. 3. hec est principalis ruine antiquae reparatio quoniam in primo ad spoliati fuimus et vulnerati in naturalibus. **Dec ille. Quis autem iste panis habeat omnem delectamentum et omnem saporem suauitatis. et sanet omnes infirmitates nostras. secundum psalmum. non tamen in omnibus sapit equaliter. Dicit namque Ber. ser. xxxii. sup Cantus. Deus non uniuersum sapit omnibus. Oportet namque per variis aie desiderijs diuine partioe gustum variare. et infusum saporem diuine dulcedinis diuersa appetentis. aime aliter atque aliter oblectare palatum. **Uultus ei disferent sapit iste panis vite eterne reprobis et electis. Unde Gregorius. xi. moral. exponens illud Job. Auris saba dicitur. et fauces comedentis saporem. dicit sic. Job in his sabis aliquid dicit reprobis. aliquid de electis inuenire videtur. quod saba sapit quod reprobis audiunt tamen. electi non solum audiunt sed etiam gustant. ut eis in corde sapiat quod reprobos non mentibus sed solummodo auribus sonat. Aliud namque est cibum noiam audire solummodo. aliud solum est gustare. **Electi itaque cibum sapit sic audiunt ut degustet. quod saba audiunt ipsis per amorem medulit sapit. reprobis solum qualiter sapiat ignorant. Aliud enim est aliquid scire de deo. et aliud quod cognoscit faucibus intelligentie gustare. **Ille enim dicitur in sapie radice solidata sicut quod per vnum diuinum et actum experientum pualescunt. **Dec Gregorius. S. 3. ut supra dicitur est oportet volente gustare hunc panem supsubalē hunc sefusus exercitatos. **Dos sensus interiores videtur b. aug. huisse quod x. lib. confess. ait sic. Quid amo cum deum meum amo. certe non exteriora. sed quendam lucem et quendam vocem et quendam odorem et quendam cibum et quendam amplexum interioris hominis mei. ubi fulget aie mee lumē. quod non capit locum. et ubi sonat verbum quod non rapit tempus. ubi olet****************

Sciētia in die suo iuuiū
 pparat. qz in vtre mētis ignorātie ieiunius
 sepat. Pictas in die suo cōiuiū exhibet. qā
 cordis viscera misericordie opibz replet. **Ti**
 mor in die suo iuuiū facit. quia dū premie
 mentē ne de pſentibz supbiat. de futuro illā
 cibo spei cōfortat. **Hec ille.** Et sic itinerans
 ad eternitatē cōfidētē r velociter icedit. **Et**
 bec dona sanctispūs sunt quedā pfectiōes
 aīne p quas reddīt bene mobilis ad eter/
 na psequendū. r exercitata ad experiendū. qā
 spūalis omnia dijudicat. **Ad cui⁹** eternitatis
 plenā experiētiā nos pducit eterna sapiētia
 benedict⁹ deus Amen.

Primum iter eter

Sciētia p qd spūs n̄r venit ad intri
 secū secretū r eternale manerius
 dñi hū est eternoz meritoria ope
 ratio sine deiformis. i. diuie opatiōi pformis
 P̄ hūc opa n̄ra essent iter ad eterna. domi
 nus nō diceret. **Mat. xvi.** se redditur vni/
 cui⁹ fm opa sua. **Opa** em illoz sequūt illos
 sicut dicit **Joh. Apo. c. iiii.** **Ad maiorem**
 autē hūc iteris noticiā habendā septē sūt
 notāda. **Primo** qre iter meritorie opatio
 nis pcedētia itinerā subsequat. **Secūdo**
 qre natura rōnalis ad hoc facta est q opes.
 r eternū finē p hōccōsequat. **Tertio** qua
 rebomo fm duplicē naturā corpale scilicet
 r spūale opari denotet. **Quarto** qualiter
 opatio vtriusqz nature corpale scz r spūalis
 deiformis efficiat. **Quinto** qualiter diuersi
 grad⁹ vtriusqz opationis v̄l spēs distinguāt
 Sexto qualiter spūs p vtrāqz vitā scz acti
 uā r contemplatiuā ad eterna ingrediat. **Se**
 ptimo qualiter ad veniendū p iter meritorie
 opatiōis a dño inuitet.

Distinctio p̄ma

Primo qualiter istud iter pcedētia seq̄
 tur. **Horandū** est qz cū aliquis i spū/
 alibz exercitat⁹ fuerit ad eterna dire
 ctus p rectā rōnem vel intētionē. cū fuerit i
 itineribz eternitatis expedīt p frequentē me
 ditationē. cū fuerit ad eterna direct⁹ ad lim/
 pidā contemplatōem. cū fuerit ad eterna icli/
 natus p feruidā dilectōem. cū fuerit de eter
 nis instruct⁹ p multiplicē reuelationē. cum
 fuerit eterna expeus p dulcē p̄gustationē. v̄t
 de omibz patuit supra. quid modo restat nī
 si vt eterna ingrediat p deiformē r meritori
 am opationē. **Quid** nā p̄dicta omnia valerēt

si ea deiformis opatio nō cōsummaret. **¶**
 em̄ perfectū facit cognitio vitatis nisi subse
 quatur habit⁹ virtutis in opatiōe. ait **Du**
 go sup. vii. angelice hierarchie. **Et** in libro d
 tribz dictis dicit sic circa finē. **Quid** nobis
 pdest si in deo cognoscim⁹ maiestatis celsi/
 tudinē. r nullā nobis inde colligim⁹ vtilita/
 tem. **Si** em̄ de illo intimo diuine p̄replatio
 nis secreto reuertimur. qd nobiscuz afferre
 poterim⁹ nisi lumē exēplaris opationis rē.
 vt supra in plogo dis. v. quare iter meritorie
 opationis rōnabiliter p̄dicta sequit.

Distinctio secūda

Secūdo sciendū est q natura rōnalis
 ad hoc facta est vt opatiōes propas
 opef. r p h̄ gratia mediāte finē suuz
 vltimū psequat. ppter hūc em̄ finē cōdit⁹ est
 homo. vt op⁹ ppter qd fact⁹ est opef. r nō so
 lum ne a vita eterna siue a suo fine excludat
 sz etiā ne quasi naturali sua pfectione puef.
¶ **Dō** lincoñ. cōmentator sup. iij. angel. hiera.
 sic ostēdit dicens. **Facta** est rōnalis natura
 nō solū ppter inherere deo p dilectōnē dei. sz
 etiā opari fm sacras ordinatōes bene ad p
 rimū ex dilectōe primi. r si p̄dicto modo n̄
 operat. tūc sine ppter quē facta est caret. cuz
 neutra dilectio sine altera pmāeat. ac p hoc
 cassa r vana est. r ideo indigna subsistere. eti
 am fm existentiā naturalē ei diuinit⁹ dataz
 ppter hmōi finē. **Sic** em̄ fm aplm. q non la
 borat nō māduet. sic omē qd op⁹ ppter qd
 factū est sue negligētie vicio nō facit. existen/
 tie sue naturalis fulcimēto priuari debz. vt
 videlicet plenitudinē integrā. r integritatez
 plenā existētie naturalis nō retineat. sic pri
 mus angel⁹ r p̄mus homo nō opantes fm
 sacras ordinatōes gratie pprie. recedentes
 volūtariē r elōgantes se a p se ente r p se esse
 deciderūt in corrupcionē natural existētie
 nō q ipa caderēt in penit⁹ non esse. sed q ipa
 vt p̄actū est a pprie integritatis plenitudie
 deciderūt. r ppter auersionē ab illo qui solus
 per se est r cōuersionē ad aliud qd p se nō est
 aut deficient est. dicunt magis non existere
 q̄ existere. **Hec ille.** **Et** ideo non licet ocia/
 ri a bono ope. **Ocia** em̄ sine lris mors ē. ait
Seneca. r viui hoīs sepultura. **Et** **Berū.** i
 sermone ad solitarios dicit. **Nihil** p̄ciosi⁹ tpe
 qz sicut capillus nō peribit de capite. sic nec
 momentū pibit de tpe quin oporteat redde
 re rōnes. **Igit** natura rōnalis facta ē vt ope
 tur. r p h̄ finē suū psequat.

De septem itineribus eternitatis

Distinctio tertia

Tertio videndū est. q̄ cū homo p̄stet ex duplici natura. corpali sc̄z spūali ideo duplices opationes debet operari. vt fm̄ vtrāq̄ naturā ad eterna passibō opationū dirigat p̄ intentionē rectā in finē vicinū qū est de⁹ eternus. vt sic tor⁹ homo cū tota familia sua spiritali bene ordinet z pacificet z regnū efficiat eterno deo. Nisi ei deus regnū suū in nobis habere posset. nō dixisset **Luce. xvij.** regnum dei intra vos est. Hoc aut̄ regnū nō est esca vel potus. sed iusticia z par z gaudiū in spūs sancto. Iusticia iustificas iudicia cordis siue rarōis. par trā quillans impia facultatis. gaudiū adimplēt desiderii volūtatē. Et **Gregori⁹** exponēs illud verbū dicit. **Hec sūt quasi imago z arā** phennis leticie futuri seculi. Itaq̄ opationum tā spiritaliū q̄ corpaliū ordinē z directionē in finē sc̄z deū. bene ostēdit z docet auctor libri de spiritu z aīma dicēs. **Robilis est creatura aīma. Ciuitas nāq̄ dei est.** d̄ qua tā glorioza dicta sunt q̄ ad imaginem z similitudinē d̄i facta est. **Hec ciuitas hierusalē merito appellata est.** quia ad fruendū visionē illi⁹ pacis summe. q̄ facit vtrāq̄ vnuz creata est. **Vens ei⁹ paradīsus est.** in q̄ duz celestia meditat. quasi in paradīso voluptatis delectat. **Dom⁹ etiā summi patrisfamilias est aīma p̄pter vnitatē mox.** **Sponsa xp̄i p̄pter dilectionē.** **Templū spiritūs sancti p̄pter sanctificationē.** **Sequit̄. Ciuitas regis eterni.** p̄pter concordia ciuiū. **Et quia nulla est ciuitas absq̄ populo.** disposuit in ea conditor noster populū triplicis gradus. id est. sapiētes ad cōsulendū. milites ad pugandum. artifices ad ministrandū. **Lues huius ciuitatis sunt naturales z ingeni animi vigorez tanq̄ indigene.** quozū distincti sunt grad⁹. **Alij superiores.** alij medij. alij inferiores. ad similitudinē angelice hierarchie. **Superiores sunt quidā intellectuales sensus.** medij rationales. infimi aīmales. quorum hec differētia est. **Animalis siue sensualis appetit sensibilia.** **Rationalis discernit z discretionis oculo aspēnat ea.** **Intellectualis prabit ea ad diuina.** **Sequit̄. Intellectuales igit̄ sensus sunt tanq̄ anime p̄siliarij dicētes ei.** **Deū time z mandata eius obserua.** p̄pter hoc est enī omnis homo. **Rationales sunt milites qui hostes cōcupiscentiarum ipugnant p̄ arma iusticie.** **Animales**

siue sensuales sensus sunt tanq̄ rustici z artifices mechanici qui corpaliū rudimentis insistūt. z corpori necessaria ministrāt. **Sequit̄. Hanc triplicē vim aīme sc̄z sensuale rationale z intellectuāle philosophi partes aīme vocauerūt. nō integrales sed p̄uales.** quia potētē eius sunt. **Hec omnia in libro p̄ dicto.** **Tota igit̄ ista familia pacificata z quietā in suū officii z opus ordinata z directa z regi suo plene subiecta. omēs extranei regnum aīme turbātes eijciant z excludātur.** **Extranei aut̄ sunt** (vt dicit **Richard⁹** libro quarto de cōtemplatiōe. c. xv.) omēs cogitatus tā vani q̄ nocij qui nulli nostre vtilitati feruiūt. z similiter turba inordinatarū affectionū z solitudinū. quas omēs oportet eijcere. vt regis nostri legib⁹. z dilecti nr̄i amplexib⁹ quanto liberi⁹ tanto iocund⁹ liceat inherere. **Qui absterget omnē lachrymā ab oculis eozū.** **Et his apparet q̄ homo scdm̄ vtrāq̄ naturā debet operari. cū fm̄ vtrāq̄ sit beatificabilis.**

Distinctio quarta

Quarto videndū est. **Cū Dionisi⁹ vij.** ecclesiastice hierarchie dicat q̄ scriptura edocemur q̄ iā in hac vita deiformē vitā inchoam⁹. quā in celo cōsummabim⁹. qualiter vtrāq̄ nostra operatio. spūalis z corpalis deiformis. i. diuine opatōis p̄formis efficiat. **Nisi em̄ aliquatē possem⁹ nos deo p̄i n̄formitē opari tāq̄ filij d̄i nō dixisset.** **Estote p̄fecti sic z p̄f̄ vt celestis p̄fect⁹ est.** **Matth.** **Sic em̄ imaginē dei patris nr̄i habem⁹ i mēte vel tenem⁹.** ita etiā vt dei filij sim⁹. **dēi similitudinē tenere in opatiōe.** **Nā ei⁹ filij sum⁹ cui⁹ opa facim⁹.** dicit d̄ns **Jo. vij.** **Uñ z Dyoni. v. c. eccel. hierar. dic. t.** **Uni⁹ cuiusq̄ hierarchie. i. bñ ordiare p̄sone p̄fectio ē. ad dei imitatōz fm̄ p̄p̄ia opationē reductā esse. z fieri cooparicē. qd̄ efficacia us oib⁹ diuinā ingignit p̄formitātē. z facere p̄sentare diuinā opatōz i seip̄o fm̄ qd̄ possibile ē.** **Juxta illd̄. i. Lo. iij.** **Dei em̄ adiurores sum⁹.** **Notādū igit̄ q̄ dyo. v. eccle. hierar. dic. ne illuminatiōes diuinaz opatōnū p̄fule z indistincte videāf̄. iō tā angelici q̄ ecclesiastici gradus sūt diuisi i p̄mas. medias. z vltimas sanctas opatiōes z ordies fm̄ hierarchicas discretiōes. i. ordinatas distinctiōes.** **Et. c. c. angelice hierarch. dic. q̄ vnaqueq̄ mens bene ordinata tam angelica q̄ humana habet in se primas. medias. vltimas. siue infimas**

ordinationes et virtutes. et sursum actiones. fm quas vnusquisq; angelus et homo hierarchie bene ordinatus per capitulum propria capacitate dei purgationem et illuminationem et perfectionem que sunt deiformes operationes operari esse hierarchicos. id est. bene ordinatos ad similitudinem angelice hierarchie. vt vide licet fm supras operationes sumus bene ordinati ad deum. fm medias sumus bene ordinati ad nosmetipsos. fm vltimas siue infimas sumus bene ordinati quantum ad exteriora. et sic erimus totaliter ordinati. et operationes nostre deiformes et deo accepte erunt. quia per eas purgamur. illuminamur. et perficimur. et extunc erimus idonei ad purgandum illuminandum et perficiendum alios dispositiue. quia sumus coadiutores dei. qui solus hoc facit effectiue. De hoc vide supra itinere tertio et quarto. **Primo** igitur vt tanquam bene ordinati deiformiter operemur quod ad deum ad similitudinem angelice hierarchie. In qua (sicut dicit Bernardus. v. de consideratione) deus in seraphin amat vt charitas. in cherubin noscit vt veritas. in thronis sedet vt equitas. Oportet etiam nos quantum tam possimus deum summum bonum diligamus. vt summam veritatem cognoscamus. vt summam equitatem in nobis teneamus. et sic erimus bene ordinati quo ad deum per deiformes operationes. Quia sicut dicit Linconien. sup angel. hierarch. Intellectus humanus in suo supremo gratia adiutus habet vt ferueat amore cum seraphin. luceat scientia cum cherubin. spiritualis factus iudicat omnia cum thronis. Secundo vt tanquam bene ordinati circa nosmetipsos deiformes operationes operemur ad similitudinem medie angelice hierarchie. In qua sicut dicit Bernardus. vbi supra. Deus dicitur vt maiestas. operatur vt pietas. tuetur vt salus. oportet vt etiam nos omne impediens participationem diuine donationis superem. vt opera omnium virtutum fm gratiam nobis data studiose agamus. vt omnibus inordinatis moribus et impulsionebus potenter resistamus. et illa vt possumus inferioribus comunicemus. et sic erimus bene ordinati in nobis per deiformes operationes. quia sicut dicit Linconien. vbi supra. In media hierarchia nostra oportet quod dñemur cum donationibus. vt fortes sumus cum virtutibus. vt ordinati sumus cum potestatibus. Tertio vt tanquam bene ordinati ad exteriora operemur deiformes operationes ad similitudinem infime angelice hierarchie. In qua deus vt dicit Bernardus vbi supra. regit vt principium. reuelat vt lux. assistit vt pietas. oportet vt omnia exemplariter ad primum principium reuocemus. vt lumine veritatis verbis et factis alijs ostendamus. vt opera pietatis omnibus de uote exhibeamus. et sic erimus ordinati quo ad exteriora per deiformes operationes. quia sicut dicit Linconien. vbi supra. In vltima nostra hierarchia oportet vt principemur cum principibus scilicet media ad primum principium reducere. vt reuelemus veritatem cum archangelis. et pie assistamus indigentibus cum angelis. Ut igitur dicit Dionysius. v. ca. ecclesiastice hierarchie. diuinitas celestes animos prius naturaliter mundat. postea illuminat. et illuminatos perficit. ad operationes perfectionis deo conformes decille.

Distinctio quinta

Quinto videndum est qualiter in vtrisque operationibus diversi gradus vel species distinguantur. Sed quia de operationibus spiritualibus put respiciunt vitam contemplatiuam supra dictum est in tertio itinere distinctio quarta de gradibus contemplationis. Idem modo dicendum est de gradibus operationum. put respiciunt vitam actiuam. Et primo dicendum est de gradibus operationum virtualium put ordinantur ad proximum. Secundo vt ordinantur in primum subiectum. et tertio put ordinantur ad deum.

Gradus operationum virtualium put modo loquor de virtutibus. consistunt in quattuor virtutibus cardinalibus. quarum quilibet habet plures gradus. vt ostendit Macrobius libro primo de quattuor virtutibus. vbi recitat dicta platonis. qui distinguit quattuor genera virtutum. quarum quedam dicuntur politice. quedam purgatorie. quedam purgati animi. quedam exemplares. Prime ordinantur hominem quo ad proximum secundo de quo ad subiectum primum. tertio quo ad deum. quarte perficiunt alias. Politice sunt quibus boni viri reipublice consulunt. vbi bene tuncur. pariter venerant. liberos amant. prius diligunt. cunctos suos bene gubernant.

Purgatorie virtutes sunt inquantum ab his animam ad diuina trahunt. Purgati animi virtutes sunt inquantum animam innoxiam diuis expeditum tenent. Exemplares siue heroice sunt que in solo deo sunt. non vt in nobis sed in comparatione excelliori modo a quo omnes virtutes in nos influunt et operantur et consistunt. Notandum est igitur quod macrobius ibidem quilibet istarum virtutum distinguit et diffinit. per quos diffinitiones patent earum gradus siue species et proprietates.

De septem itineribus eternitatis

Primo igitur diffiniens prudentiam primam virtutum cardinalium ut est virtus politica dicitur. Prudentia est ad rationis normam univ ersa dirigere. Secundo ut est virtus purgatoria diffinitur ea sic. Prudentia est mundum istum et omnia que in eo sunt divinorum comparatione despiciere. Tertio ut est virtus purgati animi diffinitur eam sic. Prudentia est divina non quasi in electione alius preferre, sed quasi nihil aliud sit intrinsece, quod perfectior est. Exemplaris autem prudentia ut est in deo, est ipsa mens divina, vel divine mentis regula, qua disponit universa in celo et in terra. Decille. Ex his apparere potest quod primus gradus prudentie ut est virtus politica facit finem in omnibus rationabiliter operari, et cum hominibus honeste conversari. Secundus gradus prudentie ut est virtus purgatoria mentem aliter erigit, quod dum mundana despicit, et na sine celestia prudenter appetit. Tertius gradus prudentie ut est virtus purgati animi mentem plenius perficit dum eam in eternis figit, quia sola eterna appetit. Exemplaris autem prudentia que in solo deo est predictos gradus inchoat deducit et consummat, quod omnis prudentia sua a deo est, ut patet. Secundo Macrobius secundam virtutem cardinalem, scilicet fortitudinem diffinit. Et primo ut est virtus politica dicens. Fortitudo est que habet mentem super metum erigere et nihil nisi turpia formidare. Secundo ut est virtus purgatoria diffinitur ea sic. Fortitudo est animam non terri coram cruciatu ductu phisice precedente. Tertio ut est virtus purgati animi, est passiones non vincere, sed animo penitus ignorare. Exemplaris fortitudo que in deo est, est quod spiritus idem est, nec unquam mutatur. Ex his patere potest quod primus gradus fortitudinis ut est virtus politica hominem facit omnem timorem pro utilitate reipublice postponere, et turpia formidare. Secundus gradus fortitudinis ut est virtus purgatoria, mentem magis confortat ut nulla pena temporalis eam terreat, quod ad solam eternam fortiter anhelat. Tertius gradus fortitudinis ut est virtus purgati animi, mentem in eternis figit, quia cum omnia contraria vice, rit, repugnare omnino et confidenter preeminet. Exemplaris autem fortitudo que in deo est predictos gradus inchoat, deducit, et consummat. Ipsa enim attingit a fine usque ad finem fortiter, suaviter disponens omnia. Tertio Macrobius virtutem cardinalem tertiam, scilicet temperantiam diffinitur primo ut est virtus politica dicitur sic. Temperantia est virtus que in nullo mo-

derationis metam excedit. Secundo ut est virtus purgatoria diffinitur sic. Temperantia omnia relinquere nisi quantum natura requirit. Tertio temperantia ut est virtus purgati animi, est terrenas cupiditates non reprimere, sed obliuisci. Exemplaris autem temperantia que in deo est, sic est quod in se perpetua intentione conversa est. Ex his apparere potest quod primus gradus temperantie ut est virtus politica hominem ab excessu et defectu custodit, quia ei medium virtutis in omni operatione ostendit. Secundus gradus temperantie ut est virtus purgatoria mentem ad eternam perfecte dirigit quia omnem superfluitatem rerum gravantium firmiter excludit. Tertius gradus temperantie ut est virtus purgati animi mentem eternis infligit, quia concupiscentiam omnium inordinati concupiscibilis penitus extinguunt. Exemplaris autem temperantia que in deo est predictos gradus temperantie inchoat, deducit, et perficit, quia omni creature numerum, pondus, et mensuram tribuit. Quarto Macrobius virtutem quartam cardinalem, scilicet iustitiam ut est virtus politica diffinitur dicens. Iustitia est mundum istum despiciere, et servare unicuique quod suum est, sibi ipsi, et primo et deo. Secundo iustitia ut est virtus purgatoria est ad veram politiam sentire. Tertio iustitia ut est virtus purgati animi est cum divina mente perpetuo federe sociari. Exemplaris iustitia ut in deo est, est quod perenni lege a superna sui operis continuatione non flectit. Decille. Ex his patet quod primus gradus iusticie ut est virtus politica hominem ab omni iniuria custodit, et cum omnibus pacifice conversari docet. Secundus gradus iusticie ut est virtus purgati animi mentem ad eternam dicit trahit, quod iusto ordinem recte rationis prestat consentit. Tertius gradus iusticie ut est virtus purgati animi mentem in eternis figit, quod illa cum deo perpetuo sociat federe. Exemplaris autem iustitia ut in deo est predictos gradus inchoat, deducit, et perficit, que omnem creaturam perpetua et inflexibili lege iuste regit. Ex his aliquantulum different sunt in actu et in operatione virtuales, et qualiter per virtutes, ut sunt virtutes politice homo ordinatur in operatione suis que ad primum, per virtutes ut sunt purgatorie ordinatur quantum ad seipsum, ut sunt virtutes purgati animi quantum ad deum. Alias virtutes exemplares que in deo sunt solo perficuntur magis et minus, per operantes in fide et charitate opera lucis, eas perfectius vel minus participat vel imitantur.

Distinccio sexta

Hec videndum est qualiter per utrasque operationes. scilicet interiores et exteriores hominis. siue vite actiue siue contemplatiue spiritus humanus ad intrinsecum et eternale manerit ubi ingrediat. De quo notandum est quod sic dicitur per in libro de vita contemplatiua. Licet vita actiua et contemplatiua itineribus disparibus incedat. ad eandem patriam tendunt. Actiua vita autem prospera habet sollicitudinem cursum. contemplatiua vero habet gaudium sempiternum. quod non aufertur ab ea in eternum. Item in contemplatiua vita regnum percipit. in actiua regnum acquirit. **Hec** actiua facit plurimorum bonorum copia operum pulcherrima. **Hec** contemplatiua vocat summam domos in patriam. In hac vita actiua preuenit mundum. in illa videtur deus. **Hec** ille. Cum his per corda Augustinus in sermone de dedicatione templi. ubi dicitur sic. Sic malis operibus quibusdam vectibus et seris vite nobis ianua claudit. ita absque duobus bonis operibus aperit. igitur non solum bonis operibus hominis interioris sed etiam bonis operibus hominis exterioris preuenit ad eterna. quod deus red dicit unicuique secundum opera sua. **Opera** ei illorum sequuntur illos. **Apo. xiiij.** Qui bona opera facit quod dicitur ad eterna quasi quibusdam passibus redit. Et qui eterna vitam querit. quod aliud quam quodam itinera agunt. per quod ad patriam festinam. ait **Grego. xiiij. moral.** Quia quis in visu operis sit spiritualis. tamen in intentione deus esse eternitas. **Et** notandum. quod sicut per opera interioris hominis ut per contemplationem quibus fit quod dicitur prelibatio eterne vite. ita et per opera exterioris hominis fit in eo aliqua similitudo aliqua vel imago eterne vite sicut dicit **Bern. in li. de amore dei.** ubi dicit sic. Sic in sanctitate vite et hominis interioris contemplatione et fructu diuinitatis ita future vite beatitudinem prelibare in hac vita videtur et imitari. sic etiam de corporum ipsorum glorificatione quam plene sibi percipiunt sunt in hac vita non nihil percipiunt. **Accepta** enim illa gratia quam habitares in unum seipsum in deo et deo in seipsum fruunt ipsi carnis se sentit vicisse omnes contradictiones. ut vniuersa substantia carnis non sit eis nisi instrumentum boni operis. **Item** et si ipsi miseris et infirmitatibus prebeantur. ex his in interiori deo fuerit. qualescunt. quoniam enim infirmos. tunc fortior sum et potes. ait apostolus. **Sequitur.** Sensus ipsi non accipiunt quandam et per spirituale est. tamen oculos simplices et aures obtemperantes et aliquando in feruore orationis tanta cordis ignora quadam fragrantia inspirat. tamen gustat

et si non gustando suauitas. tanta per mutuum tactum spiritualis charitatis incensum. fit ut videant sibi intra seipsum spiritualis gratie cuiusdam voluptatem gerere paradysum. **Uult** etiam et totum corporis compositione. vite et morum et acruum decore. mutue etiam seruitutis in illis deuotionis exhibitionibus et pijs susceptibus cuiusdem gratie beneplacito sibi conuenit inuicem et conuenit. ut vere sit cor unum et anima vna. **Item** mixtum corporum suorum gloriam ita hic inchoant vel inueniunt. et puritate conscientie et intime conuersationis gratia perfecte habituri eam in futura et phenni vite pronunciant. **Hec Bernardus.** Potest ergo humanus spiritus dicere. **In**grediar in locum tabernaculi tui.

Distinccio septima

Hec videndum est qualiter spiritus humanus ad veniendum per iter deiformis actionis siue merito operationis ad intrinsecum et eternum manerit domini. **Ihu.** ab ipso amoroze inuitat dicere **Lant. v.** Surge. perpera amica mea. formosa mea. columba mea. et veni. **Dicit** igitur. **O** amica mea propter operationis mee hierarchicam imitationem. **Lant. v.** Amica inquit mea. quod manentue stillat mirram. **Quod** exponens vercel. dicit sic. quod per manentue stillantes mirram signant operationes hierarchice ordinate. **Item** sic deus stillat dona gratiarum et perfectionem operationum prime angelice hierarchie et illa stillat medie. et media vltie. ut per totam angelicam hierarchiam. ita anima in suo summo a deo recipit suam perfectionem suarum operationum circa superiora. et illa stillat in media perfectionem suarum operationum circa superiora. et illa stillat in media perfectionem suarum operationum respectu interiorum. sic et illa stillat in vltima metris hierarchia perfectionem suarum operationum respectu exteriorum. et hoc est stillatio gratie vite mirre que operationes preseruat a putredine vane laudis. et fetore humani fauoris. **Surge** propter operationis tue omissionem rectam. ut per celestis honorificet. et primus edificet. quod opera tua sunt plena coram deo meo. **Apo. iij.** Opera sunt plena coram deo ut **Raymo** ait quoniam strutes date vicis non comaculatur. et exterius humana gloria non queritur. **Plenitudo** enim legis est dilectio. ait apostolus **Romano. xiiij.** **O** columba mea propter operum tuorum secundam parturitionem. **Quasi** enim columba que est avis secunda. aquas steriles mundi fugiens et ad meum intrinsecum et eternum manerit quam si ad archam salutis confugiens portans ramum oliue viridibus folijs. iam amoroze voluntate

De septem itineribus eternitatis

plenā opibz bonis. Ibi vt colūba fecunda in foraminibz petre nidificās eterna secura p/ turis opa lucē. **Un Ber. sup Cañ.** exponēs illud s̄bū dīc sic. **D**amica mea. si quierē de/ sideras. si securitatē affectas. si fecūditatem amas. assume pēnas sic colūba z volās nidi/ fica in vulneribz ihu xp̄i. nusq̄s q̄es gratior. nusq̄s securitas tutior. nusq̄s fecūditas vbe/ rior. vbi hauries quod pullis mīstres. Pro/ pera. p̄t opatiōis tue spūalē refectōz. **Dicit em̄ Orige. sup Cañ.** De natura boni operis est q̄ ad ip̄i multiplicatiōz multiplicet etiā dilectio z delectatio. z q̄si quoddam p̄dimē tū tibi spūalis cibi est hilaritas bñ opatiua. **H**ā bonū opatū facit dulcedinē in gustu et gaudiū in corde. **Et Grego. xxi. moral. dīc.** Lomedere aīe est bonis opibz satiari. **E**r go p̄pera. **D**iformosa mea. p̄pter opoz tuorū deiformē ordinatiōz. **D**eiformis aut̄ ordiatio vt dīc **Lincol. sup. iij. angel. hierarchie.** est renouatio spūs rōnalis. z p̄fortatio ip̄i. put possibile est s̄m tria. s̄. amorē. sciētā. et opationē ad deū. ad qd̄ deiforme attigit no/ stra possibil̄ assimilatio ad ip̄m. vt amor re/ ferat ad sp̄m. scia ad filiū. opatio ad patrem. **S**equit̄. **E**st em̄ in nob̄ p̄mo amor boni in genere. deinde scia bonoz ī specie. de quibz p̄cedit in opationē singulariū bonoz scito/ rū z amatoz. **E**t q̄si p̄cludit dīcēs q̄ rōnalis creatura dz vt possibile est s̄m amorē. sciam z opationē deo assimilari. z ad eī imitationē reduci deiformit̄. **E**t veni. p̄t opatiōis tue plenā remuneratōz. **D**erces em̄ mea mecū est. dare vnicuiq̄ s̄m opa sua. **Apoē. vltimo** **Veni** s̄ ad me de libano spōsa mea. veni co/ ronaberis. **Cañ. iij.** **H**oc s̄bū exponēs s̄cel. dicit. **O**ēs tres hierarchie spōse cādore lu/ cis eterne pfuse sunt. q̄si mōres eleuati. z iō ī libanū p̄uerse sunt. q̄ interpretat̄ cādidoatio. q̄/ reter dz veni. **P**rimo igit̄ dz. veni sponsa mea de infima hierarchia tua. q̄ pfusa est lu/ mine s̄tutū politicaz. p̄ q̄s charitate tā for/ matas opar̄s ordinate circa oīa exteriora ex/ emplo z doctrina alios ad me reducendo. **S**ecūdo veni de media tua hierarchia q̄ p/ fusa est lumine s̄tutū q̄ dicunt̄ purgatorie. p̄ q̄s opar̄s ordinate circa oīa tua interiora. habit̄ s̄tutū z donoz deiformit̄ exercendo z pficiēdo. vt dicit̄ est. **T**ertio veni de su/ p̄ma tua hierarchia q̄ pfusa est lumine s̄tutū que dicit̄ purgati ai. p̄ q̄s oparis ordinate circa supiora deū sincerit̄ p̄templādo z forti/

ter amādo. z surfū tēdēdo vt coroneris. **P**ro/ opibz em̄ infime hierarchie coronaberis. **C**o/ rona gaudiosa. **Un Eccl. i.** **C**irca te corona/ fratz q̄si plātatio cedroz in mōte libano. qz de oīibz p̄ exēplū z doctrinā tuā conuersis gaudebis. **S**ecūdo p̄ opibz medie hierar/ chie coronaberis corona speciosa. **Un Apo/ calip. xij.** **I**n capite ei⁹ corona. xij. stellarum. **P**er duodenariū signat̄ vniuersitas p̄fectō/ nis alicui⁹. vt p̄z p̄ **Aug. in li. de ciuitate di.** **T**ertio p̄ opibz sup̄me hierarchie corona/ beris corona glōsa interminabil̄ eternitat̄. **Un Prouer. xxij.** **C**orona tribuet̄ ei gene/ ratiōe z generatiōz. i. in sempiternū. **C**oro/ na necbz p̄ncipiū neq̄ finē ī figura. z signat̄ eternitatē. q̄ nec fine nec p̄ncipio clauditur. **V**eni igit̄ spōsa mea. qz mihi z tibi oīa cōia sunt. **Un Bern. s̄mone. xij. sup Cañ. dīc sic** **N**ō sunt inuenta eq̄ dulcia s̄ba quibz s̄bis aīe q̄si dulces adinuicē expmūt affect⁹. qz/ admodū spōsus z spōsa. quibz q̄ppe oīa cōia sunt nihil p̄p̄iū. nil a se diuisum hñtibz. vna vtriusq̄ hereditas. vna dom⁹. vna mēsa. vñ/ thoz⁹. vna caro. z s̄m apl̄m. de⁹ z aīa vñ/ sp̄i/ rit⁹. **A**ltimo dñs subiūgit̄ hū/ scit̄ imitatio/ nis dulce allectiū dīcēs. **V**eni. qz vinee s̄o/ rētes odorē dederūt. q̄ odor ist⁹ iheris/ me/ diū facit odorifery. z fugat z expellit venena/ ta. **Q**uid aut̄ p̄ vineas florētes z odorē spar/ gētes p̄ueniēt⁹ intelligit̄ q̄s fecūde mēt̄s po/ tentie z capacitates odorifere illi⁹ lapidea/ piētē p̄ris. q̄ est vera vit̄s. **Joh. xv.** quā p̄t ce/ lestis agricola in mēt̄ibz humanis q̄ in oro/ vineaz sac̄s īspiratiōibz plātāt. sacramētū/ vegetat. z bonis opibz maturat. put ḡdarim ip̄am vineā excolit vt fructificet. **Un Du/ go lib. iij.** de archa noe dīc sic. **H**oc est vere li/ gnū vite s̄bū patris. sapia dei q̄ in cordibz/ sanctorz tāq̄ in paradiso inuisibiliter primo p̄ timorē seminat. p̄ p̄ grām rigat. p̄ dolorem mouit. p̄ fidē radicat. p̄ deuotiōez germinat p̄ cōpunctiōz orit. p̄ desideriiū crescit. p̄ cha/ ritatē roborat. p̄ spem viret. p̄ circūspēctiōz frōdet z extēdit ramos. p̄ disciplinā floret. p̄ s̄tutē fructificat. p̄ patientiā maturescit. p̄t mortē carpit. p̄ p̄replatiōem cibat. **D**ecille. **C**ū igit̄ (vt dīc **Dyon. iij. eccl. hierar.** **J**hs q̄ est s̄a sapiētia patris sit fontana copia su/ s̄ceptionū diuinaz suauitatū. z refundat de/ plenitudine sua diuinissimas fragrācias su/ ue odores ad deiformes ītelligētiās. in q̄to mēt̄es suauit̄ delectate. z sc̄is z odoriferis

susceptionibus adimplete vtuntur intelligibili
alimento. penetrare ad intimos suos intelle-
ctuales finis. fm sua diuina participatione. bñ
olentiu distributionu. planu est qd hi qd sa-
pida sapietia inhabitat sacris susceptionibus
quasi vinee flores fecundant. habitus virtu-
tum. et fructibus bonorum operum perficiuntur. et sic
tor suaves odores alijs dant qd exēpla odo-
rifera operum euaporat. Unde Paulus. ij.
ad Ebo. ij. dicit. Deo aut gratias qd odore
noticie sue manifestat p nos i omni loco. Bo-
nus em odor xpi sumus his qui salui sunt. qui
bono odore recreant. et his qd pereunt qui bo-
num odore abominant. sicut bufones bo-
num odore vinee florentis. De hoc odore re-
quire supra itinere. vij. Vinee igitur florentes di-
cunt fecide mētis potētie. et capacitates odo-
riferae quas celestis agricola inhabitat et ex-
colens fac eas floridas et odoriferas. Flo-
ridas p verbu veritatis. odoriferas p spm ca-
ritatis. Dionysius scdo de diuinitatibus. ca. ij.
dicit sic. Quasi filius et spiritus sanctus quasi quedam pul-
tulariōes a patre originē habēt. et quasi quedam
flores et substantiā lumina ab ipso lumine
vel patre luminu existunt. Unde agricola ce-
lestis dicit. Veni auster pfla ortu meum. vt
fluat aromata illi. Qd verbu exponēs ver-
cellen. dicit. Spōsa hic inuitat ad pfectiōez
hierarchie opationis Auster em est vetus
calidus et purus. et p eū potest intelligi solum
quantu ad puritatem veritatis. et spiritus sanctus qm
tum ad calorem charitatis. dicit igitur agricola
celestis. Veni auster. pfla ortu meū. id est. su-
perna hierarchia qua specialis zelo tamqz or-
tum voluptatis secundam opibus veritatis et
odoriferis exemplis. vt pducant vinu germi-
nans yginas et virgineas mētes. et aromata
illi et participatiōes luminu odoriferoru fra-
grantes mētis fluat hierarchie. id est. fluant
de summa mētis hierarchia in mediā. et de me-
dia in infimā. vt sic mens exerceat ad perfe-
ctiōem hierarchie opationis. scz vt fortiter
et incessanter extēdat sursum ad deū ad hau-
riendu diuinu odoriferu lumē. qd vinea ma-
time fecundat et pficit. et secūdo haustu lumen
odoriferu firmiter in se custodiat et exerceat.
Tertio illud lumē odoriferu alijs omibz si-
ne decremento lumis sui veris doctrinis et
odoriferis exemplis comunicet vt dicere pos-
sit illud Eccl. xxiiij. Ego sicut vitis fructifera
sicut odoriferu suauitatis. Tota igitur trinitas habet
vinea inhabitat. p i memoria oparios ad la-

boradu excitās sacris ispiratiōibus. filii intelli-
gentia oparios ad prudenter laborandu cla-
ris veritatibus illuminās. Spiritus sanctus in vo-
luntate oparios ad laborandu exemplarie
feruidis affectionibus inflamans. Unde ori-
genes sup Ean. vij. c. dicit sic. Deliciosus in-
tuitus memorie p patre confortare. intelligētie
p filiu illuminare. et voluntatis p spm sanctum
expedire ad opandu. qz deo existēte in vine-
is engaddi rāto ero remorior. qnto sterilita-
ti p̄p̄inquo. Et ibidē dicit. Domica mea cō-
uerrere in requie tua. i. i deū tuū. vt in te tamqz
in speculo imaginē suā expressiuā representet
in te ineffabiliter delectet. et familiariter cō-
gratulet. te eleuet innouādo. te innouet de-
corādo. te decoret amādo. te amet inhabitā-
do. te a casu futuro p̄seruet p̄cauēdo. et te le-
tificet de p̄uersione grātiā agēdo. Nec ille.
Spiritus igitur noster ad venienduz iam a dño
amoroze inuitat. et ex hoc ad ambuladu p̄-
dicta itinera eternitatis vigorose animat. et
amoroze et gratioze a patre tractat competēte
perit dilectū inuitantē horu itinēz. esse sociū
ducē. ductorē et cōuersatorē. quia ipse est via
veritas et vita. Joh. xiiij. Ipse est via p̄ qua
imus. Isa. xxx. Decet via ambulare in ea.
Et Augustinus sup Johem dicit sic. Verbu
assumēdo hoīem factū est via. ambula p̄ ho-
minē et puenies ad deū. Ipse est veritas p̄ qua
puenim. qz veritas est finis enigmatuz. An
Joh. p̄ma cano. c. ij. Videbim eū sicuti est.
Nec patre quis nouit nisi filius et cui volue-
rit filius reuelare. Ipse est vita in qua p̄mane-
bim in eternū. Proverb. viij. Qui me inue-
nerit. inueniet vitā. s. eternā Dicit igitur spiritus
amans cōfideret illud verbu Lanticoz. vij.
Veni dilecte mi ad sitibundā eternoz intē-
tionē. quantu ad iter primū. s. recte intētiōis
ingrediamur in agrū p̄ deuorā eternoz me-
ditatiōem. quantu ad iter secundū. cōmore-
mur in vallibus p̄ limpida eternoz p̄templa-
tionē quantu ad iter tertiu. mane surgam
ad veniendū p̄ inebriantē eternoz dilectōz
quantu ad iter quartuz. Videam si vinea
floruit. p̄ pullulantē eternoz reuelationē qm
tum ad iter quintū. si flores fructū p̄uriūt.
p̄ experimētalē eternoz p̄gustationē. qntuz
ad iter sextū. Si floruerit malapuuica. per
collū eternoz deiformē opationē. quantu
ad iter septimū. Sic ibit homo in domum
eternitatis sue. Eccl. vlti. In qua sic dicit au-
ctor de spū et ania erit manifesta visio. plena

De quattuor uirtutib' cardinalib'

cognitio. vera dilectio. firma coniunctio. societas indiuidua. similitudo perfecta. uita beata in eternis et ultra in perpetuas eternitates. **O**dor autem et dulcedo plerumque predictorum gustatur a spiritibus ambulatibus in predictis itineribus ex quo velocius currunt. **U**nde **G**regorius xv. moral. dicit. **S**uperiora amare iam sursum ire est. dum magno desiderio ad celestia homo inhiat miro modo spiritum quod accipere querit iam degustat. **E**x quo spiritus itineras maxime consolatur. consolatur currendo calefit. calefit deuotione mollescit. mollescit amando liquescit. liquescit feruendo sursum effluit. ut nusquam nisi in eternitate sistere et quiescere uelit. **U**nde **O**rige super **L**ucas. c. ij. dicit sic. quasi ammiratio diuine consolationis dulcissimus affectus ut audio est liquefactio. **L**iquescit enim mens cum deuotione mollescit ut sponsus in ea suauiter cubet et nihil ei dure obsistat. **L**iquescit dum deuotione calefit ut dilectus in ea calore diuini amoris inueniat. ut quasi quidam contactus spiritualis fiat. qui maximam delectationem generat. **L**iquescit. quia dum deuotione superfluit ut deus solum plenum dominum in ea obtineat. tunc omnes mores. omnes usus. omnes imperia eius eternitate feliciter terminat. **D**ecille. **A**d quam domum eternitatis nos producat conducat et inducat que est trinitus et uerus deus in eternum benedictus. Amen.

Explicuit septem itinera eternitatis a sancto **B**onaventura doctore scripto raphico compilata.

Incipit tractatus de quattuor uirtutibus cardinalibus sancti **B**onaventure.

De quattuor uirtutibus cardinalibus sunt fructus politicæ sciencie de gubernatione ciuitatum. purgatorie purgationi animi. ac exemplares. **S**eneca. **Q**uattuor fructus spiritus multorum sapientium sententiarum diffinites sunt. quibus animus humanus cooperatus ad honestatem uite possit accedere. **Q**uare prima est prudentia. **S**ecunda magnanimitas. **T**ertia continentia. **Q**uarta iusticia. **S**ingule igitur honestum et bene morigeratum faciunt uirum. **G**regorius. **S**olidum nostre metris edificium prudentia. temperantia. fortitudo. iusticia sustinent. **I**n his igitur quattuor uirtutibus tota boni operis structura consurgit. **U**nde quattuor par-

radisi flumina terra irrigat. quia dum his quattuor uirtutibus cor infunditur. ab omni desiderio est temperat. **C**ardinales appellantur. quia sicut ostium uertitur in cardine regitur. ita his regitur et uertitur uita hominis. **P**er uirtutes namque cardinales rectificatur anima in suis uirtutibus. **P**rima prudentia rectificatur uim rationalem. **F**ortitudo siue magnanimitas irascibilem. **T**emperantia siue continentia concupiscibilem. **I**usticia uero rectificatur omnes uires. **I**psa enim iusticia apprehendit omnes uirtutes ad primum. ut est liberalitas. et ordinat ad seipsum. sicut est penitentia et innocencia. **E**t ordinantes ad deum. sicut est latro pias et obedientia. **E**t ideo iusticia dicitur retinens omnes fructus. quia non tantum est specialis sed generalis uirtus. comprehendens totam animi rectitudinem. cum ipsa dicatur rectitudo uoluntatis. **N**ota per uirtutes cardinales homo in omnibus operibus instruitur et contra uicia armatur. **P**rimus fit dupliciter. quo ad se per prudentiam. ad primum per iusticiam. **S**ecundum etiam dupliciter. **I**n prosperis per temperantiam. in aduersis per fortitudinem armatur. **A**ugustinus. **P**rudencia est in preuidentis insidijs. **I**usticia in subueniendis miseris. **F**ortitudo in preferendis delectationibus prauis. **P**olitice dicuntur. put sunt in recto regimine rationis. **P**urgatorie put sunt in uictoria uiciorum. et respiciunt primum interiora. et primum exteriora. **P**urgati animi dicuntur quando de uicijs uictis possessor uirtutum quiescit. raro in uicij motibus prauis primis. **E**xemplares dicuntur que in mente diuina consistunt. **N**am ideo in deo sunt et omnium rectorum exemplar est. **N**ota quod quilibet uirtus cardinalis potest coaptari singulis uirtutibus iam premissis. **N**am prudentia put est uirtus politica ut ait **C**icero. **H**acrobijus est ad rationis normam que cogitat et que agit uerba ad dirigere et nihil preter rectum facere uult. **S**ecundo prout est uirtus purgatoria est mundum et omnia que in mundo sunt diuinorum contemplatione despiciere. **T**ertio put est uirtus purgati animi. est sola diuina noscere et ea tanquam nihil sit aliud intueri. **E**xemplaris autem est ipsa mens diuina cui omnia nuda sunt et aperta. et disponit uerba que in celo sunt que in terra sunt etc. **P**rimus gradus facit hominem in omnibus rationabiliter operari. et cum hominibus honeste conuersari. **S**ecundus mentem alio erigit. quia cum mundana despicit. et na et celestia prudenter appetit. **T**ertius mens